د افغانستان اسلامي جمهوریت
د اقتصاد وزارت

زابل ولایتي پروفایل

اقتصادي او ټولنیزې پراختیا ته یوه کتنه

د زابل ولایت د اقتصاد ریاست
وری ۱۳۹۸

دمطالبو لیکلړ

سریزه............ ١
مننلیک ٢
د ولایت مقام پیغام: ٣
لنډیز ٤
میتودولوژي(د جوړولو طریقه): ٥
د دې سند پیژندنه............ ٦
دولایتی پروفایل په تړاو لنډ معلومات ٦
په ولایتي پروفایل کې د معلوماتو راغونډول میتود ٦
رهبري او تخنیکي همکاري............ ٦
لومړی څپرکی............ ٨
د ولایت پیژدنه............ ٨
زابل ولایت د تاریخ په هنداره کې ٨
د ولایت نوم او د نوم په اړه لنډ مالومات ٨
تاریخي ځایونه او آ ثار............ ٨
جغرافیایي موقعیت او موسم(د ولسوالیو نومونه او د پولو په اړه مالومات)............ ٨
عمومي نفوس/وگړي ١٠
د نفوس په هکله مالومات ١٠
دویم څپرکی ١٢
د روغتیا سکټور ١٢
د سکټور په هکله لنډ مالومات ١٢
ولایت............ ١٢
ولسوالی ١٢
کلی ١٢
دروغتیایی مرک نزوعه ١٢
گڼه ١٢
د ښځو او نرانو لپاره د بنستیزو روغتیایي مرکزونو شمېر ١٣
دولتي او خصوصي روغتونونه............ ١٣
د ښځو لپاره د شته بسترو شمېر ١٣
د خصوصي روغتونوشمیر ١٤
شته درملتونونه ١٦
د روغتیا په برخه کې د خصوصي پانگونې کچه ١٧
د پوهنې سکټور............ ١٨
د سکټور په هکله لنډ مالومات ١٨
دولتي او خصوصي ښوونځي ١٨
زیربنا او بودیجه ٢١
فرهنگ او ځوانان............ ٢٢
ورزش او بدني روزنه ٢٣
د زیربنا او طبیعي سرچینو سکټورونه ٢٣
د سکټور په هکله لنډ مالومات............ ٢٣
له کانونو څخه کلني عواید ٢٦
د کرهنې سکټور ٢٧
د سکټور په هکله لنډ مالومات ٢٧
بنستیز کنریز صادراتي محصولات ٣٣
کار او کرنه ٣٤

اقتصاد سکټور او خصوصي سکټور پرمختیا ۳۵
د سکټور په هکله لنډ مالومات ۳۵
ټولنیز خوندیتوب.. ۳۸
د اوسیدو روغ چاپیریال ته د ښځو او نرانو لاسرسی ۳۸
ټولنیز او سیاسي جوړښتونه.. ۴۱
سیاسي گوندونه.. ۴۱
دریم څپرکی ۴۵
بودجه انکشافی و مصارف بودجه انکشافی به تفکیک سکتور.. ۴۵
معارف:.. ۴۵
بودجه معارف: ۴۵
زراعت: ۴۶
بودجه.. ۴۷
تحصیلات عالی: ۴۷
بودجه تحصیلات عالی:.. ۴۸
صحت عامه: ۴۸
بودجه بخش صحت: ۴۸
انرژی و آب: ۴۹
بودجه:.. ۵۰
فواید عامه: ۵۰
بودجه:.. ۵۰
جدول پروژه های انکشافی به اساس سکتور ها ۵۱
څلورم څپرکی ۵۵
د نا دولتی موسساتو فعالیت.. ۵۵
د بهرني او داخلي نادولتی موسسو شمېر ۵۵
پنځم څپرکی.. ۵۸
پوتانشیل و منابع موجود اقتصادی ولایت زابل ۵۸
شپږم څپرکي ٦١
دافغانستان د سولې او پرمختیا ملي چوکاټ اود لومړیتوبونو پر بنسټ ملي پروگرامونه (ANPDF/ NPPS) ٦١
دافغانستان د سولې او پرمختیا دملي چوکاټ لید: ٦١
د افغانستان جغرافیایي-اقتصادي (جیواکانومیک) موقعیت ٦١
د ملي یوالي حکومت ٦٢
سیاسي او امنیتي لرلید: ٦٢
اقتصادي لرلید:.. ٦٣
۱. دخصوصي سکټور د پراختیا پروگرام ٦٣
۲. د ولسي تړون پروگرام.. ٦٥
۳. د اغیزمني حکومتولۍ پروگرام.. ٦٦
الف) د عامه سکټور سمون ٦٦
د یوي اغیزمني او ځواب ویونکي ملکي اداري رامنځته کول.. ٦٦
ب) د اداري فساد د ريښو ايستل: ٦٧
ج) د سیمه ایزي حکومتولۍ پیاوړتیا ٦٧
د) نشه يي توکو پر وړاندي مبارزه ٦٨
۴. دعدلي سکټور د رغولوپروگرام ٦٨
عدالت ته دټولو افغانانو لاسرسی: ٦٨
۵. دکرني د پراختیا هر اړخیز پروگرام.. ٦٩
د کاري زمیني رامنځته کول، د حاصلاتو زیاتول او کروندگرو لپاره د بازارونو پرانستل:.. ٦٩
۷. دښاري پراختیا پروگرام.. ۷۰

۸. د انرژۍ پروګرام ۷۱
د زیربیناوو او انرژۍ د پراختیا لپاره د ملي لومړیتوب پروګرام ۷۱
۹. دکانونو او طبیعي سرچینودپراختیا ملي پروګرام: ۷۲
د غوره اقتصاد لپاره د استخراجي سکټور پیاوړي کول ۷۳
۱۰. د بشري سرچینود پراختیا پروګرام ۷۳
۱۱. د ښخود اقتصادي پیاوړتیا پروګرام ۷٤
افغانستان د جندر یا جنسیت تګلاره : ۷٤
اووم څپرکی ۷۵
سروی وضعیت زنده گی در افغانستان ۷۵
وضعیت زنده گی مردم ولایت زابل به اساس سروی ALCS-۲۰۱۷ : ۷۵
سروی وضعیت زنده گی به سطح ملی ۷۷
گزیده شاخص های احصائیوی به سطح ملی ۷۸
اتم څپرکی ۱۰٤
د SDGS د بنسټیزو پراختیایي موخو لنډه پېژندنه ۱۰٤
د بنسټیز انکشاف د موخو لړلید SDGS: ۱۰٤
په سمبولیک ډول د اولسو موخو لنډیز: ۱۰۵
د افغانستان لپاره بنسټېزي پراختیایي موخې A-SDGS: ۱۰۵
د افغانستان لپاره د بنسټزو پراختیایي موخو اهمیت A-SDGS:همیت اهدافافغانستان ۱۰۵
د افغانستان لپاره د بنسټیزو پراختیایي موخو د تطبیق مرحلې A-SDGS: ۱۰٦
په افغانستان کې د بنسټیزو پراختیایي موخو ټارګېټونه او شاخصونه ۱۰۷
سرچینې او مأخذونه ۱۳۷

لنډیز مخففات

MoEc	د اقتصاد وزارت
CSO	د مدني ټولنې اداره
DDA	د ولسوالۍ پراختیایي شورا
DDC	د طرحې او توحید عمومي ریاست
DGO	د ولسوالۍ مقام دفتر
ISLA	س یمه ییزه ادارو د پیاوړتیا نوښت
IDLG	د س یمه ییزه ارګانونو خپلواکه اداره
INGO	نړیواله نادولتی موسسه
LoGo	س یمه ییزه حکومت والي)هغه پروژه چې د ملګرو ملت ونو د پرمختیایي پروګرام -UNDP له خوا پلې کیږي(
M&E	څا نره او ارزونه
MoF	د مالیې وزارت
MoWA	د ښځو چارو وزارت
PAP	کلنی ولایتي پلان
PBP	د ولایتي بودیجې پالیسي
PC	ولایتي شورا
PDC	ولایتي پرمختیایي کم یټه
PCO	د ولایتي شورا دفتر
PDPG	د ولایتي پرمختیایي پلان جوړونې لارښود
PGO	د ولایت مقام دفتر
PSP	ولایتي ستراتیژیک پلان
DoEc	ولایت د اقتصاد ریاست
PIMS	د ولایتي مالوماتو مدیریت سیس ټم
PTC	ولایتي تخنیکي کمیټه
PPFMC	د عامه مالي مدیریت ولایتي کمیټه
PSTC	د ولایتي سکټور تخنیکي کمیټه
PLMD	اړونده ولایتي ریاست
USAID	د متحده ایالتونو نړیواله پرمختیایي اداره
WB	نړیوال بانک
UNDP	د ملګرو ملتونو پرمختیایي پروګرام

سریزه

په دې کې هیڅ شک نشته چې افغانستان د انساني، فرهنګي، ټولنیزو او اقتصادي سرچینو ساتنې او پراختیا ته اړتیا لري تر څو وکړای شي د پراختیا بهیر د هغه پر بنسټ عیار او همغږی کړي. د دې بهیر د اړینو مسئلو له ډلې څخه د سوداګرۍ، ټرانزیټ، صنعت، لاسي صنایعو، داخلي تولیداتو او په علمي او تخصصي شتمنۍ باندې سمبال انساني ځواک او شته پرمختیایي سرچینې دي چې د کرنیزو محصولاتو او نورو اقتصادي بل القوه پوټنشیلونو د ودې او پرمختیا لپاره لاره هواروي.

ښکاره خبره ده، په هره اندازه چې ښه پلان جوړونه وشي او ښه لاربښودونه برابر شي نو په هماغه اندازه به د ودې او پراختیا بهیر په منظمه او ښه توګه پر مخ ولاړ شي او ټولنه به د هوساینې او پرمختګ په لوري ولیږدوي.

په داسې حالاتو کې د مالوماتي ټولګې یا ولایتي پروفایل شتون، د بشري ټولنې په بیلابیلو برخو په تیره بیا د پلان جوړونې او پالیسي جوړونې په برخو کې خورا مهم او اړین ګڼل کیږي.

د اقتصاد وزارت ویاړي چې د هیواد په کچه د یو ریښتیني بنسټ د ټاکلو په موخه او د ولایتونو د شته حالاتو په تړاو کره مالوماتو ته د لاسرسۍ په برخه کې اسانتیا برابره کړي او د پلان جوړونکو، څیړونکو، دولتي ادارو، مرسته کونکوو مؤسسو، خیریه بنسټونو، زده کوونکو او لیکوالانو لپاره ولایتي پرمختیایي او اقتصادي معلوماتي ټولګه(پروفایل) جوړ کړي. دغه پروفایل د تخنیکي کمیټۍ له خوا چې مرکزي او ولایتي مسلکي کارکوونکو په کې ګډون درلود او د دولتي ادارو، نادولتي مؤسساتو، ځوانانو، د پوهنتونونو د ښوونکو، غوره کسانو، پوهانو، مدني ټولنې او نورو اړونده مرکزي او ولایتي نهادونو په مرسته او همکارۍ جوړ شوی او د افغانستان د خلکو خدمت ته وړاندې کیږي.

یاد پروفایل تر ډیره بریده پر عامه هوساینې او د اقتصادي او ټولنیز حالت پر څرنګوالي، تاریخي قدامت، د پرمختیایي سکټورونو د حالت پر ارزونې، زیربنا او نورو مهمو پرمختیایي مسایلو باندې تمرکز لري او په ټولیز ډول سره د ولایتونو اقتصادي او ټولنیز لیرلید لکه اقتصادي او ټولنیز ظرفیتونه، د اقتصادي ودې او پرمختیا په وړاندې ننګونې، د اقتصادي هوساینې او اقتصادي حالت د ښه والي په برخه کې شته فرصتونه مطالعه کوي او ارزوي.

ولایتي پرمختیایي او اقتصادي مالوماتي ټولګه(پروفایل) مرسته کوي تر څو بودیجوي نهادونه، د پرمختیایي پلان جوړونې بهیر د ولایت د اقتصادي او ټولنیزو اړتیاوو او لومړیتوبونو پر بنسټ تنظیم کړي او د نړیوالې ټولنې مالي مرستې د ولایت له اړتیاوو او لومړیتوبونو سره همغږي کړي تر څو د ولایت په کچه د عامه هوساینې د سمون لپاره لاره هواره شي.

زه له دې فرصت څخه په ګټه اخیستنې د ولایتي پروفایل جوړولو د کمیټې له غړو څخه په ځانګړې توګه مننه کوم او د نورو دولتي ادارو او مدني ټولنې نهادونو د کارکوونکو، کارپوهانو او ټولو هغه کارکوونکو هڅو او زیار ته د قدر په سترګه ګورم چې په دې کار کې ښکیل اوو.

ډاکټر مصطفی مستور

د اقتصاد وزیر

مننلیک

خوښ یم چې نن د اقتصادي او ټولنیزې پرمختیا د پلان جوړونې په برخه کې د یو بل ستر گام شاهد یم. دغه لاسته راوړنه چې د ولایتي پرمختیایي او اقتصادي مالوماتي ټولگې(پروفایل) جوړول دی ، له شکه پرته د ولایتونو په کچه د یو ټولیز لارښود او مالوماتي سرچینې په توگه، د پانگه والو او تمویلونکو نهادونو د جلبولو له لارې د اقتصادي او ټولنیزې ودې او پرمختیا لپاره لاره هواروي.

دغه پروفایل کولای شي د ولایت د ماضي او راتلونکي په هکله یو ریښتینی انځور وړاندې کړي او په اغیزمن ډول سره، د دقیقي پلان جوړونې او پانگونې لپاره لاره هواره کړي. د ولایتونو پروفایل د ولایت د شته پرمختیایي حالت تر څیړنو او ارزونو وروسته له دولتي ادارو، ولایتي شوراگانو، د مدني ټولنې نهادونو، کارپوهانو، ښځو، د پوهنتونونو د ښوونکو سره په مشوره کې جوړ شوی دی. باید اعتراف وکړو چې د یو تخنیکي او مسلکي ټیم په نه شتون کې، د داسې یو پروفایل جوړول گران او حتی ناشونی وو. له همدې امله، د ولایتي پروفایل جوړولو په موخه یوه تخنیکي کمیټه جوړه شوه چې د طرحې او توحید لوی ریاست د ولایتي چارو تخنیکي کارکوونکو په کې گډون کړی وو او د سیمه ییزو ادارو د پیاوړتیا نووښت(ISLA) پروژې د سلاکارانو په همکارۍ او د طرحې او توحید لوی ریاست تر مشرۍ لاندې تر سره شو. له همدې امله اړینه گڼم چې د طرحې او توحید لوی ریاست او کمیټې له رئیس ډاکټر میرویس بهیج ، د ولایتونو د اقتصادي فعالیتونو د انسجام له آمر ښاغلي عبدالرحمن کمین اود ښاغلی سید اکرام الدین "واصال" د زابل ولایت داقتصاد رییس ، څخه په ځانگړې توگه مننه او قدرداني وکړم چې په خپلو هڅو او زیار سره یې د یاد پروفایل د جوړولو لپاره لاره هواره کړه.

همداډول، د ولایتي مسئولینو او کارکوونکو له همیشنۍ همکارۍ څخه چې په دې برخه کې یې زموږ سره همکاری کړې، مننه کوم.

داسند په اته فصلونوکی جوړشوی دی چی دولایت دمعرفی او پیژندنی په شمول دولایت اقتصادی ظرفیتونه ، دخلکو دژوندانه وضعیت، تولنیز اوکلتوری بنسټونه، دولایت پرمختیایی وضعیت، دپانگی اچونی وضعیت، دولایت په کچه پرمختیایی بودجه او لگښت ،دنادولتی موسساتو دفعالیت څرنگوالی ، اقتصادی او تولنیزو مهمه شاخصونه او دافغانستان لپار دبنسټیزو پراختیایی موخو په هکله معلومات را تول شوی دی .

هیله من چې دغه پروفایل به وکړای شي د عامه هوساینې او افغانستان د شریفو خلکو د سوکالۍ په برخه کې گټوره او اغیزمنه ونډه ولري.

محمد اسماعیل رحیمي

داقتصاد وزارت مسلکي معین

د ولایت مقام پیغام:

دزابل ولایت غزتمندو اوسیدونکو !

په سر کې غواړم د ټولو ملکی او نظامی مسولینو نه د زابل ولایت د خلکو په استازیتوب مننه وکړم او دا ویاړ او عزت چې اوس په نسبی امنیت که ژوند کوو د هغو سرتیرو د قربانی او فداکاری پایلی وبولم چې په لمړی خط کې د خپل ولسَ وطن او خاوری څخه ساتنه کوی.

د ۱۳۹۷ لمریز کال د اسد میاشتې په اخیرو کې د زابل د والي په توگه زما ماموریت داسې مهال پیل شو، چې د شته پرمختگونو تر څنگ د امنیت، حکومتولی او قانون نه حاکمیت، ناانډولیزه اقتصادي او اجتماعي پراختیا، د سکتوری ادارو نه فعالیت، د پرمختیایی چاری باندی د خلکو نه باور او و زورواکانو حاکمیت هغه ستونزې وې چې ولایتي اداره یې د جدي ننگونو سره مخامخ کړې وه. یادو ننگونو او ستونزو ته د حل لارې پیدا کولو په موخه د ولایتې ادارو او ولس سره له نژدې گډ کار کول مې د کاري پلان او ماموریت لومړیتوبونه وټاکل. په لنډه موده کې مو وکولای شول د اداری سیستمونو جوړولو له لارې د ملکی ادارو ته ځانگړی توجه وکړم او د فساد سره مبارزه، د دولت او ولس تر منځ واټن لرې کولو لپاره کوښښ او هلیځلی وکړم.

په انډولیزه پراختیا تاکید او وروسته پاتې ولسوالیو ته خاصه پاملرنه د چوپړتیاوو او خدماتو غځول، په ولاړو اساسي زېربنایي پروژو کا رونه پیل او چټک کړو، چې د ۱۳۹۷ لمریز کال ولایتی پروفایل د یادو لاس ته راوړنو یوه ښه بیلگه یادولای شو. نوموړی پروفایل چې د تیرو کلونو په توپیر د USAID ISLA ولایتی دفتر په تخنیکی ملاتړ او دزابل ولایت اقتصاد ریاست په همغږی ترتیب او چمتو کړل شوی ډاډمن یم چې د ولایتي ادارو، مرسته کوونکو او غیردولتي موسسو په مالي مټ به د اقتصادي او اجتماعي کړنو په ترسره کولو متوازن پرمختگ ته لاره هواره او د زابل شریف او متدین ولس به پرته د کوم توپیري چلند څخه دهر ډول اړینو چوپړتیاوو څخه برخمن شي.

پدې برخه کې د امریکا متحده ایالاتو (USAID ISLA) ولایتی دفتر او زابل ولایت اقتصاد ریاست دهڅو څخه د دغه ارزښتناکه نوښت څخه چې یو معیاري او جامع ولایتی پروفایل یې ترتیب کړی قدرداني کوم.

رحمت الله یارمل

دزابل والی

لنډیز

د بهير پرمختګ، په بنسټيز ډول سره تدريجي بڼه لري او د تداوم او هغه ته عمومي بڼې ورکولو لپاره بايد بل القوه سرچينې، په مديريتي طريقو او بل الفعله ټولنيز ذهنيت باندې بدل شي. تر ټولو بنسټيز عنصر چې کولای شي د مديريت د بهير په اغيزمنتوب کې زياتوالی راولي، د کړنلارو طرحه او ترتيبول او د سرچينو او امکاناتو د ګټه اخيستنې طريقو ته سيستماټيکه بڼه ورکول دي تر څو د پرمختيايي موخو د پلي کېدو او تداوم لپاره لاره هواره شي.

په لوړه او کښته کچه پلان جوړونه بايد پر کره او هراړخيزه ارقامو او مالوماتو باندې تکيه ولري تر څو د وخت او سرچينو له ضايع کېدو څخه مخنيوی وشي او پلان جوړونه مثبته اغيزه ولري. د هراړخيزو مالوماتو او ښکاره او ثابتو ارقامو د نه شتون په صورت کې، د ټاکلې ټولنې د اقتصادي او ټولنيزو واقعيتونو او حالاتو په تړاو روښانه او پر حقايقو ولاړه ارزونه او تحليل شوونی نه بريښي؛ طرحه شوي پروګرامونه له اړين اغيزمنتوب پرته تطبيقيږي؛ او د سرچينو د ضايع کېدو او له منځه تلو لامل ګرځي.

له همدې امله د اقتصاد وزارت په دې وتوانېده چې دغه پروفايل د يو ريښتينې بنسټ او د هېواد په کچه د يوې مالوماتي سرچينې د ټاکلو او ولايتونو د شته حالاتو په هکله کره مالوماتو ته د لاسرسی په موخه د پاليسي جوړونکو، پلان جوړونکو، څېړونکو، دولتي ادارو، نادولتي مؤسسو، خيريه بنسټونو، زده کوونکو او ليکوالانو لپاره تر تيب کړي. ياد پروفايل د تخنيکي کمېټې په مټ جوړ شوی چې مرکزي او ولايتي مسلکي کارکوونکو ګډون په کې کړی وو او د دولتي ادارو، نادولتي مؤسسو، ځوانانو، پوهنتونونو د ښوونکو، پوهانو، مدني ټولنې او نورو اړونده مرکزي او ولايتي ادارو په همکارۍ جوړ شوی او د افغانستان د خلکو چوپړ ته وړاندې کيږي.

ياد پروفايل له پلان جوړونکو او پاليسي جوړونکو نهادونه سره مرسته کوي تر څو خپل پرمختيايي پروګرامونه طرحه او ترتيب کړي او د اقتصادي او ټولنيزې پرمختيا د فعاليتونو اغيزمنتوب په ټولو پرمختيايي سکټورونو کې، د هر ولايت اړونده جغرافيايي حالاتو ته په کتو وارزوي او تحليل کړي. پر دې سربېره، لومړيتوبونو او د انډوليزې پرمختيا سرچينو او امکاناتو ته په کتو، ياد سندکولای شي له هغه سيمو سره هم زياته مرسته وکړي چې زيانمنونکي ګڼل کيږي.

دغه سند اته څپرکي لري. په لومړي څپرکي کې د ولايت په اړه مالومات وړاندې شوې او تر هغه وروسته د ولايت اقتصادي ظرفيتونو، د معيشت حالاتو، ټولنيزو او فرهنګي جوړښتونو ته اشاره شوې ده. په دويم څپرکي کې د ولايت پرمختيايي حالت، د سکټوري کمېټو(د کرنې او کليو د پراختيا، زيربنا او طبيعي سرچينو، روغتيا او خوړو، د اقتصاد اداره او خصوصي سکټور پرمختيا، پوهنه او فرهنګ او ټولنيز خونديتوب د سکټورونو) جوړښت، په ولايت کې د شته ظرفيتونو او پانګونو د حالت ... پر بنسټ ارزول شوی دی. په دريم څپرکي کې د پرمختيايي بوديجې او په تېرو څو کلونو کې د هغې د لګولو په اړه خبرې اترې شوې دي. په همدې ډول، د نادولتي مؤسسو د فعاليتونو څرنګوالی په څلورم څپرکي کې وړاندې شوی دی. پينځم څپرکی د سرچينو د تشخيص او ولايت د اقتصادي پوټېنشيلونو په اړه مالومات وړاندې کوي او شپږم، اووم او اتم څپرکی په ترتيب سره، د لومړيتوب لرونکو ملي پروګرامونو، احصائيې د ملي اداري د ورستيو ارقامو او افغانستان د دومدارې پرمختيا پروګرام د مالوماتو پر بنسټ، د ولايتونو د بنسټيزو اقتصادي او ټولنيزو شاخصونو په هکله خبرې کوي.

میتودولوژي(د جوړولو طریقه):

د ولایت پروفایل د یوې منظمې او څېړنیزې طریقې پر بنسټ، د ولایت د شته حالاتو په هکله مالوماتو راټولولو په موخه، د افغانستان د ملي پرمختیا ستراتیژی، د افغانستان د سولې او پرمختیا ملي چوکاټ، ملي لومړیتوبونو پروګرام او افغانستان د دوامداره پرمختیا پروګرام موخو او شاخصونو ته په کتو، ترتیب شوی دی.

د پروفایل جوړولو لپاره، لومړی د اقتصاد وزارت د طرحې او توحید لوی ریاست د تخنیکي ټیم لخوا، د ولایتونو د اقتصاد ریاستونو کاري ټیمونو ته د پروفایل جوړولو او ارقامو غونډولو لارښود ورکړل شو تر څو ټاکلو شاخصونو ته په کتو، د ولایتونو په کچه ټول شته ارقام راټول شي او د هغوی په رڼا کې د ولایتونو پروفایلونه جوړ شي. تر هغه وروسته، د ولایتونو د اقتصاد ریاستونو کاري ټیمونو، په ولایتونو کې د مېشتو سکټوري ریاستونو په همکاري اړین مالومات د ولایت په کچه له بیلابیلو باوري څېړنیزو مراجعو او سرچینو لکه د احصائیې ریاست او نورو دولتي نهادونو، خصوصي سکټور، داخلي او بهرني نادولتي مؤسسو، مدني ټولنې له نهادونو او نورو باوري مراجعو څخه د یوې پوښتنپاڼې له لارې راټول کړل او د ولایتي پروفایل په نامه یې یو واحد سند جوړ کړ.

پر دې سربېره، د ارقامو راټولولو او مالوماتو تر لاسه کولو په برخه کې، له ذیدخله اړخونو او پوهانو سره د ډله ییز کار او مرکو له طریقو څخه هم کار واخیستل شو. همداډول، د دې سند جوړولو په کار کې د باوري ملي او نړیوالو سرچینو او مأخذونو لکه د افغانستان د خلکو د حالت سروې، د ملي لومړیتوبونو پروګرام لنډیز، د ولایتونو د مالي مسئلو او بودیجې په اړه د مالیې وزارت ولایتي پروفایل، په ولایتونو کې اقتصادي طرحې او شته بل القوه ظرفیتونو، د افغانستان د سولې او پرمختیا ملي چوکاټ، د اقتصادي او ټولنیزو شاخصونو ټولګې او د افغانستان د دوامداره پرمختیا له موخو څخه هم کار اخیستل شوی دی.

په پای کې باید وواېو چې یاد سند، د طرحې او توحید لوی ریاست د تخنیکي ټیم لخوا په دقیقه توګه کتل شوی او مطالعه شوی او له مخکې ټاکل شویو شاخصونو او معیارونو پر بنسټ، د څېرکو او مندرجو ارقامو تر پرتله ییزې بیاکتنې وروسته چاپ ته سپارل شوی دی. دغه سند د یو رېښتیني بنسټ په توګه، د شته حالاتو ارزونه په سمه توګه وړاندې کوي او د ولایت د پرمختیایي پلان جوړونې د بهیر لپاره هم اسانتیا برابروي. همداډول، یاد سند پانګه وال او پرمختیایي همکاران هڅوي تر څو د پانګونې او دوامدارې پرمختیا د سمون په برخه کې رغنده او اغیزمنه ونډه واخلي.

د دي سند پېژندنه

دولایتی پروفایل په تړاو لنډ معلومات

دغه سند چي تاسي يي لولي د زابل ولایت ولایتي پروفایل نومیږي،چي د افغانستان لپاره د دوامدار پرمختیایي موخو (SDGs) او د افغانستان دملي پرمختیایي ستراتیژي (ANDS) او د ملي لومړتوب لرونکو پرو ګرامونو په چوکاټ کې د ولایت په کچه د دولتي او نادولتي ادارو (کرهڼې او مالداری سکتور، پوهنی سکتور، عامی روغتیا سکتور، د بنس ټونو سکتور او ټولنیز خوندیتوب سکتور، او اقتصاد خصوصي سکتور او په هرسکتورکی دفرعی ادارو یعنی ریاس تونو) څخه د راټول شوي معلوماتو (Data) تحلیل او څېړنه وړاندي کوي او مونږ ته د زابل ولایت اوس ني وضعیت په هر اړخیزه معلومات وړاندی کوی.

ددي سند جوړښت

دغه سند په څلورو عمده برخو ویشل شویدي :

لومړی	د ولایت پ نیژندنه
دوهم	د ولایت د عمومي حالت تحلیل
دریم	د افغانستان د سولې او پرمختیا ملی چوکاټ، او د ملي لومړیتوب پر بنست پروګرامونه(ANPDF/ NPPs)
څلورم	د افغانستان د پایښت د دوامداره پراخ تیایی موخې(A-SDGs) اوه لس موخې (Targets)

په ولایتي پروفایل کې د معلوماتو راغونډول ومیتود

- دترتیب شوو پوښتنلیکونو مطابق دمعلوماتو راټولول
- دمخامخ مرکو ترسره کول
- د سکتوری ادارو لخوا دمکتوب او هم دایمل له لاری دمعلوماتو راټولول
- دمرکزی احصایی اداری دمستندو اسنادو څخه معلومات اخیستل
- دولایت په سطحه دنړیوالو ادارو لخوا دسروی شوی مستندو پایلو څخه معلومات ترلاسه کول

د موادو تحلیل

لومړي مرحله	پوښتن لیکونه ټولو سکتوري او فرعی ادارو او ریاس تونو ته په مکتوبي او د ایمل له لاری واس تول ش ول په ځواب کی داړونده ادارو څخه بیا ځلی ترلاسه شول
دوهمه مرحله	د معلوماتو دتحلیل ، کتنی او توحیدولو په لړ کې د نیمګړتیاو دش تون په صورت کی د اړونده مرجع سره اړیکه ونیول شوی او ورسره مرکي تر سره شوي .
د ریمه مرحله	دکره کتنی څخه وروس ته ټول راټول شوی معلومات په یو ځانګړی ټاکل شوی فارمټ کی توحیدکړل شول .

رهبري او تخنیکي همکاري

ددغه ټول بهیر رهبري د اقتصاد وزارت /اقتصاد ریاست لخوا کیدله خو مسلکي او تخنیکي همکاری یي د اقتصاد ریاست دانکشافی کړنو دتظیم امریت کارمندانو او د اسلا ISLA ټیم لخوا تر سره کیدله.

د موادو راټولولو ټیم

د اقتصاد ریاست دانکشافی کړنو دتنظیم امریت کارمندان او اړوند ریاستونو په همکاری د ولایتی پروفایل معلومات راتول او پدی سند کی سره یو ځای شول.

دولایتی پروفایل اهمیت

دغه سند دزابل د ولایت اوسني وضعیت د افغانستان د سولې او پرمختیا ملی چوکاټ، او د ملي لومړیتوب پر بنست پروګرامونه (ANPPS)او (ANPDF) د افغانستان د پایښت پراخ تیا (A-SDGs) موخو په اساس په ډاګه کوی او دغه سند دزابل ولایت هراړخیز اقتصادی او اجتماعی انځور په توګه څرګندونه کوی، دولایتی پروفایل اساسی موخه دولایتی سکتورونو او ریاستونو اوسنی وضیعت روښانه کوی او په ضمن کی مرکزی حکومت دی ته متوجه کوی ترڅو داړونده ولایت د پرمختګ لپاره هراړخیز متوازن پرمختګ توجه وکړی.

لومړی څپرکی

د ولایت پیژندنه

زابل ولایت د تاریخ په هنداره کې

زابل د شمالی عرض البلد په ٦٦ درجو او ٥۴ دقیقو او ختیځ طول البلد د ۳۲ درجو او ۷ دقیقو ترمنځ د هیواد په سهیل لویدیځ کی پروت دی، زابل د پښتنو د لرغونو قبیلو زاولیانو ټاټوبی دی چی ویل کیږی دغه قبیلی د یفتلی قوم مهمه پښه یا ریښه بلل کیده هغه پاچاهان چی د اخنشنور له مرګه ورسته د هندوکش په جنوبی څنډو او پراخو ډاګونو کی چی د زبلستان په قلمرو کی راځی په بیلا بیلو پړاونو کی پاچاهی ته رسیدلی لکه تورمانا مهراکولا او داسی نور. د کابل کندهار په لاره پروت زابل طبعی ښکلا او تاریخی سیمو په درلودلو سره د افغانستان له تاریخی سیمو په درلودلو سره د افغانستان له تاریخی او کلتوری ولایتونو څخه ګڼل کیږی ۰ په زابل ولایت کی توخی ، هوتک ، اندړ ، کاکړ، الکوزی، وردګ، تاجک، سلیمانخیل ، پوپل زی، بلوڅ ترین، ناصر ، خروټی ، هزاره ، تره کی ، نورزی، عرب(قریشان) او ازبک قمونو اوسیږی.

د ولایت نوم او د نوم په اړه لنډ مالومات

زابل له قدیمه څخه زاول وو د وخت په تیریدو سره زابلستان شو همدارنګه په ۱۳۵۳ د ظاهرشاه د سلطنت په دوره کی چی کله ولایت شو په رسمی مکاتبو کی د زابل په نوم ونومول شو.

تاریخي ځایونه او آ ثار

کلات بالاحصار، غشی منار، میرویس نیکه کلا، صاحب خان غونډی، سنګرجمال خیل ، بولان سمڅه ، لوړګی تپه، میزانی تپه ، شهر صفا مثنوی غونډی ، شاخان کلا، سرکاری کلا، سورتاک او د اختریزی میلی ، ډولنه ، سانګی یا نیزه بازی ، غیږی ، اتنونه ، هګی جنګی ، محلی موسیقی ، هفت میوه، اخترد ورځی سهارنی په مسجدو کی همدارنګه اخترغرمنی په مسجدو کی د مشرانو مبارکیانی اختریزی میوی ټولول د نوروز په ورځو کی وتل نوروزی مشاعری جوړولیږی ۰

جغرافیایي موقعیت او موسم(د ولسوالیو نومونه او د پولو په اړه مالومات)

زابل ولایت دګران هیواد افغانستان د۳۴ ولایتونو څخه دهیواد په سهیل لویدیځ کې پروت ولایت دی ، شمال طرف ته له غزني او ارزګان ،غرب طرف ته له کندهاراو اوروزګان ،جنوب طرف ته له کندهار اوپکتیکا سره اوشرق طرف ته له پکتیکا او پاکستان سره د٦۳ کېلومتره په اوږدوالی ګډه پوله لري ۰مساحت يې ۱۷٤۷۱,۸ km۲ زابل ولایت یا پخوانی زابلستان د پښتنو د لرغونو قبیلو ټاټوبی، د کابل ـ کندهار پر لویه لار پروت دی او دکابل هرات لوي لاره د(۱۷۸)کېلو مــــــــــتره په اوږدوالــــــي دنوموړي ولایت شاه جوی ولسوالي، مرکز کلات ښار ، ترنک اوجـــــلدک ولسوالیو څخه تیریږي او یاد ولایت ۴۵ کاله وړاندي په رسمي ډول د مستقل ولایت په توګه ونومول شو. دیاد ولایت دوګړو شمېر داحصایې له مخې (۳۱٤۳۲۵) تنه ښودل سوی دی چې ترسره شوي سروې د دې ولایت د خلکو دتایید وړ نده او سربیره پردې په نوموړي ولایت کې تخمیناً (۸۰۰۰۰۰) شاوخوا اته سوه زره وګړي په ۱۰ ولسوالیو او مرکز کلات کې ژوند کوي چې دغه شمېره د عامې روغتیا ریاست سره ثبت او راجستر دی، یاد ولایت ټولې ۱۱ ولسوالۍ لري چې عبارت دی له : ارغنداب ،اتغر ،دایچوپان ،خاک افغان ،میزانه ، نوبهار ،کلات ،شاه جوی ،شملزای ،شینکۍ اوترنک جلدک او زابل ولایت تقریباً تر ۲۵۰۰ زیاد کلي لري ډېری وګړي یې په پښتو ژبه خبرې کوي ۰او د۸۰ څخه تر ۸۵ سلنه وګړي یې په کرنه اومالدارۍ

بوخت دي ، د زابل ولایت په ټول نفوس کې د ٦٥ سلنه څخه زیات ځوانان د ٢٥ کلونو څخه کم عمر لري چې پدې کې ٥٠ سلنه ځوانان د ١٨ کلونو څخه کم عمر لري، چې د ټولنې یوه ډیره مهمه برخه جوړوي. دا د ټولنې هغه برخه ده چې ډیر یې په کارونو بوخت دي مګر علمي او تخنیکي مهارتونه نلري. دا طبقه د ښونځي څخه د ٦ یا ٧ کلونو په عمر تیښته کوي او د ځان ساتلو په موخه دومره کار کوي چې خپل ځان ژوندی وساتي. پدې ګروپ کې نجوني چې د وخت په تیریدو سره د کور ښځې ترې جوړیږي نو له همدې کبله دوی ته داسي فر صت ندی برابرشوی ترڅو خپلوزده کړوته ادامه ورکړي.

دولسوالیو په اړه معلومات :

شمیره	ولسوالي	معلومات
١	مرکز کلات	کلات دزابل ولایت مرکز دی چې مساحت یې ١٦٦٩ کیلومتره مربع دي اوځلور ناحیې لري، رهایشي ساحه یې پنځه کیلو متره مربع ده،تجارتي ساحه یې یواعشاریه دوه کیلومتره مربع ده، دولتي ساحه یې پنځه کیلومتره مربع ده او شنه ساحه یې یو کیلو متره مربع ده
٢	د شینکۍ ولسوالي	شینکۍ ولسوالي د مرکز کلات جنوب طرف ته په (٨٠) کیلومتري کې واقع ده چې مساحت یې ١٠٧٠ کیلومتره مربع دی.
٣	د شملزایي ولسوالي	د شملزایی ولسوالي د مرکز کلات جنوب شرق طرف ته په (١٠٤) کیلومترۍ کې واقع ده چې مساحت یې ٢٩٢ کیلومتره مربع دي.
۴	د نوبهار ولسوالي	نوبهار ولسوالي د مرکز کلات ختیځ لور ته په (٩٥) کیلومترۍ کې واقع ده چې مساحت یې ٢٨٧ کیلومتره مربع دی.
۵	د ترنک جلدک یا شهرصفا ولسوالي	د شهرصفا ولسوالي د مرکز کلات جنوب طرف ته په (٦٢) کیلومترۍ کې واقع ده چې مساحت یې ١٦٦٩ کیلومتره مربع دی.
٦	د اټغر ولسوالي	د اټغر ولسوالي د مرکز کلات جنوب شرق طرف ته په (١٣٥) کیلومترۍ کې واقع ده چې مساحت یې ٦٩٣ کیلومتره مربع دی.
٧	د ارغنداب ولسوالي	د ارغنداب ولسوالي د مرکز کلات شمال غرب لور ته په (١٢٥) کیلومترۍ کې واقع ده چې مساحت یې ٢٠٨٢ کیلومتره مربع دی.
٨	د میزانې ولسوالي	د میزانې ولسوالي د مرکز کلات غرب طرف ته په (٥٦) کیلومترۍ کې واقع ده چې مساحت یې ١٥١٨ کیلومتره مربع دی.
٩	د دایچوپان ولسوالي	د دایچوپان ولسوالي د مرکز کلات شمال غرب طرف ته په (٢٠٥) کیلومترۍ کې واقع ده چې مساحت یې ٢٢۴٨ کیلومتره مربع دي.
١٠	د شاه جوی ولسوالي	د شاه جوی ولسوالي د مرکز کلات شمال او شمال شرق طرف ته په (٦٦)کیلومترۍ کې واقع ده چې مساحت یې ٣٢۴٠ کیلومتره مربع دی.
١١	د خاک افغان ولسوالي	خاک افغان ولسوالي د مرکز کلات شمال طرف ته په (١۴٠) کیلومترۍ کې واقع ده چې مساحت یې ٢٩٠٠ کیلومتره مربع دی.

عمومي نفوس/وګړي

د نفوس په هکله مالومات

د ښاري اوسېدونکو، کلیوالي خلکو او کوچیانو شمېر

دزابل ولایت چې دهیواد یو دهغه ولایتونو څخه شمیرل کیږي چې کم نفوسه ولایت دی چې د ۱۳۹٦ کال داحصایی په اساس (۳۱٤۳۲٥) تنه ښودل سوی دی چې ترسره شوي سروې د دې ولایت د خلکو دتایید وړ نده او سربیره پردې په نوموړي ولایت کې تخمیناً (۸۰۰۰۰۰) شاوخوا اته سوه زره وګړي په ۱۰ ولسوالیو او مرکز کلات کې ژوند کوي چې دغه شمېره د عامې روغتیا ریاست سره ثبت او راجستر دی، همدارنګه دزابل ولایت په مربوطاتو کی دکوچیانو ۳۲۰۰۰ کورنی ژوند کوی چې نفوس یې ۱۹۲۰۰۰ ښودل شوی یاد کوچیان دموسم په ګرمیدو سره سړو سیمو ته خپلی کورنی په موقت ډول انتقالوی.

شمیره	د اداري واحد نوم	دکلو اوښاري اوسیدونکیو شمیر			د ښار داوسیدونکیو شمیر			د کلیو د اوسیدونکي شمیر		
		دواړه جنسونه	نارینه	ښځینه	دواړو جنسونو	نارینه	ښځینه	دواړو جنسونو	نارینه	ښځینه
۱	مرکز کلات	۳۷٦٤۰	۱۹۲۳۷	۱۸٤۰۳	۱۲۸٤۸	٦٥۳۷	٦۳۱۱	۲٤۷۹۲	۱۲۷۰۰	۱۲۰۹۲
۲	شاه جوی	٦۱٦۰۹	۳۱۷٥۱	۲۹۸٥۸				٦۱٦۰۹	۳۱۷٥۱	۲۹۸٥۸
۳	شهرصفا	۱۸۰۹۸	۹۳۳۹	۸۷٥۹				۱۸۰۹۸	۹۳۳۹	۸۷٥۹
۴	شینکی	۲٤۷۹۳	۱۲۸۲٥	۱۱۹٦۸				۲٤۷۹۳	۱۲۸۲٥	۱۱۹٦۸
۵	نوبهار	۱۹۸۳٤	۱۰۰۸٦	۹۷٤۸				۱۹۸۳٤	۱۰۰۸٦	۹۷٤۸
٦	اتغر	۹۱۷۳	٤۷۳۱	٤٤٤۲				۹۱۷۳	٤۷۳۱	٤٤٤۲
۷	شملزایی	۲۷۲۷۲	۱۲۸۲٥	۱۱۹٦۸				۲۷۲۳٦	۱٤۱٥۹	۱۳۰۷۷
۸	میزانه	۱٤٥۰٤	۷٤۷۱	۷۰۳۳				۱٤٥۰٤	۷٤۷۱	۷۰۳۳
۹	ارغنداب	۳٤٤٦۲	۱۷۸۰٦	۱٦٦٥٦				۳٤٤٦۲	۱۷۸۰٦	۱٦٦٥٦
۱۰	دایچوپان	٤۱٥۲۸	۲۱۲۹۳	۲۰۲۳٥				٤۱٥۲۸	۲۱۲۹۳	۲۰۲۳٥
۱۱	خاک افغان	۲٥٤۱۲	۱۳۰۷٤	۱۲۳۳۸				۲٥٤۱۲	۱۳۰۷٤	۱۲۳۳۸
	ټولټال:	۳۱٤۳۲٥	۱٦۰٤۳۸	۱٥۱٤۰۸	۱۲۸٤۸			۳۰۱٤۷۷	۱٥٥۲۳٥	۱٤٦۲۰٦

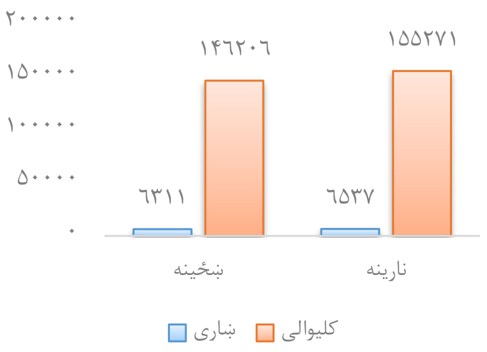

	د نفوس سلنه د عمر د ډلو پر بنسټ	
گڼه	عمر دډلو پر بنسټ	**دنفوس کچه**
۱	ځوانان ۲۵ کلنه	**۱۰۱۳۵۰**
۲	ځوانان ۱۸ کلنه	**۱۰۱۳٤۹**
۳	پاتی وگړی	**۱۰۹۱٤۷**
	جمله نفوس	**۳۱۱۸٤٦**

د ښاري او کلیوالي نفوس ټولټال			ښاري			کلیوالي		
دواړه جنسونه	نارینه	ښځینه	دواړه جنسونه	نارینه	ښځینه	دواړه جنسونه	نارینه	ښځینه
۳۱۱۸٤٦	۱٦۰٤۳۸	۱٥۱٤۰۸	۱۲۸٤۸	٦٥۳۷	٦۳۱۱	۳۰۱٤٤۱	۱٥٥۲۳٥	۱٤٦۲۰٦

د زابل ولایت د نفوسو ویش

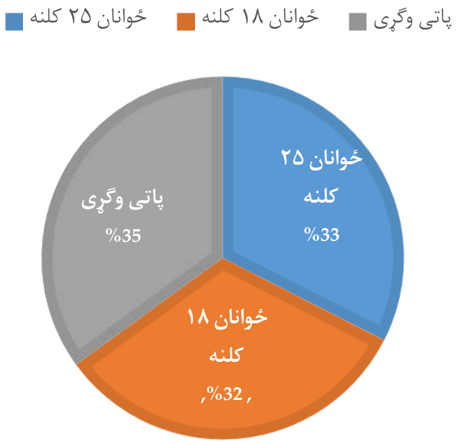

د نفوس تناسب د نرانو او ښځو د شمېر په تفکیک سره

دزابل ولایت دنارینوو نفوس ۱٦۰۴۳۸ او ښځینوو نفوس شمیر ۱۵۱۴۰۸ یی ټاکل شوی

دویم څپرکی

د روغتیا سکټور

د سکټور په هکله لنډ مالومات

دزابل دعامی روغتیا ریاست چی دافغانستان اسلامی جهوری دولت داتو ستکورونو له جملی څخه یو مهم اوارزښت لرونکی دعامی روغتیا ستکور دی اونوری اداری په یاد سکټورکی شتون نلری یوازینی واحد سکتور دی چی په خپله کاری برخو کی روغتیایی خدمات وړاندی کوی –

روغتیایي خدمتونو ته لاسرسی

بنس ټیزو روغتیایي مرکزونو(BHC) ته د ښځو او نرانو لاسرسی

په زابل ولایت کی ټول (۵۷) روغتیایی مرکزونو شتون لری چی نږدی په ټول ولایت کی (۷۰ ٪) خلک دټولنی لوم نړیو روغتیایی خدمتونو ته لاس راسی لری اوهم (۳۰ ٪)ساحه روغتیایی خدماتو ته لاس راسی نلری اویا دروغتیایی مرکزونو څخه په لری واټن کی قرار لری اوجغرافیوی موانع لری.

بنس تیز روغتیایی مرکزونه(BHCs)

دولایت په سطحه دبس نتیزو روغتیایی مرکزونو شمیر په لاندی جدول کی خلاصه شوی

ګڼه	دروغتیایی مرک نزوعه	کلی	ولسوالی	ولایت
۱	بنستیز روغتیایی مرکز	شوبار	شاه جوی	**زابل**
۲	بنستیز روغتیایی مرکز	جلدک مرکز	جلدک	**زابل**
۳	بنستیز روغتیایی مرکز	خاکران	خاک افغان	**زابل**
٤	بنستیز روغتیایی مرکز	سولان	خاک افغان	**زابل**
٥	بنستیز روغتیایی مرکز	زنجیر	شملزایی	**زابل**
٦	بنستیز روغتیایی مرکز	باغ	ارغنداب	**زابل**
۷	بنستیز روغتیایی مرکز	سایګز	ارغنداب	**زابل**
۸	بنستیز روغتیایی مرکز	نورک	قلات	**زابل**
۹	بنستیز روغتیایی مرکز	جارولا	قلات	**زابل**
۱۰	بنستیز روغتیایی مرکز	سینک	قلات	**زابل**
۱۱	بنستیز روغتیایی مرکز	سره میاشت	قلات	**زابل**
۱۲	بنس تیز روغتیایی مرکز	زندان	قلات	**زابل**
۱۳	بنس تیز روغتیایی مرکز	نوبهار	نوبهار	**زابل**
١٤	بنس تیز روغتیایی مرکز	ټکیر	میزانه	**زابل**

۱۵	بنس تیز روغتیایی مرکز	دایچوپان	دایچوپان	**زابل**

د ښځو او نرانو لپاره د بنسټیزو روغتیايي مرکزونو شمېر

دزابل په ولایت کی دښځو او نرانو لپاره(۲) بابه دولتی روغتونونه، (۲) بابه خصوصی او تشخصیه روغتونونه ،(۸) بابه جامع روغتیایی مرکزونه ،(۱۵) بابه بنسټیز روغتیایی مرکزونه (BHCs)، دزابل ولسونو ته دروغتیا په ډگر کی هر اړخیز خدمات وړاندی کوی.

د هراړخیزو روغتیايي مرکزونو(CHC) شمېر

دزابل ولایت په سطحه جامع روغتیایی مرکزونو شمیر چی جمله تعداد یی (۸) بابه ښودل شوی اوبشپړ تفصیل یی په لاندی جدول کی ښودل شوی

شمیره	هراړخیز روغتیایی مرکزونه	کلی	ولسوالی	ولایت
۱	هراړخیز روغتیایی مرکز	هولان رباط چینی	شاه جوی	زابل
۲	هراړخیز روغتیایی مرکز	شهر صفا	شهر صفا	زابل
۳	هراړخیز روغتیایی مرکز	شملزایی	شملزایی	زابل
۴	هراړخیز روغتیایی مرکز	ارغنداب	ارغنداب	زابل
۵	هراړخیز روغتیایی مرکز	شینکی	شینکی	زابل
٦	هراړخیز روغتیایی مرکز	سیوری	سیوری	زابل
۷	هراړخیز روغتیایی مرکز	میزانه	میزانه	زابل
۸	هراړخیز روغتیایی مرکز	اتغر	اتغر	زابل

دولتي او خصوصي روغتونونه

د ښځو لپاره د شته بسترو شمېر

دزابل ولایت دولتی روغتونو شمیر چی جمله تعداد۲ بابه ده او بشپړ اړونده معلومات یی په لاندی جدول کی ښودل شوی

شمیره	دروغتون ډول او نوم	بسترونو شمیر	ولسوالی	ولایت
۱	زابل ولایتی روغتون	۱۰۰	مرکز قلات	زابل
۲	شاه جوی روغنتون	۲۵	شاه جوی	زابل

د خصوصي روغتونوشمیر

دزابل په ولایت کی دخصوصی روغتونو اوتشخصیه روغتیایی مراکزونه ۲ بابه ښودل شوی چی اړونده معلومات یی په لاندی ډول جدول کی په لنډه توګه ښودل شوی.

ګڼه	دروغتیایی مرکز نوم	لسوالی/ ناحیه	کلی / ناحیه	دروغتیایی مرکز ډول(تشخیصیه(بستر لرونکی	دبستر شمیره
۱	اعتماد روغنتون	مرکز قلات	ناحیه اول	بستر لورنکی	۲۰
۲	مرغوال روغنتون	مرکز قلات	ناحیه اول	بستر لرونکی	۲۰

د دولتي روغتونونو شمېر

په زابل ولایت کی دولتی (۲) بابه دولتی روغتونونه شتون لری

د ښځو او نرانو لپاره د خصوصي روغتون ونو شمېر

واضح خبره ده چی په هیواد کی اکثریت خصوصی روغتونو ته دواړه قشرونه نارینه او ښځینه د خپلو اړتیا درقع کولو لپاره مراجعه کولای شی نو په همدی موخه په دزابل په ولایت کی (۲) بابه خوصوی روغتونونه او تشخصیه مرکزونه موجود دی.

د زېږتونونو شمېر

دزابل په ولایت کی په دولتی او خصوصی روغتونونو کی (۴) زیرنتونونه موجود دی چی هیواد وال دخپلو اړتیا درفع کولو لپاره ورته مراجعه کولای شی

په خصوصي او دولتي روغتونونو کې د ناروغانو او روغتونو د تناسب پرتله

دا چی د زابل په مرکز قلات کی (۲) بابه دولتی لوی روغتونونه، (۲) بابه خصوصی روغتونه، (۸) بابه هراړخیز روغتیایی مرکزونه، (۴) بابه ښځینه زینتونونه او دهمدی ولایت په ولسوالیو کی (۱۵) بابه بنسټیز روغتیایی مرکزونه او همدارنګه د عامی روغتیا دمعلوماتو پر بنسټ (۷۰٪) سلنه خلک روغتیا اسانتیاوو ته لاس رسی هم لری نو جوته خبره ده چی دزابل ولسونه هغه خصوصی او دولتی روغتونونه چی ددی ولایت په مرکز او ولسوالیو کی ش تون لری په نس بی توګه بس نه کوی.

په خصوصي او دولتي کلینیکونو کې د ښځو او نرانو لپاره د خدمتونو د ارایې کیفیت

په دولتی کلینکونوکی ښځو لپاره دخدمتونو دوړاندی کولو کیفیت	په دولتی کلینکونوکی نارینه و لپاره دخدمتونو دوړاندی کولو کیفیت	په خصوصی روغتونو کی دښځولپاره دخدمتونو دوړاندی کولو کیفیت	په خصوصی روغتونو کی دنارینه و لپاره دخدمتونو دوړاندی کولو کیفیت
۱- دولادی نسایی خدماتو کی دپخوا به پرتله ښه شوی اولایت په سطحه دمیندو دمړینی کچه کمه شویدی ۲- واکسین دتطبیق خدماتوساحه پراخه شوی اوتولی میندی خپل واکسینونه په خپل وخت اخلی اومعیوبیت کچه په ولایت کی کمه شویدی ۳- دښځولاس راسی رو غتیایی خدمتونو ته پخوا په پرتله زیات شوی ۴- ښځینه پرسونل په تولو روغتیایی مرکزونو کی ش تون لری اوښځینه وو س تونزی پری حل شویدی ۵- دښځوبرخه کی عامه پوهاوی زیات ښه شویدی دپخوا په پرتله ٦- قابلیی،نرسانی زیاتی روزل شویدی ۷- وقایوی خدمتونه دپخوا په نسبت ښه شویدی	۱- په نارینه وو کی دپخوا په نسبت دعامه پوهای کچه ښه شویدی ۲- دنارینه وو ورتگ روغتیایی مرکزونه ښه شویدی ۳- دمعلولیت کچه په نارینه وو کی ښه شویدی ۴- روغتیایی خدماتو ته لاس راسی دنارینه وو پخوا په پرتله ښه شویدی ۵- نارینه پرسونل په روغتیایی مرکزونوکی زیات شویدی ٦- نارینه وو ته روغتیایی تعلمیات زمینه په دولتی سکتور کی ښه شوی دی ۷- وقایوی اوساری ناروغیو خدمتونو دپخوا په پرتله ښه شویدی	۱- دولادی نسایی خدماتو کی دپخوا به پرتله ښه شوی اودولایت په سطحه دمیندو دمړینی کچه کمه شویدی ۲- واکسین دتطبیق خدماتوساحه پراخه شوی اوتولی میندی خپل واکسینونه په خپل وخت اخلی اومعیوبیت کچه په ولایت کی کمه شویدی ۳- دښځولاس راسی روغتیایی خدمتونو ته پخوا په پرتله زیات شوی ۴- ښځینه پرسونل په تولو روغتونو کی ش تون لری اوښځینه وو س تونزی پری حل شویدی	**۱- په نارینه وو کی دپخوا په نسبت دعامه پوهای کچه ښه شویدی** **۲- دنارینه وو ورتگ خصوصی روغتیایی مرکزونه ښه شویدی** **۳- دمعلولیت کچه په نارینه وو کی ښه شویدی** **۴- روغتیایی خدماتو ته لاس راسی دنارینه وو پخوا په پرتله ښه شویدی** **۵- نارینه پرسونل په روغتیایی مرکزونوکی زیات شویدی** **٦- نارینه وو ته روغتیایی ت علمیات زمینه په خصوصی سکتور کی ښه شوی دی**

شته درملتونونه

د درملتونو/فارمسیو شمېر

دزابل ولایت کی دمرکز او ولسوالیو په شمول ټولټال (۹۰) درملتونونه وجودلری

روغتیایي متخصصین او مسلکي کسان

جنسیت په پام کې نیولوسره د ډاکټرانو، متخصصینو، نرسانو او قابله ګانو شمېر(نارینه او ښځینه)

متخصص نارینه ډاکټران	متخصص ښځینه ډاکټران	معالج نارینه ډاکټران	معالج ښځینه ډاکټران	نارینه نرسان	ښځینه نرسان	قابلې
۶	۱	۳۳	۱	۸۸	۸	۷۰

د مسلکي قابلو په مرسته د زیږونونو شمېر

دوړو قابلو په واسطه نظارت شوی زیږونه په لاندی جدول کی توحید شوی دی.

دقابلوشمیره	نورمال زیږونونه	مرسته شوی زیږونونه	عملیاتی زیږونونه	مجموعه
۷۰	۹۵۱۳	۴۷۹	۲۵۱	۱۰۲۴۳

تر زیږون مخکې روغتیایي خدمتونو ته لاسرسی

په اوس نی وختونو کی حمل لروونکی ښځی دخپل ځان او دماشوم دصحت لپاره په دوامداره توګه دمعایناتو لپاره کلینونو ته مراجعه نشي کولای خو بیا هم په اوس نی وخت کی په لویه کچه ښځینه زیږون په روغتونو کی ترسره کوی نو دزیږون څخه مخکی خدمتونو ته لاسرسی په لاندی جدول کی شودل شوی ٠

دزیږون څخه دمخه پالینی	دزیږون څخه وروسته پالینی	مجموعه
۱۷۰۱۲	۱۰٦۸۵	**۲۷٦۹۷**

د میندو د مړیني کچه

دزابل په ولایت کی په هر(۱۰۰۰) زرو (میندو دمړینی کچه ۰٫۳۹٪ سلنه ده چی له بده مرغه د HMIS دراپور په اساس د ۱۳۹٦ کال په جریان کی (۴) میندو خپل ژوندد دلاسه ورکړ.

د ماشومانو د مړيني کچه

دزابل ولایت په هرو (۱۰۰۰) زرو(نوی زیږیدلو ماشومانو کی دمړینی کچه ۲٫۱۰٪ سلنه ښودل شوی چی له بده مرغه د د HMIS دراپور په اساس د ۱۳۹٦ کال په جریان کی (۲۱) ماشومانو خپل ژوند له لاسه ورکړی.

د خوارځواکی(سؤتغذي) کچه

دزابل ولایت کی دخوارځواکی کچه (١٦) سلنه ده چی د ۱۳۹٦ کال په جریان کی (۲۱۵۵۵) ماشومان په خواځواکی اخته شوی

د روغتیا په برخه کې بودیجه او پانګونه

د روغتیايي سکټور د کلنۍ پرمختیايي بودیجې لګښت)لړترلړه په تیرو پینځو کلونو کې(

په تیرو پنځو کلنو کی دعامی روغتیا دسکتور (۹۰٦۴۸٦۲۰) پرمختیایی بودجه په مصرف رسولی د لا معلوماتو لپاره په جدول کی تفصیل ورکړل شوی

ګڼه	دبودیجی کال	کلنی پرمختیایی بودجه
۱	۱۳۹۲	۰
۲	۱۳۹۳	۲۳۰۰۰۰۰
۳	۱۳۹٤	۰
۴	۱۳۹٥	۰
۵	۱۳۹٦	۸۷۴۴۸٦۲۰
	جمله	۹۰٦۴۸٦۲۰

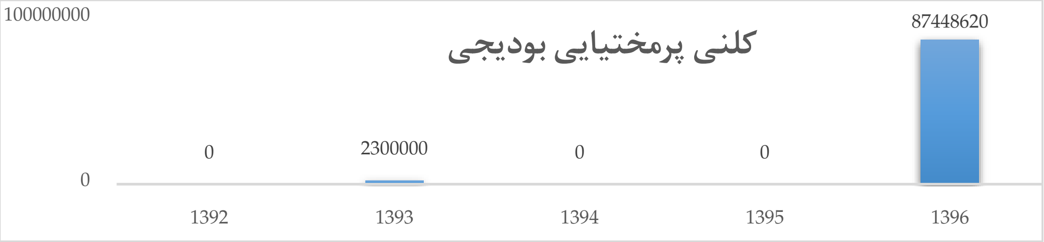

د روغتیا په برخه کې د خصوصي پانګونې کچه

دزابل په ولایت کی دخصوصی روغتونو چی شمیر یی (۲) بابه ښودل شوی او د تشخصیه روغتیایی کلینکونه چی شمیر یی (۲) بابه ښودل شوی او دخصوصی درملتونو په هلکه چی شمیر یی (۹۰) بابه ښودل شوی دزابل ولسونو لخوا په دی ډګر کی پانګونه شوی دیادونی وړ ده چی یاد خصوصی روغتونه، کلینیکونه او درملتونونه د ولسونو داړتیا سره سره په معیاری شکل خدمات وراندی کوی، یو له دی پانګوالو څه چی په بی ساری توګه خدمات وړاندی کوی په لاندی جدول کی یی یادونه شوی.

دخصوصی پانګوال نوم	دکاری ساحی ځای اولګښت
داکتر محمد هاشم توخی	**اعتماد روغنتون**
محمد هاشم مرغوال	**مرغوال روغنتون**

د روغتیاپه برخه کې د نادولتي مرستندویه موسسو او پرمختیایي شریکانو مرس ته

شماره	نادولتی موسسی نوم	کاری ځای	دونر
۱	ORCD	BPHS	**World Bank**
۲	HADAAF	BPHS	**WHO**
۳	UNECEF	د واکسیناسین خدمات	**UNECEF**

٤	WHO	دواکسیناسیون خدمات	**WHO**

د پوهنې سکتور

د سکتور په هکله لنډ مالومات

دهیواد په کچه دپوهنی سکتور له مهمو او کلیدی سکتورونو څخه شمیرل کیږی چی راتلونکی نسلونو په روزنه کی رغنده رول لوبوی، همدارنگه راتلونکی نسلونه دبریالیتوب او کامیابی په لور سوق کوی، دزابل ولایت دپوهنی سکتور دپخوا په پرتله په خپلو کارونو کی ډیر بریالی ثابت شوی چی دمګړی اکثریت زابلیان دزابل په مرکز او ولسوالیو کی ټول ښوونځیو ته ځی او سبقونه واي او ښوونکی په خپلو دندو بوخت دی، دیادونی وړ ده چی ۱۰۱ لمړنی ښوونځی،۳۲ متوسط ښوونځی او ۳۲ عالی لیسی شتون لری چی ٦٠۴٠۷ شاګردان په دغه ښوونځیو او لیسو خپل درسونه وایی چی ددی جملې څخه ۴٦۱۴۷ نارینه ۱۴۲٦٠ ښځینه زده کوونکی دی، همدارنگه د نارینه ښوونکو شمیر (۸۴۵) تنه او شځینه ښوونکو شمیر (۹٠) تنه مجموعا (۹۳۵) ښودل شوی، دیادونی وړ ده ، د زابل ولایت لپاره یوه بله ستره لاسته راوړنه د زابل پوهنتون تاسیس دی چې په ۱۳۹۵ لمریز کال کې افتتاح شو.

دا پوهنتون هغوځوانانو ته چی تردی وړاندی یی دهیواد په نورو پوهنتونونو کې یا دکور څخه دلیری والی له امله لوړی زده کړی نسوی تر سره کولای دتحصیل دبشپړولو لپاره یوښه فرصت دی ،تر اوسه یاد پوهنتون خپل تاسیسات نه لري او په کرایه تعمیر کې خپل فعالیت تر سره کوي. اوښووني روزنی پوهنځی پکښی تردی مهاله فعالیت لری ستونزه ده. د زابل پوهنتون چې تازه یی په کار پیل کړیدی دیولړ ستونزو سره لکه دتعمیر نشتوالی اوداستاداانو دکمبود سره مخامخ دی .چی دزابل دولتی پوهنتون کی ۱۲۳ محصلین دلوړو زده کړو په زده کولو بوخت دی چی ۷ یی اناث تشکیولی. دزابل پوهنتون داستاذانو شمیر ۱۲ تنه دی چی اناث استادان تدریس نکوی.

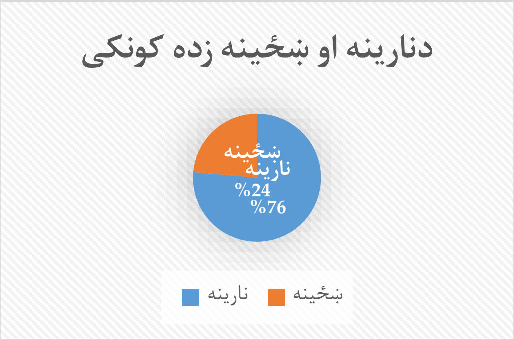

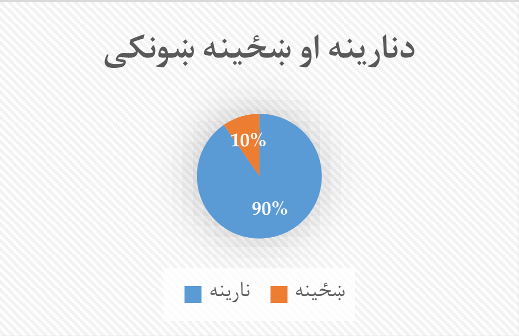

دولتي او خصوصي ښوونځي

د راجستړ شویو دولتي ښونځیو(لومړنیو، منځنیو او لېسو) شمېر

دزابل په ولایت کی د ښوونې او روزنی کیفیت دپخوا په پرتله د ډاډ وړ ده چی دتیر په مقایسه دزابل ولسونه دیاد ولایت په مربوطاتو کی په بی ساری توګه لومړنیو، منځنیو او ثانوی زده کړو ته لاس رسی لری چی په لاندی جدول کی تری یادونه شوی ده .

دزابل په ولایت کی دلومړنی، منځنیو او لیسو تعداد

لومړنی ښووڼځیو تعداد	منځنیو ښووڼځیو تعداد	لیسو تعداد
۴۳	۲۸	۲۸

همدارنګه دزابل ولایت په مربوطاتو کی دپوهنی په ډګر کی په لاندی جدول کی ذکر شوی ښوونیز مرکزونه او دینی مدرسی هم شتون لری

دلیک لوست	چیګو زده کړه ښووڼتونونه	کلیوال مرکزونه	دښ پیي	دلیک لوست	تخنیکی او مسلکی زده	دښوونکی دروزنې ښووڼتونونه	دارالعلوم	دارالحفاظ	مدرسی
٦۴	۱۳۹	۱۹۴	۱	۰	۲	۱	۱	۲	۳

د فعاله دولتي ښونځیو(لومړنیو، منځنیو او لیسو)شمېر

دزابل ولایت په مرکز او اړونده ولسوالیو کی د پوهنی ریاست کی په لاندی ډول ښونځیو ثبت دی :

- دلومړنی ښونځیو شمیر (۱۰۱)
- ومتوسطه ښونځیو شمیر (۳۲)
- دلیسه ښونځیو شمیر (۳۲)

د راجستر شویو خصوصي ښونځیو(لومړنیو، منځنیو او لیسو) شمېر

دزابل پوهنی ریاست سره ۱(لمړنی) او ۱(متوسطه) ثبت او راجستر شوی دی

دولتي او خصوصي پوهنتونونه

د راجستر شویو دولتي پوهنتونونو شمېر

په زابل کی یو دولتی پوهنتون دزابل پوهنتون په نوم شتون لری چې په ۱۳۹۵ لمریز کال کې افتتاح شو.

د فعاله دولتي پوهنتونونو شمېر

په زابل کی یواځی یو دولتی پوهتون ش تون لری چی هغه هم فعال ده.

د زده کوونکو او ښوونکو تناسب او د لیک لوست کچه

د هغه کسانو د لیک لوست کچه چې عمر یې له ۱۵ کلونو زیات دی(ټولټال/ښځینه او نارینه)

د دي ولایت په مرکز، کلیو او بانډو او لري پرتو سیمو کې د اوسیدونکو د ژوند او زده کړې کچه له یو بل سره توپیر لري چې ۷۰ سلنه وګړي په مرکزي/ښاري سیمو او ۳۰ سلنه خلک په کلیوالي سیمو کې د زده کړې له نعمت څخه برخمن دي

تر ۱۵ کلونو لړ عمر لرونکو کسانو په ښووڼځي کې د شاملیدلو کچه

په دی برخه کې تر اوسه کومه دقیق احصایه شتون نلری خو په تخمینی شکل باندی تر ۳۱۰۴۰ کسه ښودل شوی دي ۲۵٪ سلنه ښځینه دي.

په ښوونځي(لومړني، منځني او لېسه) کې د هلکانو او نجونو د سوبتیا

دزابل ولایت مرکز او اړونده ولسوالیو کی ښوونځیو د لومړنی، منځنی او لیسه کی د هلکانو او د نجنو د سوبتیا په لاندی ډول ښ،دل شوی دی:

- په لومړنی ښونځیو کی د زده کونکو شمیر نارینه (۲۰۱۱۱) ښځینه (۵۷۰۴)
- په منځنی ښونځیو کی د زده کونکی شمیر نارینه (۸۹۲٦) ښځینه (۴۰٦۰)
- په لیسه ښونځیو کی د زده کونکی شمی نارینه (۱۷۱۱۰) ښځینه(۴۴۹٦)

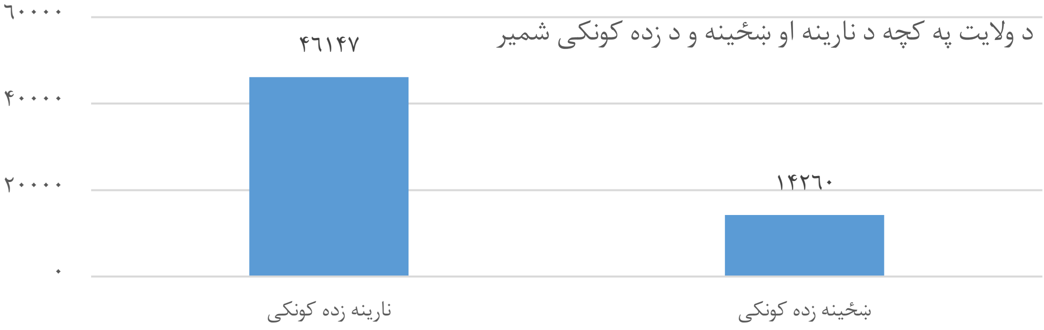

د ښوونکو شمیر د جنډر په تفکیک سره

دپوهنی په سکتور کی دجنډر په تفکیک سره د نارینه ښوونکو شمیر (۸۴۵) او د ښځینه په بخش کی (۹۰) ښود لشوی دی

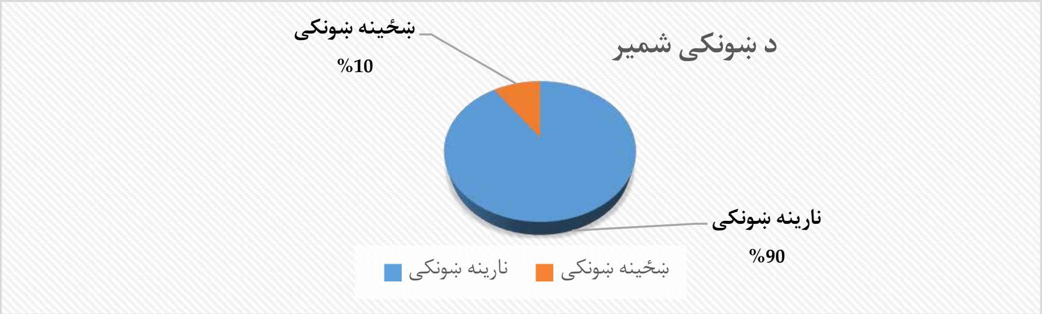

شمیره	د پوهنځ... شمیر	د محصل... شمیر	د ... پیاړتیمـ... ونو شمیر	د ښونک... شمیر	د مامورا... شمیر	د اجیرا... شمیر	ټولټال کارکونک...
۱	۱	۱۲۳	۴	۱۲	۳	۷	۲۲

زیربنا او بودیجه

د هغو ښونځیو(لومړنیو، منځنیو او لېسو) شمېر چې ودانی لري

دزابل ولایت په مربوطاتو کی هغه ښوونځیو له جملی څخه چی ودانی لری لیسه ۱۷ منځنی ښونځی ۷ اولمړنی ښوونځی ۱۰۰ دی

د هغو ښونځیو(لومړنیو، منځنیو او لېسو) شمېر چې ودانی نه لري

دزابل په ولایت کی هغه ښوونځی چی ودانی نلری له هغی جملی څخه ۱۲ بابه لیسی ، ۲۵ بابه منځنی ښوونځی او ۱۰۰ بابه لمړنی ښوونځی دی

د پوهنې په برخه کې د خصوصي پانګونې کچه

دزابل ولایت دپوهنی په ډګر کی د خصوصی ښوونځیو پانګونه)۲۴۰۰۰۰۰(افغانی او د کورسونو پانګونه) ۱۵۰۰۰۰(ښودل شوی د پوهنې سکټور په برخه کې د نادولتي کوپراتيفي ادارو او پرمختيايي شريکانو مرسته

د زابل د پوهنی ریاست سره یواځی UNICEF مرسته کوی

د دولتي او خصوصي ښوونځیو، پوهنتونونو او نورو پوهنیزو ادارو پرتله کول واضح او ځرګنده خبره ده چی دولتی پوهنتونونه او ښوونځی ددولت لخوا حمایه کیږی، دنصاب د پیاوړتیا، دپ رمختیایی پروژو په ډګر کی ورته د دولت لخوا کلنی بودجه ورکول کیږی، بهرنی ډونران ورسره هراړخیزی پر مختیایی مرستی کوی، ددولتی پوهنتونونو استادانو ته دماستری او دوکتورا تر لاسه کولو موقع ورکول کیږی، په ټوله کی ددولت لخوا هراړخیر ملاتړ کیږی، په ضمن کی

شمیره	د رسنی نوم	موقعیت	حالت
۱	ملی رادیو تلویزیون	مرکز قلات	فعال
۲	تعلیم الاسلام رادیو	مرکز قلات	فعال
۳	قلات غږ راډیو	مرکز قلات	فعال
۴	ښکلا رادیو	مرکز قلات	فعال
۵	ترنک راډیو	مرکز قلات	فعال
٦	سور غر رادیو	شاه جوی ولسوالی	فعال
۷	شیخ متی رادیو	مرکز قلات	فعال

دخصوصی پوه نتونونو سره بیا پورته ورته مرس ته او همکاری او هر اړخیز ملاتړ ش تون نلری.

د رسنیو فعالیتونه رس نۍ په هیواد کی د ولسونو او دولت ترمینځ دیو پ ل حی یت لری دولس غږ تر دولت او حکومت او دحکومت پیغام تر ولسه رسوی په تیرو دوه لسیزو کی رسنیو دولسواکی او ډیموکراسی په پلی کولو کی رغنده رول لوبولی، دیادونی وړ ده چی دزابل په مربوطاتو کی ۲۸ غږیزی او انځوریزی رس نۍ ش تون لری چی ټولی رس نی د FM په مختلفو فریکوینس یو سره خپرونی کوی چی په لاندی جدول کی درس نیو دمعلومات به اړه یادونه شوی. دیادونی وړ ده چی دمګړی په زابل کی دملی رادیو تلویزیون په ګډون ۱۸ راډیوګانی ، دوه تلویزیونونه، او دری کیبلی ش بکی دخپرونی په برخه کی فعالیت کوی.

فرهنگ او ځوانان

په زابل کی خلک اکثره پښ تانه دی او دپښ تو راجونه په دی س یمه حاکم دی، په زابل کی شینواری،خوګیاڼی،مومند،اپریدی ، جبارخیل،اسحاق زی،پشه یی،سادات،عرب،میاګان،اخندزادګان،صافی ، زاخیل او نور قومونه اوسیږی، خو ځینی لرې پرتی س یمی او قومونه بیا خپل رواجونه لري،پښ تونولي دپښتنو دخويونو، عاداتو او رواجونو څخه یوه مجموعه ده چی پښ تانه زیات اهمیت ورکوي. پښ تونولي نه یوائي په پښتنو کی بلکی په ټوله نړۍ کی دپښتنو دسپيڅلو رواجونو په نامه شهرت لری په زابل کی لاندي راوجونه اوکلتورونه دفرهنګي ارزښ تونو په توګه ش تون لری.

بشري او مدني حقونه

دافغانستان دبشری حقوقو خپلواک کمیسون لاندی دندی او مسؤلیتونه لری چی دتوان او ځواک په مطابقت سره د انسانی حقوقو دورکړی او ساتنی په موخه یی ورته تر ډیره بریده هلی ځلی کړی دی

- بشر حقونو پر وضعیت څا نره
- د بشر حقونو په برخه کې د اساسي قانون، نورو قوانینو، مقرراتو، لایحو او تعهداتو پر تطبیق څا نره
- په هېواد کې د اداري سیس تم، عدلي او قضایي ارګانونو، بنس ټونو، انتفاعي او غیر انتفاعي ملي او نړیوالو موسسو پر هغو ک نړو او اجراآ تو څا نره چې د بشر په حقونو اغیزه ولري.
- د خدمتونو او تأ میناتو د تأ میناتو د عادلانه وېش او دغو خدمتونو ته د لاس رسي په هکله د دولتي چارواکو او مراجعو او غیر دولتي مراجعو پر ک نړو څا نره
- پر دي وضعیت څا نره چي آ یا وګړي خپلو بشري حقونو او آ زادیو ته لاس رسی لري.
- د قانون له حکمونو سره سم، د آ زادی د سلب ځایونو څخه لیدنه، د قانون پر تطبیق څا نره او له بندیانو سره د کېدونکي چلند څرنګوالی ارزول
- د تخلفاتو ارزول او د بشر حقونو د نقض په هکله د اس نادو، مدارکو، شواهدو او معلوماتو راټولول
- اړوندو ادارو ته بشر حقونو د نقض او تخلفاتو د مخنیوي په موخه د ترسره شوي څې نړو پایلې وړاندې کول او په دي برخه کي اجراآ تو تعقیبول
- د بشري حقونو په هکله د پوهاوي او زده کړو د ملي پروګرام طرح او پلي کول
- جنایتونو، جرمونو او د بشر حقونو د نقض مواردو ته د رس یدګۍ له بهیره د ملاتړ په موخه د پروګرامونو طرح او پلي کول چې د انتقالي عدالت پروسه پکې شاملېږي.
- د بشر حقونو د وضعیت د ښه والي، پرمختیا او ملاړ په موخه ملي شورا او حکومت ته د ق وانینو او مقرراتو د طرح، تصویب، تعدیل او یا ملغی کولو لپاره د اندونو او سلامشورو ورکول
- ملي شورا او حکومت ته د بشر حقونو پر نړیوالو تړونونو پورې د افغانس تان د لاسلیک، تصویب یا الحاق په اړه لازمي سلامشورې ورکول
- حکومت ته د دي په اړه مشوره ورکول چې افغانس تان څه ډول کولای شي د بشر حقونو د نړیوالو تړونونو پر وړاندې تعهدات په ښه ډول ترسره کړي.
- د بشر حقونو د وضعیت په اړه د عمومي اعلامیو او رسمي بیان خپرول او دهیویاد ولسمشر ته دکال په پای کی کلنی راپور ورکول

ورزش او بدني رو نزه

د زابل ولایت دورزش امریت سره د سپورت او المپیک دعمومی کمیټې داصولو مطابق مختلف ورزشی ریشتی ثبت او راجستر شوی دی چی عملاً دزابل ولایت په مربوطاتو کی دورزش په برخه کی کړنې ترسره کوی چی په لاندی جدولونو کی یی معلومات ثبت شوی

دبدني ورزش دلوبو عمومی جدول

په منځني ډول د ورزشکارانو ټولټال شمېر	د فعاله کلبونو شمېر	د فدراسیون نوم	شمېره
٦٤٠	٤٠	فوټبال	
٢٤٠	٢٠	والیبال	
٦٠٠	١٢	سیمه ییز غیرٍ/کشتي یا بل کورش	
٦٠	١	کونک فو	
١٥٠	٣	کاراته	
٧٠٠	٧	ووشو	
٤٠٠	٢	اندام روزنه	
٣٥٠	٣	کیک بوکسنگ	
٣٠	١	جمناستیک	
٢٠	١	ځغاسته	
٧٠	١	بایسکل چلول	
١٣٦٥	٩١	کرکټ	
٦٠	١	**فول رزم**	

د زیربنا او طبیعي سرچینو سکټورونه

د سکټور په هکله لنډ مالومات

دزیربنا او طبیعی سرچینو سکتور دهیواد او منطقی په ابادی او بیا رغونه کی رغنده نقش لوبوی، چی دهیواد دلویو لارو ډیزاینول او جوړول یی له اساسی دندو څخه شمیرل کیږی، چی نه تنها سړکونه بلکه په لویو لارو کی تونلونه، او لوړ او لوی پلونه جوړول یی هم له دندو څخه شمیرل کیږی، دزابل ولایت دښاری او کلیوالو دسړکونو مجموعه دکلیومتر په حساب په لاندی ډول شودل کیږی.

اندازه په کیلو متره	د سړک حالت	سړک	شمیره
١٧٥ کیلومتر	اسفالت	دکابل کندهار لویه لار	١
٤٢ کیلومتره	اسفالت	قلات تر میزانی	١

۲	قلات تر شینکی	اسفالت	٦۳ کیلو متره
ولسوالیو ته غزیدلی اسفالت سرکونه به مجموعی ډول کیلومتر			۲۸۰ کیلومتره

سړکونو ته لاسرسی

د کیلومتر په حساب د ښاري او کلیوالي سړکونو ټولټال

دزابل ولایت دټولګټو چارو ریاست دسرکونو دساتنی او ځارنی لوی ریاست دخپل کاری مکلفیتونو اودخلکو دس تونزوویه پام کی نیولوسره تل زیاراېس تلی دی چه سرکونه اولاری دترافیکوپرمخ چه دطبعی پیښوپروړاندی ترل شوی وی خلاصی وساتی او ترځارنی لاندی یی ونیسی .داچه سرکونه دهیواد میلی ش تمنی ده اودهغی ساتنه اوځا نره دپلان په مطابق چه له وړاندی دمالی امکاناتوپه محدوده کی ترتیب شوی دکال په اوږدوکی فعالیت کوی چه په دی اساس دترافیکوپرمخ ولایتی سرکونه)PH(،منطقوی سرکونه)RH(اودولسوالی سرکونه)NH(دټولګټوریاست دعمده فعالیتونوڅخه دی

دهوايي ډګرونو شمېر

شمیره	سړک	د سړک حالت	اندازه په کیلو متره
۱	شملزایی تر بندره	خاکی	٦۵ کیلومتره
۲	اتغر تر شملزایی	خاکی	۱۰۰ کیلو متره
۳	معروف تر اتغر	خاکی	۴۰ کیلو متره
۴	ارغنداب تر میزانه	خاکی	۴۸ کیلومتره
۵	دایچوپان تر خاک افغان	خاکی	۷۰ کیلومتره
٦	ارغنداب تر دایچوپان	خاکی	۱۰۰ کیلومتره
۷	شینکی تر شملزایی	خاکی	۴۸ کیلومتره
۸	شاه جوی تر ارغنداب	خاکی	۳۵ کیلومتره
ولسوالیو ته غزیدلی خاکی سرکونه به مجموعی ډول کیلومتر			۵۰٦ کیلومتره

په زابل په ولایت کی یو هوایی ډګر شتون لری چی دمګړی په مکمل ډول نده رغول شوی خو بیا د نظامی پروازونو لپاره آماده دی او ترینه ګټه اخیستل کیږی .

هوايي او ځمکني ټرانسپورټ ته لاسرسی

زابل ولایت د۸۰۰۰۰۰ نفوسه لرونکی ولایتونو له جملې څخه شمیرل کیږی په مجموعی توګه دمرکز په شمول حتی دلری ولسوالیو خلک هم ځمکنی ترانسپورت ته لاس رسی لری، ځکه دپخوا څخه په اوس نی وختونو کی دخلکو اقتصادی وضیعت لګ ښه شوی نو اکثره خلک په کورنو کی موټر لری، همدارنګه په زابل کی صرف یو هوایی ډګر شتون لری چی دهغه هوایی ډګر څخه نظامی استفاده کوی او ملکی طیاره نشی پرواز کړای .

د بریښنا انرژی ته لاسرسی

یوازی دزابل ولایت مرکز قلات په شهر کی د ۲۰KV د دیزل جنراتوران له لوری برق توزیع کیږی چی تقریبا ۴۰۰۰ کورنیو ته برښنا رسیدلی دي .

په زابل ولایت کی دبریښنا سب سټیش نونه شتون نلری او د غزنی تر کندهار پوری د۲۲۰KV برښنا رسولو چاری په چټکی سره روان ده چی دزابل ولایت په مربوطاتو کی کار عملا روان ده او هغه ولسوالیو ته چی په د برښنا په مسیر کی راځی د برق د توزیع لپاره دوه سب ستیشنونه د ۲۰MVA پّ ظرفیت سره جوړیږی چی ځمکی مشخص شوی دی ۰

کله چی دغه وارداتی برښنا د غزنی له طرفه کندهار ته لاړ شی نو پّ مسیر کی د شاه جوی او شهرصفا په ولسوالیو کی ۲۰۰۰۰ نوی مشترکین اضافه کیږی ۰

د څښلو پاکو اوبو ته لاسرسی

په زابل کی د ژوندانه دوضیعت دسروی له مخی چی په ۱۳۹۵ کال کی یی ترسره کړی (۴۰)٪ خلک سالمو اوبه ته لاس رسی لری ۰ پاکو صحی اوبو ته د قلات دښار په شمول دبعضی ولسوالیو اکثره سیمی په بشپړه توګه او بعضی سیمی او کلی په څه ناڅه شکل دڅښلو پاکو اوبوته لاس رسی لری، دغه پاکی اوبه دکوهیانو او داوبو دنللیکو په واسطه خلکو ته رسول شوی دی.

هغه ولسوالی او کلی یی چی بعضی کلی په بشپړه توګه او بعضی په څه ناڅه شکل اوبو ته لاس رسی لری په لاندی ډول تری یادونه شوی. (مرکز قلات، شهر صفا، شینکی، شملزایی، اتغر، خاک افغان چی تقریبا ۱۰٪ وګړی یی پاک اوبو ته لاس رسی لری)

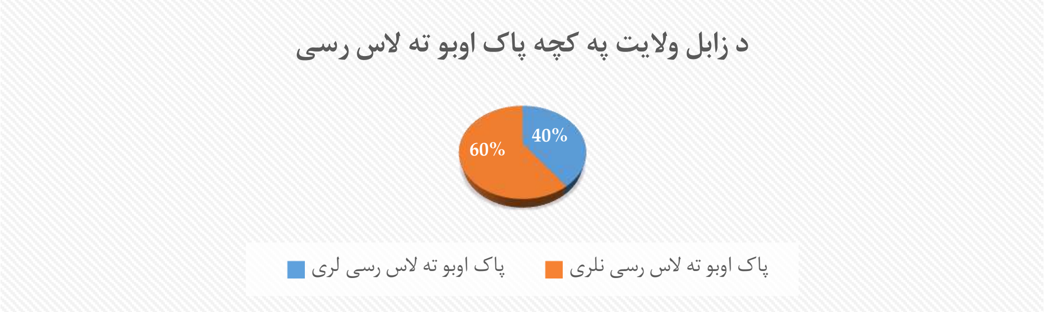

همدارنګه د زابل د دښاری اوبو رسوونی داداره دمعلوماتو پر بنسټ دقلات د اوبو رسولو اداری چی مخکی فعاله و اوس مهال غیر فعاله شوی دي ۰

په ولایت کي مالوماتي ټکنالوژي

دمخابراتو او معلوماتی تکنالوژی سکتور په هیواد کی په ځانګړی توګه دولایاتو په کچه یو له بنسټیزو ریاستونو څخه شمیرل کیږی چی داقتصادی ودی په برخه کی حیاتی نقش لوبوی، دهمدی اهمیت له کبله د سکتوری دپرمختیایی ستراتیژۍ په برخه کی دیوه ځانګړی سکتور په توګه په نظر کی نیول شوی ، یو عصری مخابراتی سیستم کولای شی له نوښتونو سره یوځای دیوی قوی الکترونیکی اداری ګټورتوب او ددولتی سکتور روڼوالی همدا شان دټولنیزو خدماتو ارایه کړی، دیادونی وړ ده چی په زابل کی دافغان تیلیکم مخابراتی شبکه، سلام مخابراتی شبکه، روشن مخابراتی شبکه، افغان بیسم مخابراتی شبکه، MTN مخابراتی شبکه، او داتصالاتو مخابراتی ش بکی دزابل مربوطات په مخابراتی سیستم باندی پوښلی دی، په عمومی ډول تقریباٌ ٦٧٪ دزابل ولایت ساحات دمخابراتی پوښښ لاندی دی.

صنعتي فابریکي

د تولیدي صنعتي فابریکو شمېر او د فعا لیت ډول

دزابل ولایت په مربوطاتو کی ۲ صنعتی او تولیدی فابریکی په مختلفو برخو کی فعالیتونه کوی چی یادی فابریکی او شرکتونه دزابل ولایت په مرکز قلات ښار کی فعالیتونه کوی. دیادونی وړ ده چی یادی فابریکی په لاندی جدول کی ذکر شوی فعالیتونه ترسره کوی.

ګڼه	دفعالیت ډول
۱	د یخ د تولید فابریکه
۲	د پلاستیکی پیپونو د تولید فابریکه
۳	د چرګانو فارم
٤	د غواګانو فارم
٥	د لبنیاتو د پروسس مرکز

له کانونو څخه کلني عواید

په زابل ولایت کی کانونو شتون لری خو تر اوسه پدی برخه کومه پانګونه نده شوی

شمیره	د طبیعی سر چینی نوم	د کان نوعیت	د کان آدرس
۱	د کندلان مس	مس	میزانه ولسوالی
۲	د کفتر غار مس	مس	میزانه ولسوالی
۳	شیله سرخ مس	مس	ارغنداب ولسوالی
۴	اپتو شیله آلومینیوم	آلومینیوم	ارغنداب ولسوالی
۵	ظواهرمعدنی سرب و جست لودین	سرب و جست	ارغنداب ولسوالی
٦	ظواهرمعدنی مولیبدیم کندلان	مولیبدیم	میزانه ولسوالی
۷	ظواهر معدنی تنګستن میدان آهو	تنګستن	دایچوپان ولسوالی
۸	ظواهر قلعی و بریلیم میدان آهو	قع یو بریلیم	دایچوپان ولسوالی
۹	ظواهر معدنی طلا کندلان	طلا	میزانه ولسوالی
۱۰	ظواهر معدنی طلا لیودین	طلا	ارغنداب ولسوالی
۱۱	ظواهر معدنی سرپینتین لاجر	سرپنتین	میزانه ولسوالی
۱۲	آب های منرالی باراس	معدنی اوبه	دایچوپان ولسوالی
۱۳	معدن ابرک کاریز	د ابرک ډبره	دایچوپان ولسوالی
۱۴	سنګ های قیمتی بیتاموز	یاقوت و زمرد	دایچوپان ولسوالی
۱۵	ظواهر معدنی کرومایت الکوز	کرومایت	شهر صفا ولسوالی
۱٦	مواد تعمیراتی	ټولو ولسوالیو په سطحه	ټولو ولسوالیو

د کرهنې سکتور

د سکټور په هکله لنډ مالومات

دکرهڼې او اوبو لګولو سکتور دهیواد په کچه له مهمو سکتورو څخه شمیرل کیږی د کرهنې او کلیوالي پرمختیا سکټور د یو مهم سکټور په حیث د کرنې د محصولاتو او صنایعو لپاره د خامو موادو څخه د ګټې اخیستنې اوچمتو کولو په ښه والي کې مهم او بنس ټیز نقش لوبوي او په دې سکټور کې د حکومت ستراتیژیک هدف دادی چې اوسنی دودیز کرنیز سیس ټم، په تجارتی کرهنه باندې بدل کړي. ځکه چې داکار به د معیشت لپاره د خصوصی سکټور پانګې جذب کولای شی. دکرهڼې او اوبولګولو ریاست د کرهڼې په برخه کی لاندی اهداف لری.

د کوپراتیفي غورځنګ سالم انکشاف او د زراعتي تولیداتو د کچې لوړوالی، د زابل په ټولو ولسوالیو او کلیو کې د قانون او د کوپراتیفونو د پرنسپ مطابق د کوپراتیفونو د سازمان د ایجاد او تاسیس له لارې؛ دزابل د ولایت په سطحه دحیوانی محصولاتو د کچی لوړول او د مالدارانو د اقتصاد تقویه کول؛د بزګرانو د ژوند ښه والی د محصولاتو د لوړوالی پواسطه چه په منظم او مناسب ډول ام راض، افات او د چاپیریال د ککړتیا مخنیوی وشی. د حاصلاتو د کچی لوړول د اصلاح شوی تخمونو، د نوی او مناسب تکنالوژی او اصلاح شوی ک نریز عملیاتو د معرفی پواسطه، د حاصلاتو د کچی لوړول د اصلاح شوی تخنیکی وسایل او ماشین آ لاتو د معرفی پواسطه؛)په دې برخه کې د ولایت د اقتصادي او ټولنیزو څانګو په اړه لنډ مالومات وړاندې کیږي او پر هغه مهمو مالوماتو باندې تأ کید کیږي چې په لاندې برخه کې تشریح شوي دي.

ځمکه او اوبه لګونه

زابل ولایت دافغانستان دنوی ملکي ویش اواداري جوړښت له مخي دریمی درجه ولایت دي چي دقلات ښاریی اداری مرکزدی ، زابل ولایت ټولي ۱۰ ولسوالی لري چي عبارت دی له : ارغنداب ،اتغر ،دایچوپان ،خاک افغان ،میزانه ، نوبهار، شاه جوی ،شملزای ،شینکی اوترنک جلدک او زابل ولایت تقریباّ تر ۲۵۰۰ زیاد کلي لري چي د۴۴۹۸۹,۲۸ هکتاره زراعتي ځمکي لرونکي ولایت شمیرل کیږی چی په دې ولایت کې په تیرو دریو کلونو کې د ۵۰ تر ۵۰۰ جریبه ځمکه تر قانوني کنبت لاندې راغلې ده او د غنمو په حاصلاتو کې ۳ سلنه زیاتوالی راغلی، خو اوس هم د کرنیزو اساسي

تولیداتو په وارداتو کې کمي نه دی راغلی.په دې ولایت کې ټولټال ۷۰۰۰ هکتاره للمي ځمکه شتون لري.د دې ولایت بزګران کرنیزو پورونو ته هیڅ لاسرسی نه لري.

د دې ولایت ډیره کمه برخه انګور چې ممیز تري جوړیږي دولایت په سطحه یوازنی موجود د پروسس سیستم دی. په

زراعتی ځمکه د ولسوالی په کچه

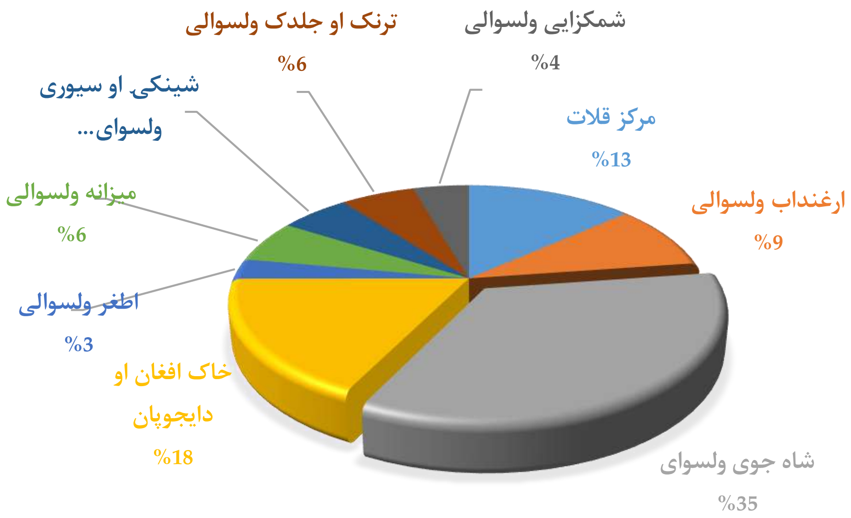

دې ولایت کې د حیواناتو د مړینې ناروغی عبارت دي له انترک، بروشولوز، توبرکلوز، د چرګانو انفولونزا، تبخ، د لیوني سپي ناروغی. دي. یوازې د کرهنې په ریاست کې دعامه پوهاوي داسې پروګرامونه شته چې دهقانان باید هغه نباتات وکري چې لږې اوبه غواړې او یا حیواني او کمپوست چې په خاوره کې د اوبو ساتلو ظرفیت لری تطبیق شوي وي.

شمیره	د محل نوم	د ځمکې ډول	د کرنې موسمونه	سیمه په هکتاړ	سلنه
۱	مرکز قلات	زراعتی		٦۰۴۱.٦	
۲	ارغنداب ولسوالی	زراعتی		۴۱۸۰	
۳	شاه جوی ولسوای	زراعتی		۱۵۵۹۹.٦	
۴	خاک افغان او دایجوپان	زراعتی		۷۹۰۴	
۵	اطغر ولسوالی	زراعتی		۱۳۱۷.۸	
٦	میزانه ولسوالی	زراعتی		۲۷۲۹.۲	
۷	شینکی او سیوری ولسوای	زراعتی		۲۵۳۵	
۸	ترنک او جلدک ولسوالی	زراعتی		۲٦٦۷.۴	

۹	شملزایی ولسوالی	زراعتی		۲۰۱۷،۲	
	ټولټال			۴۴۹۸۹/۲۸	

خړوبېي کرنيزي ځمکي(خړوبېي، للمي)او ظرفیت د هکتار پر بنسټ

#	د ځمکي ډول	سیمه په هکټار	سلنه
۱	د کرهني وړ ځمکي عمومی ساحه	۰	
۲	د کرهنی وړ ځمکه (ابی ځمکه)	٦۲۰۰۰	
۳	دځړځايونواوچمن زارونوځمکه	۵۰۰۰	
۴	تاکستانونه	۱۵۰۲۵	
۵	د میوه دارو باغونه	۲۹۰۰۰	
٦	طبیعی ځنگلونه	۲۰۰۰	
۷	للمی	۹۰۰۰۰	
۸	غیر کرنیزه ځمکه	۰	
۹	جبه زار	۰	
۱۰	د سیندونو غاړی	۰	
	ټولټال	۰	

کرنیز محصولات

د کنریزو او مالداري محصولاتو ارزښت

غله

زابل ولایت چی داقلیم له اړخه گرم موسم او هوا لری نو په گرم اقلیم کی نباتات او سبزی جات ښه وده کوی چی له دی جملی څخه په موسمی ډول د زابل په ۱۰ ولسوالیو کی کی غنم ، اوربشی، وریجی، جوار، ایړدن، نخود، لوبیا، دال، ماش او سویابین په مناسبه پیمانه کرل کیږی.

گڼه	د نبات نوم	ولسوالي	کرنیزه سیمه په هکټار	ټولټال محصول په ټن
۱	غنم	په ۱۰ ولسوالیو کی	۱۰۰۰۰	**۲۱۴۲۸**
۲	اوربشي	په ۱۰ ولسوالیو کی	۳۰۰	**۷۵۰**
۳	وریجي	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
۴	جوار	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
۵	ایړدن	-	۰	۰
٦	نخود	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
۷	لوبیا	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
۸	دال	-	۰	۰
۹	ماش	په ۱۰ ولسوالیو کی	۳۰	**۳۲**

۱۰	سویابین	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
۱۱	زعفران	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
	توره ځیره			
	سپینه ځیره			

میوی

زابل ولایت په ۱۰ ولسوالیو کی کی لاندی میوی په لویه پیمانه تولیدی چی دمیوو له جملی څخه شفتالو،زردالو، نارنج، ناک، امرود، مالته، ناک، توت، لیمو، بادام، غوزان چی دزیاتی پریمانی له وجی یی نرخ ډیر راټیټیږی او حتی نورو ولایتونو ته هم انتقالیږی ۰

شمیره	د میوي نوم	ولسوالی	کرنیزه سیمه په هکتار	ټولټال محصول(ټن)
۱	شفتالو	-	۰	۰
۲	زردالو	د ټولو ولسوالیو په کچه	۳۰۳۵	۱۴۶۷۰
۳	انځر	-	۰	۰
۴	ناک	-	۰	۰
۵	انار	-	۰	۰
٦	مالته	-	۰	۰
۷	توت	-	۰	۰
۸	لیمو	-	۰	۰
۹	بادام	د ټولو ولسوالیو په کچه	۱۰۷۵۰	۱۹۲۱۰
۱۰	غوزان	-	۰	۰

سبزی جات

زابلولایت یو له حاصل خیزو او سبزی تولیدونکو ولایتونو څخه دی ځکه چی اکثره وګړی یی په کرکیله او بزګری باندی بوخت دی،زابل کی دسبزیجاتو دتولید کچه د ځینو دلایلو له امله دومره زیاته نده چی داړتیا مطابق محصولات راټول کړی ۰ هغه سبزی چی دزابل په ولایت کی تولیږی لکه رومیان، توربانجان، شنه پیاز او کلچه پیاز، ګازری او نورسبزیجات او ترکاری، دیادونی وړ ده چی پورته ذکرشوی دزابل په ۱۰ ولسوالیو کی کرل کیږی.

شمیره	د سبزیجاتو ډول	د کرني موقعیت	تریوښښ لاندي سیمه په هکتار	د کلني تولید مقدار په متریک ټن

۱	رومیان	په ۱۰ ولسوالیو کی	۵۰۰	۲۵۰۰
۲	تور بانجن	په ۱۰ ولسوالیو کی	۵۵	۵۱۶
۳	کرم	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
۴	گلپي	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
۵	سابه	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
٦	شلغم	په ۱۰ ولسوالیو کی	٦۰	۱۳۹۲
۷	شنه پیاز او کلچه پیاز	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
۸	پټاټې	په ۱۰ ولسوالیو کی	٦۰	۱۹۲
۹	بینډی	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
۱۰	گازري	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
۱۱	وړه	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
۱۲	نور سبزیجات)ترکاري(	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰

صیفی جات یا فالیزی نباتات

شمیره	د نبات ډول	د کرني موقعیت	تر پوښښ لاندې سیمه په هکتار	د کلني تولید مقدار په متریک ټن
۱	ختکی	په ۱۰ ولسوالیو کی	۵۰۰	۲۵۰۰
۲	هندوانه	په ۱۰ ولسوالیو کی	۶۰۰	۵۱۸۵
۳	بادرنگ	په ۱۰ ولسوالیو کی	۸۰	۲۵۷
۴	شین کدو	په ۱۰ ولسوالیو کی	-	-
۵	خوږ کدو		۷۰	۳۰۰

وانښه

شمیره	د ونښو ډول	د کرنې موقعیت	تر پوښښ لاندې سیمه په هکتاړ	د کلنۍ تولید مقدار په متریک ټن
۱	رشقه	په ۱۰ ولسوالیو کی	۵۰۰	۱۶۹۶
۲	شوتله	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
۳	تروې اوربشې	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰

صنعتی او طبی نباتات

شمیره	د نبات نوم	ولسوالی	تر پوښښ لاندې سیمه په هکتاړ	ټولټال محصول
۱	کنجد	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
۲	پنبه	په ۱۰ ولسوالیو کی	۷۰	۱۲/۵
۳	لمرگل	په ۱۰ ولسوالیو کی	۳۰۰	۱۰۷
۴	کرابیه	په ۱۰ ولسوالیو کی	۰	۰
۵	زعفران	په ۱۰ ولسوالیو کی	۱	۰

د کرنیزو او کلیوالي بنسټیزو محصولاتو ارزښت

زابل چې یو کرهنیز او اوبیز اقلیم لری، کرهنیز او کلیوال محصولات یې دنور ولایتونو په پرتله په مناسب اندازه دی چې د داخلی اړتیاوی ته بساینه کوی اود کلیوالو محصولاتو څخه په لاندی جدول کی یادونه شوی

شمیره	معمول کلیوالي صنایع	د خلکو په عوایدو ک دبنسټیزو محصولاتو ونډه
۱	مالداري)لبنیات،پنیر(	د زابل ولایت ۹۵٪ وګړی د مالداری عواید یی پّ عنعنوی ډول مصرف کوی
۲	لاسي صنایع)خامک دوزي،خیاطي،چرمه دوزی،مهر دوزي(	-
۳	مرغداري	په ټول زابل کښی ۳۰ خصوصی فارمونه وجود لری
۴	صابون سازي	-
۵	شاتو مچیو روزنه	د ابل په ولایت کی د شاتو فارمونه وجود نلری خو عام خلک یی د په خپلو کلیو یا کورونو کی لری

بنستیز کنریز صادراتي محصولات

داحصایی دراپور او سروی پایلې په ډاګه کوی چې کرهڼه په صادراتو او په افغانستان کې د کار او عاید په رامینځته کولو کې ستر رول لوبوي. په تیرو کلونو کې، احصاییې ښیي چې په صادراتو کې د کرنې ونډه ۳.۸۳۹ میلیون ډالره وه، د صنعت ونډه یوازې ۸.۲۹ ۸.۲۹ میلیونه وه، او خدماتو برخه صفر وه.

په پای کې، دا موقف ساتل شوی، او کرهنه په ۲۰۱۱ م کال کې د ټول هیواد په مجموعي صادراتو کې د ٦.۲۰۲ میلیون ډالرو په ارزښت د ٤.١٤٩ میلیون ډالرو په ارزښت دویم ځای کې ده. د خدماتو په سکتور کې، د خدماتو سکتور پورې اړونده توکو هیڅ صادرات نه وو.

بنسټیز کرنیز وارداتي محصولات

- شفتالو، نارنج، ناک، امرود، املوک، خرما، توت، لیمو

- لوبیا، سویابین، دال، نخود، ایرن، جوارو وریجی

- سبزیجات ، شوتله او تروی اوربشی

- صنعتی او طبی نباتات

د کرنیزو او مالداري فارمونو شمېر او ظرفیت

اقلیم ته په کتو زابل ولایت د فارمونو د تاسیس او تولیداتو لپاره یو ښه او مناسب چاپیریال لری چی ډیر وګړی په فارمونو کی دتولید په برخه کی بوخت دی چی په لاندی ډول دی.

مالداری زیربنایی دولتی تاسیسات

شماره	د فارم نوع	تعداد		حالت	ملاحظات
		واحد مقیاس	تعداد		
۱	د شهدو مچیو فارمونه	فارم	۰		
۲	ماهیایانو فارمونه	فارم	۰		
۳	د القاح مصنوعی اس تیشن	اس تیشن	۰		
۴	د غواګانو فارمونه	فارم	۱۲		
۵	د وریښمو چنجیو فارم	فارم	۰		
٦	د چرګانو فارم	فارم	۱۲		

مالداری زیربنایی تاسیسات (خصوصی سکتور)

شماره	د فارم نوع	تعداد		حالت	ملاحظات
		واحد مقیاس	تعداد		
۱	د شهدو مچیو فارمونه	فارم	۰		
۲	ماهیایانو فارمونه	فارم	۰		
۳	د چرگانو فارمونه	فارم	۱۲		
۴	د غواگانو فارمونه	فارم	۱۲		
۵	د چرگورو د تولید هیچری	باب	۰		
۶	د چرگانو مسلخ	باب	۰		
۷	د ترکیبی وښو د تولید فابریکه	باب	۰		
۸	د چرم د پراسس فابریکه	باب	۰		

کار او کرنه

د هغه ښځو شمېر چې د کرني په برخه کې په کار بوختي دي

دکرهڼې په برخه کې دښځینو دبوختیا په اړه کره شمیر ندی معلوم خو ویل چې زرگونو ښځې دکرهڼې په سکتور کې په شکل داشکالو په فعالیت بوختی دی، ځکه چې په افغانی ټولنه او غ نریزو او ولسوالیو س یمو کی ډیر ښځې دکرهڼې چاری مخ ته بیایی.

عایدات او پانگونه

د کرنی سکټور د پراختیا په برخه کې په تېرو پينځو کلونو کې د کلنی بودیجې ټولټال

دکرهڼی دسکتور دتیرو پنځو کلنو بودجه			
گڼه	کال	بودجه - افغانی	کتنه
۱	دکرهڼي اواوبو لگونی ریاست		
۲	دکلیو او پراختیا بیا رغونی ریاست ریاست		
	مجموعه بودجه		

د کرنی سکټور د پراختیا په برخه کې د تېرې لګول شوې کلنی بودیجې مبلغ (په تېرو پينځو کلونو کې)

		دکرهنۍ دسکتور دتیرو پنځو کلنو بودجه	
	دکلیو او پراختیا بیا رغونی ریاست	دکرهنې اواولو لګونی ریاست	کال
			۱۳۹۲
			۱۳۹۳
			۱۳۹۴
			۱۳۹۵
			۱۳۹۶
		مجموعه لګښت	

د کرنې سکټور د مخکینیو عایداتو ټولټال(په تېرو پينځو کلونو کې)

دکرهنۍ سکتور دتیرو پنځو کلنو عوایدوجدول					
۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	کال
					کلنی عواید

د کرهنې سکټور په برخه کې د خصوصي سکټور د پانګونې مبلغ

دکرهنېی د سکتور برخه کی دپانګونی دکره مبلغ په اړه معلومات ش تون نلری خو په شکل داشکالو خلکو تریوه بریده دکرهنېی په برخه کی پانګونه کړی ده

اقتصاد سکټور او خصوصي سکټور پرمختیا

د سکټور په هکله لنډ مالومات

اقتصادی پیاوړتیا او د خصوصی سکټور غښتلی کول د دولت د لویو او مهمو اهدافو څخه دي خصوصی سکتور ته پاملرنه دهیواد ابادي او رغونی ته پاملرنه ده، دخصوصی سکتور په شتون کی یو ازاد سیال بازار رامنځته کیږی او خصوصی سکتوری اداری دباکیفیته خدماتو په عرضه کولو کی یو دبل څخه دوراندی تګ په تکل کی وی چی په پایله کی په منطقه کی رغونه او سمسورتیا رامنځته کیږی. د خصوصی سکټور پرمختیا او اقتصادی وده به عامه خوښی او سوکالی کچه لوړه کړي او د دیموکراتیک نظام د پاینښت لامل ګرځي.

قلات چې د ولایت مرکز دی، سیمه ایز سوداګر لری چې لومړنی مواد د ګاونډیو ولایتونو څخه واردوی او هغه بیا په مارکېټ کې خرڅوی او د دی ولایت په شاه جوی ولسوالی کی هم لوی بازار شتون لری چې تقریبا د ګڼ شمیر محلی سوداګرو ، پلورونکو او ورو لاس پلورونکو څخه تشکیل شوی دی چې د لومړنیوخوراکي توکو څخه تر میوی، سبو او حتی واردو شویو شامپو او صابون پوری پکښی خرڅیږی. د قلات او شاه جوی بازارونه دواړه د عمومی لویی لاری په سر پراته دی او ډیر سوداګر ددی ځای څخه یوه اندازه مواد(وچې او لندی میوی) کندهار ،غزنی او کابل ته وړی.

پدی ولایت کې د بوختیا کمښت او د اقتصادی فرصتونو بیا منځ ته راتګ د افغانستان اسلامی جمهوریت لپاره یوه لویه ستونزه بلل کېږی. د زابل ولایت مرکز قلات اکثریت اوسیدونکې نژدی ګاونډیو ولایتونو لکه قندهار، غزنی او میدان وردکو ولایتونو ځخه رغلی. د امنیتی ستونزو له امله په خصوصی سکتور کې کمه پانګه اچونه شویده، نو له دی امله اقتصادی پرمختیا د رکود په حالت کې ده. اکثریت خلک ځانګړی کاراو بار یا د عایداتو د لاس ته راوړلو لپاره فرصتونه نلری؛ پیراوپلور په بهرنیو اسعاراوادهغه له جملې په پاکستانی کالدارو باندی ترسره کېږی او دهغوی دیو نفر ورځنۍعاید د یوه ډالر ځخه کم دی. اوس مهال د ملی او نړیوالو سازمانونو مرستو پدی ولایت کې ځینی لنډ مهالی معیشتی ستونزی حل کړی دی مګر د ولایت د باثباته او اوږد مهاله ودی لپاره کفایت نه کوی. ددی په خاطر چې دغه ولایت د ښی ودی په لور روان شی نو سرچېنی باید د ملی او نړیوالو ټولنو لخوا په بیا بیا سره نوی او ژوندی شی.

د تیرو ۵ او ٦ کلونو د اقتصادی مداخلی په لړ کې ډیر کوښښ د بازار د سړکونو او د پیاده رونو جوړول او د بزګرانو لپاره د ښو کرهنیزو عملیاتو ښودل ؤ چې ښه تولید ترسره کړی، شامل وو. د منابعو او ظرفیتونو نه شتون یا کمښت سیمه ایز چاړواکې پدی مسیر باندی روان کړی دی. اوس مهال کوښښ کېږی چې د زابل ولایت د نورو ځایونو سره وصل شی. د یوی ښی اقتصادی ودی او پراختیا او ښه تسهیل په موخه اقتصادی تمرکز باید د اړوندو ټولنو سره وصل کړل شی. دا مهال اکثره محصولات چې په زابل ولایت کې تولیدیږی په ګاوندی ولایتونو په مارکېټ کې په خرڅ رسیږی. نو ددی له امله دا یو ډیر مهم لومړیتوب دی چې زابل ولایت په نورو سیمه ایزو مارکېټونه سره وصل شی نو لدی لاری به اقتصادی وده نوره هم پیاوړی کېږی.

سربیره پردی موخه یوازی دا نده چې یوازی غیرې پروسس شوی کرهنېز محصولات په مارکېټ کې وپلورل شی بلکې هغوی ته باید څه ناڅه ارزښت هم ورکړل شې یعنی پروسس شی او بیا په لوړ قیمت سره وپلورل شی.

د اقتصادی ودی لپاره تر ټولو یو ښه فرصت په لنډ او منځ مهاله کې د کرهنیزو محصولاتو زیاتوالی دی، د هغوی پلورل او په سیمه ایز ډول پروسس کول چې د پانګی اچونی ، زیربنا جوړولو په مرسته په عمومی ډول د خصوصی سکتور د فعالیت سبب کېږی،د زابل ولایت چاړواکې به د خپلوګاونډیو ولایتونو لکه قندهار، غزنی او اروزګان سره چې د اقتصادی مراګزو درلودنکې دی ، خپل اقتصادی فعالتیونه او بازارونه وصل کړی.

د مارکېټ پراختیا به په ۳مهمو ولسوالیو چې د قلات ، شاه جوی او شهرصفا کې جوړ شی ځکه د دی ولسوالیو زیربنایی ساختمانونه د مارکېټونو په برخه کې ښه شوی دی او کله چې غوښتنې د موادو او خدمتونو لپاره په سیمه ایز مارکېټ کې ډیره شی نو سوداګرانو او پلورونکې باید دډیرو لویو مارکېټونو سره وصل شی لکه:د قندهار او مرکز کابل مارکېټ.

د اقتصادی ودی زون یا صنعتی پارک عبارت د هغه ځای ځخه دی چې په هغه کې ډیر سوداګراو تجارتونه سره یوځای شوی وی او د ټولو موخه اقتصادی وده وی، د هغه کسانو لپاره چې په داسی ځایونوکې یو سوداګریز فعالیت ترسره کوی د هغوی د تشویق لپاره متعدد کارونه ورکول کېږی. د بیلګی په توګه د مالیې کمول ، په ګمرکونو کې د تولیدی وسایلو او د هغه پرزه جاتو باندی هیڅ مالیه نه اخیستل، په صادراتو باندی مالیه نه ورکول او د ګمرکونو پروسجرونه آسانه کول دی. دا فرصتونه به بهرنی سوداګر دی کار لپاره وهڅوی چې خپل سوداګرې پدی پارکونو کې شروع کړی. د زابل ولایت صنعتی پارک به د زراعتی محصولاتو د ارزښت د ځنځیر په ښه کولو یعنی د میوو اوسبو پروسس، د یخو خونو یا ذخیرو او سوداګری ترانسپورت او لو د بزګرانو لپاره لوژستیکې خدمتونو په برخه کې تمرکز کوی. صنعتی پارک به نه یوازی د دندو د پیدا کېدو سبب شی بلکې د ولایت لپاره به عایداتی منبع هم وی چې د هغه له طریقه کولای شی د نورو اقتصادی خدمتونو ملاتړ وکړی.

د بې وزلۍ وضعیت

د بې وزلۍ کچه

دزابل ولایت په سطحه دبی وزلی دکچه ارقام شتون نلری او نه هم کومه سروی ترسره شوی خو دژوند دوضعیت دسروی په اساس او دنړیوال بانگ په ملاتړ دهیواد په سطحه دبی وزلی کچه ٥.٥٤ سلنه ښودل شوی.

د ښځو او نارینه و د لاسي صنایعو د تولیداتو ارزښت

دزابل ولایت ښځینه لاسی صنایع ته لاسرسی لری) خیاطی، دست دوزی، سلمه دوزی، چرمه دوزی(او ۹۷۴۰ ښځینوو ته په مختلفو موسساتو کی دښځو چارو ریاست په مرس ته دکار موقع برابره شوی ده دښځینه لاسی صنایعو ارزښت په لاندی ډول ده

۱- د فامیل داقتصادی پیاوړتیا

۲- دخپل فامیل لپاره حلال رزق او نفقه پیداکول

۳- په عمومی بازار کی د ښځو د لاسي صنایعو بازار مارکیټ

۴- د ښځو لپاره ځانگړی بازار چتو کول او په ټولنه کی لاسی صنایعو ته دښځو تشویقول

۵- په ټولنه کی دښځو گډون او د غربت او بدبختی له منله وړل

د بانکونو شمېر د دولتي او خصوصي بانکونو په تفکیک سره

دزابل په ولایت کی ټول ۴ بانکونه فعالیت لری چی یو دولتی او ۱۱ خصوصی بانکونه دی

گڼه	دبانک نوم	نوعیت	دخانگو شمیره
۱	دافغانستان بانک	دولتی	۱
۲	نوی کابل بانک	خصوصی	۱
۳	عزیزی بانک	خصوصی	۱
۴	افغانستان اسلامی بانک	خصوصی	۱

د اقتصادي او خصوصي سکټور په وده کې د خصوصي سکټور د پانگونې کچه

د اقتصادي او خصوصي سکټور په وده کې د نادولتي مرستندویه موسسو او پرمختیایي شریکانو مرس ته

			داقتصاد تولید او سوداگری په برخه کی دپانگونی کچه	
گڼه	دفعالیت ډول		د تشبث نوع	**پانگه**
۱	تجارتی		شرکت محدود المسؤلیت	
۲	خدماتی		شرکت محدود المسؤلیت	
۳	ساختمانی		شرکت محدود المسؤلیت	
٤	تجارتی		مالکیت انفرادی	
٥	ساختمانی		مالکیت انفرادی	
٦	نور خدماتی فعالیتونه		مالکیت انفرادی	

	مجموعه پانگونه		

داقتصاد ریاست د وینا پرتائید نا دولتی موسسی دپرمختیایی بودجه په برخه کی مرسته نه کوی او دوی پرمختیایی بودجه لپاره کوم تخصیص نلری

ټولنيز خونديتوب

د اوسیدو روغ چاپیریال ته د ښځو او نرانو لاسرسی

دزابل ولایت جغرافیوی موقیعت، اوسنی امنیتی وضیعت، کډوال، دوامداره وچکالی،وزګارتیا، اقلیمی بدلونونه، دځنګلونو پریکول او قاچاق، دځړځایونو غصب او د دکرنیزو ځمکو له منځه تلل او یا داستوګنی په کورونو او مارکیټونو بدلیدل، داوبو او هوا ککړتیا، دښاری نفوسو زیاتوالی، ترافیکی اذدهام فقر او بی وزلی هغه عمده لاملونه دی چی په ټوله د ولایت په کچه چاپیریالي ژوند، روغتیا او خوندیتوب اغیزمنوی د خوندی او سالم چاپیریال دمنځته راتلو مخنیوی کوی، لکه څرنګه چی په پورته ډول هغه لاملونه څخه یادونه وشوه چی تقریباٌ دولایت ډیری وګړی له نوموړو چاپیریالی س تونزو اومشکلاتو سره مخامخ دی.

روغ چاپیرل یواځی په اوبو او هوا پوری تړاونلری بلکی دژوند نور معیش تی اړتیاوی دچاپیریال مهمه برخه تشکیلوی چی په همدی اساس کولای ددی ښار اوس یدونکی په دوه برخه وویشو.

هغه خلک اقتصادی وضیعت یی ښه او یانښه ته نږدی دی دامکان ترحده یی خپل ژوند په ځانګړی ډول خوندی کړی او په نسبی ډول یی ځانته چاپیریالی شرایط برابرکړی دی چی دیادی ګټکوری سلنه ډیره کمه ده.

پاتی نور وګړی چی په پورته کټګوری کی شامل ندی او اقتصادی وضیعت یی خراب او کمزوری دی او دژوند ستونزی او مشکلات یی کاملاٌ دکتنی او پام وړ دی، پرته له هغه چاپیریالی امکاناتو څخه چی په ټوله کی ددولت له خوا دټولنی لپاره اماده شویدی لکه امنیت ، روغتیا، پوهنی، کرڼی، او مالداری، بیا رغاونی او دیته ورته نور ښاری خدماتو څخه برخه مند دی.

ټولنیزوخدمتونو ته لاس رسی

د کار،ټولنیزو چارو،شهیدانو او معلولینوریاست د دولت د کلیدی ریاس تونو څخه دی چی په اقتصادی ودی او ټولنیزو مصؤنیت کی د یو فعال او خدمت ګار ارګان په صفت یتیمو او بی بضاعته ماشومانو ،بی وزله کورنیو کونډو ، شهیدانو ورثه و او معلولینو ،متقاعدینو او بی روزګاره ځوانانو ته خدمات وړاندی کوی چی په عمومی توګه لاندی اهدافو د لاس ته تحقق ل لپاره فعالیتونه تر سره کوی چی موخي په لاندی ډول تشریح کیږی:

- په حرفوی اومسلکی زده کړوکی دکونډو،معلولینواو بی روزګاره ځوانانو روزل.
- د بشری نیرو تنظیم او د کار مارکیټ تفتیش
- کار څخه د راپیدا شوو مشکلاتو حلول.
- متقا عدینوته خدمات عرضه کول.
- د یتیمانو ښوونی ـ اوروزنه کی خدمات وړاندی کول.
- یتیمو ماشومانو ته س پانسر برابرول.
- دبی بضاعته کورنیو ماشومانو ته دوړکتون خدمات وړاندی کول.

- د ماشومانو محافظت او ساتنې او هغوی ته ټولنیزو خدمات وړاندی کول.
- یو فیصد جبران خساری جمع کول
- شهیدانو ورثو، معلولینواو بی بضاعته کورنیو ته مساعدتون وجلبول.
- شهیدانو ورثه و او معلولینو ته د حقوقو توزیع او نوی ت بیتول

پورته اهدافو ته د رسیدولو لپاره نوموړی ریاست په دری عمده کاری ساحو کی خدمات وړاندی کوی

۱ـ د کار چارو سمون

۲- ټولنیز مصؤنیت

۳- شهیدانو او معلولینو ته خدماتو وړاندی کول کارموندنه

د کار چارو سمون په دری عمده برخو کی فعالیت تر سره کوی

- د فنی او حرفوی زده کړو لوی مدیریت

د فنی او حرفوی زده کړو لوی مدیریت له لوری ښځه بی روزگاره ځوانانو، کونډو او معلولینو ته د فنی او حرفوی زده کړو زمینه برابره ول تر څو وکولای شی په راتلونکی د دوی اقتصادی ستونزی حل او هیواد ته د خدمت مصدر وګرځی، د فني او حرفوي مهارتونو پروگرام په لاندی ډول تر سره کیږی:

- اړمندو کسانو ته د کار بازار په مارکیټ کی د شغل او کار زمینه برابرول.
- پورتنی پروگرامونه شپږ میاشتنی او یو کلنه موده کی د دولتی او غیری دولتی ادارو . موسیساتو او انجوګانو په مرس ته تطبیقیږی
- د فنی او حرفوی زده کړو په مرس ته غیری مهارت لرونکی وګری په ماهر کار گر باندی تبدیل او کار بازار ته وړاندی کیږی.
- نوموړی پروگرامونه د بیکاری او فقر په د منله وړلو کی ډیر مفید او موثر ثابت شوی دی
- دغه پروگرامونه د پروژو په شکل غیریدولتی موسیسو له لوری په موقت او غیری ثابت مراکزو کی پر مخ بول کیږی.
- د مهارتونو د برنامود زده کړی لپاره ټول اسیب پذیره او د تعلیم د پروسی ښځه پاتی وګړی چی عمرونه یی ۱۵ کلونو ښځه تر ۳۵ کلنو پوری وی جذب او تر روزنی لاندی نیول کیږی.
- ددغه زده کړو په اساس د هیواد اقتصاد ، صنعت او لاسی صنایعی ته ودی زمینه برابریږی.

د بشری قواوو د تنظیم لوی مدیریت

د دغه مدیریت له لاری ټولو داخلی او خارجی کارمندانو ته چی په شرایط برابرکسانو ته د قانون او مقرراتو په رڼا کی د کار جواز ورک ول کیږی او هم کار مارکیت مطالعه تحلیل او ارزیابی کول دی.

د ماشومانو لپاره امکانات

ګڼه	د ورکشتون نوم	د تأسیس	ډول	موقعیت		

١	دولتي/خصوصي(	کال	د کار ځای	د استوګنې ځای		هلک	نجلی	**جمله**
٢	مرکزی وړکتون		٠	محل زیست	دریاست په داخل کی			

ټولنیزو خدمتونو ته لاسرسی په ځانګړې توګه بیا د ښځو لپاره

دښځو لپاره زیاتره د فنی او حرفوی زده کړو مرکز یواځی یو مرکز په قلات کی د لنډ مهاله حرفوی زده کړو لپاره پرانیستل شوی دی چی د پروژی په شکل تطبیق کیږی.

بیرته راستنیدونکو او د کورني بی ځایه شویو کسانو لپاره د سرپټوني او کور شتون

زابل ولایت ته د ١٣٩٦ کال څخه تر ١٣٩٧ مالی کالونو په موده کی ( ) بی اسناده کډوالی کورنی هیواد ته راستنی شوی، چی دهغی له جملی څخه ( ) راجسترشوی کورنی دی چی جمله تعداد یی ( ) کورنی کیږی هیواد ته راستنی شوی دی.

دزابل ولایت دمهاجرینو چارو ریاست لخوا د ١٣٩٦ لمریز کال څخه تر اوسه پوری د ( ) د راستنیدونکو کډوالو کورنیو سره دسرپنا

یا شیلتر مر ته شوی او زابل ته دراستانه شوی کورنی په لاندی برخو کی ستونزی لری:

١-دښارکوټو کمبود

٢- دکارونو نشتون

٣- دامنیت نش تون او ش ته ښارکوټو کی داسانتیاوو نه موجودیت دکډوالو کور نیو سره مرستی

١-دنقدی خوراکی او غیر خوراکی توکو مرس ته

٢- اکثره کورنیو ته د حرفوی زده کړو زمینه برابرول

٣- اکثریت کورنیو ته د سرپنا) ش یلتر(جوړول

۴- دځوان کهول لپاره د زده کړو زمینه برابرول

دبیرته راس تانه شویو کورنیو سره مرس ته کوونکی موسسی په لاندی ډول دی

IOM, UNHCR, UNOCHA, WFP,DRC, NRC, IRC, ACTITED, FGA,MUDRA, APA, PRAA,IMC, WHH

طبیعی پیښو ته رسیدنه

دزابل ولایت پیښو ته دچتوالی ریاست طبیعی او غیر طبیعی پښو ته پروخت رسیدګی کوی لکه سیلابونه، زلزلی، وچکالی، غرښویدنه ،دجنګونو له امله بیالایه شوی کورنیو سره بیړنی مرستی او داسی نورو ته په وخت او زمان سره رسیدګی کوی چی د بیلګو څخه په دی ډول یادونه کولای شوی:

شمیره	ولسوالی	دپیښې خرنګوالی	مرسته شوی توکی	قیمت
۱	مرکز کلات			
۲	شاه جوی			
۳	شهرصفا			
۴	شینکی			
۵	نوبهار			
٦	اتغر			
۷	شملزایی			
۸	میزانه			
۹	ارغنداب			
۱۰	دایچوپان			
۱۱	خاک افغان			

د زیان منوونکو ډلو په تیره بیا د ښځو او ماشومانو خوندیتوب

کله چې یوه پیښه رامنځ ته شی نو دولایت په کچه بیړنی کمیته چې تقریباٌ ۱۸ کلیدی ریاستونه دولایت مقام په مشرتوب ناسته ترسره کوی، هره اداره دخپلی لایحی مطابق متضررو او یا ځپل شویو خلکو ته کړنی ترسره کوی چې په یاده کمیته کی دولتی او غیر دولتی موسسات شامل دی چې دپیښی درامنیځ ته کیدو په وخت کی پیښو ته دچمتووالی ریاست، ملی اردو، ملی پولیس، او ټولنه دپیښی دساحی ځخه متضرر خلک خوندی ساحو ته چې عبارت له ښوونځی، مسجدونو او نور دولتی تاسیساتو ته انتقالوی او عملاٌ د ژغورنی کمیټې چې په ولسوالی او مرکز کی شتون لری.

ټولنيز او سیاسي جوړښتونه

سیاسي ګوندونه

دزابل په ولایت کی ۴ سیاسی حزبونه فعال دفتر لری چې دعدلي ریاست سره ثبت او راجستر شوی چې هر حزب ځانګړي اساس نامه او تګلاره لری دیادو حزبونو مرکزی دفترونه مرکز کابل کی ش تون لری.

	په ختیځ زابل کی دسیاسی حزبونو جدول	
ګڼه	دحزب نوم	کتنه
۱	د افغانستان اسلامی حزب	
۲	دافغانستان اسلامی جمعیت	
۳	حزب متحد ملی	
۴	حزب ملی وطن	

مذهبی او دیني چارې

د زابل په سطحه د ارشاد حج اواوقافو ریاست سره تقریباً (۲۳۷۰) محرابه جامع او غیر جامع مساجد ثبت او راجستړ شوی چی لدی جملی څخه (۹۸) مساجد دولت سره رسمی او متباقی غیر رسمی دی چی (۴۴) محرابه جامع او (۵۴) محرابه غیر جامع او متباقي ۲۲۷۲ محرابه مساجد غیر رسمی دي، دارشاد حج اواوقافو ریاست سره تقریباً (۵۴) په تعداد مدارس ،حلقات او دارلحفاظونه ثبت او راجستړ دی.

ملا امامانو او خطیباتو ته لاندی ذکر شوی خطبی توزیع شویدی.

۱-امنیت د اسلام له نظره

۲- سوله د اسلام له نظره

۳- د واکسینو تطبیق

۴- په ماشومانو باندی د شاقه کارونو د ترسره کولو مخنیوی

۵- د قاچاق په شکل د انسانانو انتقال بهرنی هیوادونو ته د مخنیوی په هکله

٦- په دولت باندی د عامه خلکو اعتماد کچه لوړول

۷- د ملی ځواکونو ملاتړ

۸- د ښځو حقوق د اسلام له نظره

۱۰- د مواد مخدر مخنیوی او اضرار

۱۱- د مذهبی اختلافاتو د کچی ټیټوالی لپاره هلی ځلی

۱۲- د ورقی تذکرو په اړه عامه پوهاوی

۱۳- ټاکنی یا انتخابات

۱۴- د والیدین حقوق د اسلام له نظره

۱۵- د جادو او کف شناسی د منعی په مورد

۱٦- د اسلام د ارکانو په اړه معلومات

۱۷- د اوربند په هکله معلومات او تبلیغ

د مساجدو مدراسو ثبتول د هغو مساجدو افتتاح کول چی د وزارت او یا خیریه موسساتو لخوا جوړ شوی دی په ۱۳۹٦ کال کی(۱) محراب مسجد افتتاح ترسره شوی او د مرکزی جامع مسجد د ترمیم پروژه افتتاح شوی دي چی په روان کال کی ۵ محرابه مساجد د زابل ولایت په مرکز قلات، ارغنداب، شاه جوی، شهرصفا او میزانی ولسوالیو کی ترمیم شوی دي ، د قبلی تعینول د مساجدو اعمار او ترمیم عرایض اخس تل او مربوطه مرجع ته اس تول د مساجدو نظارت امامانو ته خطبی ورکول د امامانو او حکومت ترمنځ هم اهنگی ترسره کول او د ولس او حکومت ترمنځ واټن ختمول.

د ارشاد حج اواوقافو ریاست پخپل تشکیل کي د احتساب مدیریت لری چي ټولی د امربالمعروف او نهی عن المنکر چاري پر مخ وړي چی پخپل ټول توان سره یی غیر شرعی تعویزنویسان، کف شناسان، کاهنان او ساحران له ښار څخه ورک کړی دي.

داچی زابل ولایت دارشاد حج اواوقافو ریاست (۲۸۰) تنه دحج سهم لری چی په ۱۳۹۷ کال کی (۳۰۳) تنه حجاج کرام فرضی حج لپاره سعودی عربستان ته تللی چی لدی جملی څخه (۱۷) تنه د اداراتو او پارلمان په سهم کی تللی

متباقی (۲۸۰) تنه د ریاست خپل سهم کی تللی اوبیرته خپل هیواد ته راستون شوی چی الحمدالله ډیر په ارامه فضاء کی خپل فرضی حج ترسره کړی د خپلو ناظمینو د خدمت څخه پوره پوره رضایت لری.

د ۱۳۹۷ کال حجاجو کرامو لپاره د (۷۲) تنو علماء کرامو څخه امتحان اختسل شوی چی له هغی جملی څخه (٦) تنه کامیات شو چی سږ کال حجاجو کرامو ته م د حج تگ څخه مخکی پنځلس ورځی په جنوبی زون کی عملی او نظری درسونه ورکړل شوی. د ارشاد حج اواوقافو ریاست له څان سره قفی ملکیتونه ثبتوی او د هغی څخه نظارت او کن ترول کوی چی په ولسوالیو او مرکز مختلفو ځایونو کی وقفی ملکیتونه لری عواید م رسماً دولت حساب ته انتقالیږی.

د کوچیانو حالت

د زابل په ولایت کې کوچیان د اوړي او ژمي په موسم کې په ټولو ۱۱ ولسوالیو کې او سیږي په ځینو سیمو کې یواځي ژمـی تـیروي او په ځینو سیمو کې اوړی او ژمی اوسیږي چـې پـه مجموعي ډول څمـوږ د راټولـو شـوو معلومـاتو له مخـې ۲۳۰۰۰ شاوخوا کې کوچي کورنی په زابل ولایت کې ژونـد کـوي چـې د یادې شمېـري ٦۰٪ سـلنه کوچیـان د اوړي پـه مـوسم سـړو سـیمو او ایلبندونو ته ځي لکه) کابل ، لوګر ، کاپیسا ، پروان ، غوربند، شیبر ، میدان ښار ، غزني ، هزاره جـات ،(او ۴۰٪ یي اوړی او ژمـی همدلته اوسېږي ځکه چې مالونه نه لري او دلته په زابل کـې ور مـزدوري او یاهم پـوله پټـي کـې بزګـري کـوي ، او کمـه برخـه یي چې اقتصادي وضعه یي ښه ده تجارتونه کوي او یاهم بارداره ټرانس پورټونه لري .

په زابل ولایت کې د کوچیانو وضعیت د پخوا په پرتله ډیـر خـراب دی ځکـه چـې د تـګ راتـګ پـه مهـال لارې ګـودرې او پراونـه د ا منیتي س تونزو او یاهم داچې ولسي آ بادی زیاته شوي نو دوی په ډیره سختی له یوې سیمې بلې سیمي ته لیږدي او یاهم مالونه په موټرو کـې انتقالوي ، او بله داچې هغه پراخي دشتي ، غرونه ، مالچرونه ، ټاپوګان او یاهم د کابـل سـیند دواړه غـاړې چـې کوچیـانو بـه پکـې مالونـه څرول او پخپله به هم پکې اوس یدل د ولس ، حکومت او یاهم اشخاصو له لوري نیول شوي قانوني اویا غیر قانوني شهرکونه او آ بادی پکـې شروع دي او غرونه د نش ته بارانونو او یاهم نه مسؤنیت له امله چې همیشه د جنګونو احتمال وي کو چیان نـه شي کـولای چـې پـه خـلاص مټ مالونه پکې و څروي نو له همدې املـه یي مالونـه د ګیـاه او څرولـو له سـتونزو سره مخ دي. او داخـو ولسـوالی چـې جنګونـو ځپلـې کوچیان یي هم لکه د میش تو ولسونو غوندې په نورو س یمو کې اوسیږي چې ددوي په ټولنیز ژوند یي بدې اغیزي کـړې او همیشـه د مـالچر او یاهم اوبه خور په سر جنجالونه رامنځته کوي ځکه چې س یمه تنګه او کمه وي او مالداري ګنه وي .

دکوچنیانو ستونزی) دصحت، ژوند، پوهنی، امنیت،(په برخه کی

دصحت په برخه کی

په زابل ولایت کې په ټولو ولسوالیو کې دمیشتو کوچیانو لپاره هیڅ ډول صحي ټیمونه یا مراکز شتون نلری .

د ژوند په برخه کی

د هیواد په کچه د فقر ۵۴٪ کچه مخامخ د کوچیانو په ژوندانه تاثیر لري ، او بله داچې کوچیانو د وچکالی ، مهاجرتونو ، نش ته مالچرونو ، هزاره جات ته د نه تګ او نه پریښودلو او نورو ټولنیزو او اقتصادي لاملونو له امله ډیره فیصدي کوچیان د ژوند په ډیره ټیټه کچه کې ژوند لري ، سرپناه او کورونه نه لري ، د بیکارۍ کچه پکې ډیره لوړه ده ، له ٦۰ ٪ دیر کوچیان د فقر له کچې په ټیټه پیمانه کې قرار لري ، دولتي ادارو ، خصوصي سکتور او مؤسساتو کې ورته د کارزمینه نه

برابرېږي، حرفوي زده کړو او کس بونو زده کولو زمینه نه ورته برابرېږي داخلي بیلایه شوو ، یتیمانو ، کونډو ، معلولینو او معذورو کوچیانو ته حقوق نه رسیږي.

د پوهنی په برخه کی

د زابل په ولایت کې کوچیان تر اوسه پوری کومه مشخص تعلیم بنسټ نلری.

امنیت   په برخه کی

لکه څنګه چې امنیت یوه ملي مسئله ده او ناامني دټول ولس لپاره یوه غټه ستونزه ده ولي دکوچیانو لپاره ترټولو سخته ستونزه ده ځکه چې کوچیان دخپلو مالونو دپوولو او مړولو په موخه په لروپرتوسیمو ، غرونو ، دش تو و رشوګانو ، مالچرونو او دغرونوپه لمنوکې اوسیږي.

دکوچي سرخیلانو دمعلوماتو له مخې ځای په ځای کوچیان د ځمکنیو ماینونو ، جنګونو ، بمباریو او نړدو مرمیو ښکار کېږي او هیڅ ډول مصؤنیت نه لري ، او په مختلفو حالتونو کې زورېږي او دباج په شکل مالونه ترې اخیستل کېږي. او اوسنیو شرایطو ته په کتو سره دوی هیڅ داسې دفاعي اسلحه له ځان سره نشي ګرځولای چې په غرو رغونو او یاهم لارو کې پرې د غل غدوی او یاهم د غره د ځېرونکو ځناورو لکه پړانګ او لیونه پرې ځان او خپل مالونه وژغوري.

د کوچیانو محصولات

لبنیات ، شیدي ، مستي ، کوچ ، پنیر ، تروي ، وړی ، غوښې له خپلو اهلي مالونو څخه تولیدوی چی همدا تولیدات او غوښی دخرڅلاو لپاره مارکیټ ته په خپل وخت نه رسیږي .

دریم څپرکی

بودجه انکشافی و مصارف بودجه انکشافی به تفکیک سکتور

معارف:

وزارت معارف در راستای تلاش رسیدن به دیدگاه این اداره که عبارت از انکشاف سرمایه بشری مطابق به اصول و اساسات دین مقدس اسلام، احترام به ارزش های ملی و حقوق بشر از طریق فراهم آوری زمینه دسترسی مساویانه همه اتباع کشور به تعلیم و تربیه با کیفیت میباشد، بتعداد ۲۲۳ مکاتب تعلیمات عمومی، ۳ دارالمعلمین،٦ مکاتب تخنیکی، ۱۷ مدارس دینی، فعالیت دارند.

مجموعا به تعداد ٤٤,٥٥٧ شاگرد که از آنجمله ۳٤,۸۱۰ ذکور و ۹,۷٤۷ آن از طبقه اناث در این مکاتب مشغول فراگیری دانش هستند. جدول ذیل معلومات مختصر را در مورد وضعیت معارف این ولایت بیان میکند.

معارف							
کتگوری	مکاتب عمومی	دارالمعلمین	مدارس	مکاتب تخنیکی	تعداد شاگردان		
					ذکور	اناث	مجموع
تعداد	۲۲۳	۳	۱۷	٦	۳٤٬۸۱۰	۹٬۷٤۷	٤٤٬٥٥۷

در یک دهه گذشته در اثر فعالیت، سعی و تلاش دولت جمهوری اسلامی افغانستان فامیل ها علاقمند بیشتر به تعلیم و تربیه گردیده و اطفال خود را برای فراگیری تعلیم به مکاتب میفرستند. تعداد شاگردان در مکاتب ولایت زابل قسمیکه در فوق دیده میشود یک رقم قابل ملاحظه را نشان میدهد.

بودجه معارف:

وزارت معارف سالانه بودجه قابل ملاحظه در هر دو بخش عادی و انکشافی دریافت میکند و قسمیکه در شکل دیده میشود مقدار زیاد آن در بخش بودجه عادی به مصرف میرسد و دلیل عمده آن عبارت است از موجودیت تشکیل بزرگ در وزارت معارف و مصارف عادی برای تعداد زیاد مکاتب که در سرتاسر کشور موجود است میباشد. جزئیات بودجه معارف ولایت زابل در شکل ذیل انعکاس داده شده.

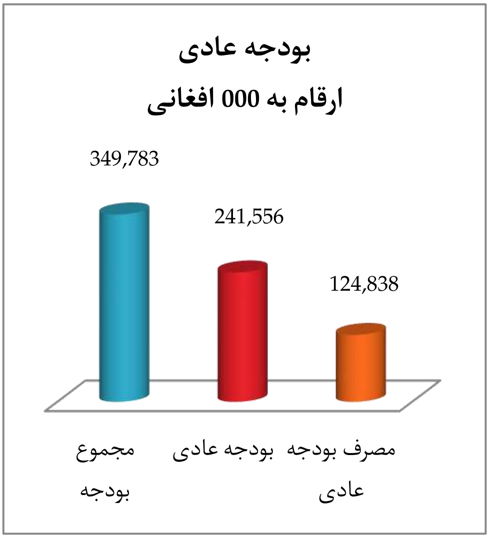

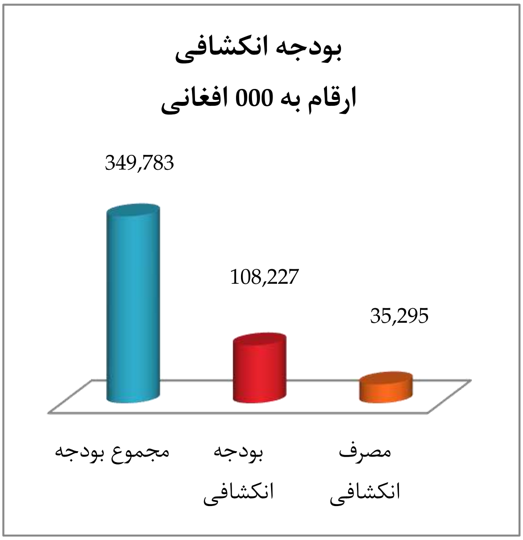

تعداد پروژه های که در این ولایت از طریق وزارت معارف در سال جاری تحت تطبیق میباشد قرار ذیل میباشد.

پروژه های انکشافی ۱۳۹۷

پروژه	بودجه	فیصدی مصرف
انکشاف زیربنای تعلیم و تربیه	۲٬۸۹٤٬۰۷۸	٦٥%
تعلیمات میخانیکی و مسلکی	٤٬۱٥۳٬٤٦۱	۷۳%
مدیریت و ارتقای ظرفیت	۱۱۸٬٥۰۰	۰%
تعلیمات عمومی (بشمول EQUIP)	۱۸٬۹۸۸٬۱۷۸	
سواد آموزی و تعلیمات غیر رسمی	۳٬۲۲۰٬۷۲۷	
پروژه های انکشافی ۱۱ ولایت سرحدی شمال وغرب	۳۸٬۱٤۸٬٦۱۹	۲۷%
اعمار مکاتب معارف در مرکز ولایت زابل	۱٦٬۲۷۱٬۸٤۷	۸٥%
انکشاف و تقویت برنامه های سواد آموزی	۱۹۳٬۲۰۰	
وجوه غیر مشروط ولایات	۱٦٬٤٤٤٬٤٥۳	۰%
استخدام معلمین اناث در روستا ها	۳٬۹٤٤٬۱٥۰	٦۳%
اعمار مکاتب برای تیز هوشان در هفت شهر بزرگ	۳٬۸٤۹٬۳۸۱	۰%
مجموع	۱۰۸٬۲۲٦٬٥۹٤	۳۳%

زراعت:

برخ بیشتر باشندگان این ولایت مصروف زراعت و مالداری هستند، از جمله محصولات این ولایت عبارت از گندم، جو، ماش میباشد و میوه های تازه چون خربوزه، تربوز، انار، انگور، انجیر، توت، و بادام میباشد.

بودجه

قسمیکه در شکل دیده میشود بودجه انکشافی بخش زراعت ولایت زابل به مراتب بیشتر از بودجه عادی این اداره میباشد که بیان گر سرمایه گزاری های بیشتر روی زراعت در این ولایت بوده و میتوان خوشبین یک آینده خوب در این بخش باشیم.

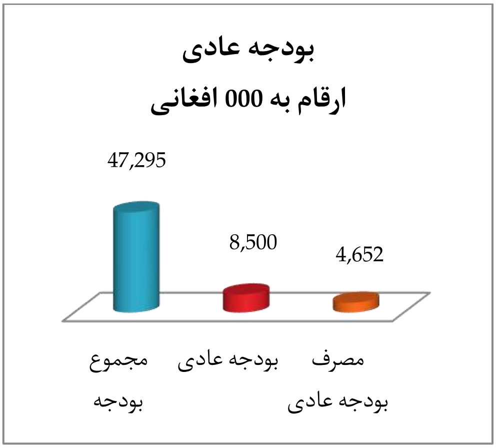

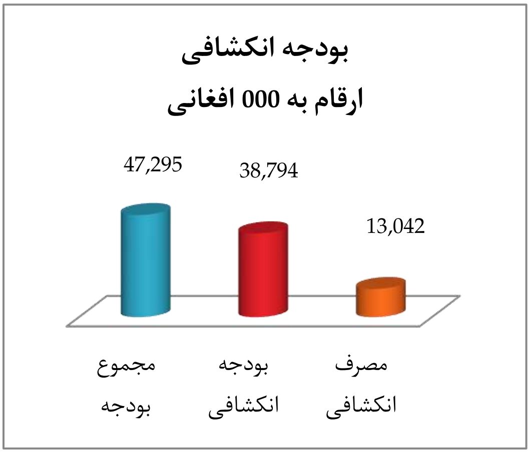

به تعداد ۹ پروژه های انکشافی در ولایت زابل تطبیق گردید که جزئیات آن قرار شرح ذیل است.

پروژه های انکشافی ۱۳۹۷ زراعت

پروژه	بودجه	فیصدی مصرف
تهیه و توزیع تخمهای بذری و کود کیمیاوی	۹٬۶۲۴٬۴۰۰	۳%
برنامه ملی انکشاف مالداری و صحت حیوانی	۱٬۷۵۹٬۲۰۱	۷۳%
برنامه ملی باغداری و مالداری (NHLP)	۱۵٬۸۹۵٬۴۰۲	۶۴%
مبارزه علیه آفات و امراض نباتی	۱۴۶٬۴۰۰	۱۰۰%
انکشاف زراعت در ولسوالی های سرحدی (Border Project)	۲۷۱٬۹۶۲	۱۰۰%
توسعه کشت پخته و زعفران	۱٬۵۸۲٬۰۰۰	۳%
پروژه آبیاری و ذخایر آب	۷۱۵٬۸۸۴	۱۰۰%
ایجاد باغچه های خانگی و مصونیت غذائی	۸۰۶٬۵۱۰	۱۱%
پروژه های انکشافی ولایتی	۷٬۹۹۲٬۷۱۳	۰%
مجموع	۳۸٬۷۹۴٬۴۷۲	۳۴%

تحصیلات عالی:

در ولایت زابل یک پوهنتون دولتی است که دارای ۱ پوهنحی میباشد. وزارت تحصیلات عالی در مورد تعداد استادان و شاگردان آن معلومات اریه نکرده

تحصیلات عالی

کتگوری	پوهنتون	تعداد پوهنحی	تعداد استاد	ذکور	اناث	تعداد محصلین	ذکور	اناث
تعداد	زابل	۱	NA	NA	NA	NA	NA	NA

بودجه تحصیلات عالی:

مجموعا بودجه که وزارت تحصیلات عالی برای ولایت زابل تخصیص داده بالغ میشود به ۱۰ ملیون افغانی که تمام این مبلغ روی بودجه عادی بمصرف خواهد رسید و در بخش انکشافی بودجه اختصاص داده نشده.

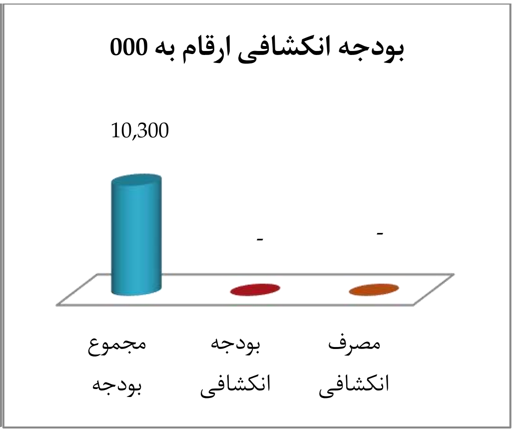

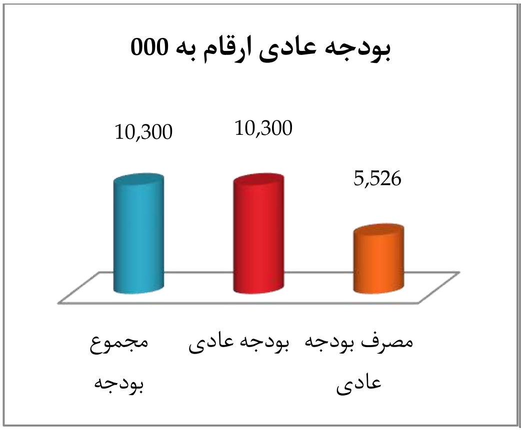

وزارت تحصیلات عالی در سال جاری هیچ کدام پروژه انکشافی را در این ولایت روی دست نگرفته.

صحت عامه:

احصائیه مراکز عرضه خدمات صحی در ولایت زابل قرار جدول ذیل میباشد.

صحت					
کتگوری	شفاخانه دولتی	شفاخانه شخصی	پوسته صحی	تعداد دکتوران	ظرفیت تداوی مریضان
تعداد	۲		۲۵۸	۵۳	۱۴٬۰۱۶

بودجه بخش صحت:

بودجه که برای عرضه خدمات صحی در ولایت زابل از جانب وزارت صحت عامه در نظر گرفته شده در گراف ذیل نشان داده شده، و گراف نشان دهنده این است که بیشترین بخش بودجه بالای پروژه های انکشافی بمصرف میرسید.

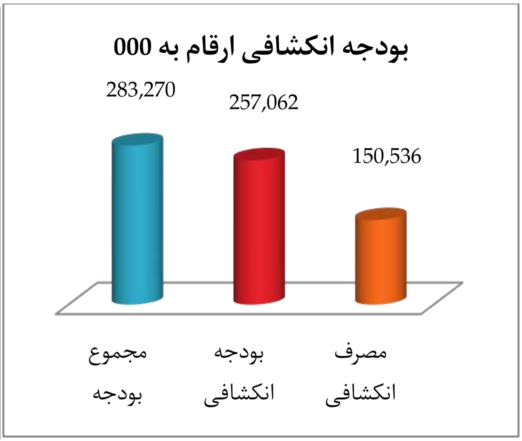

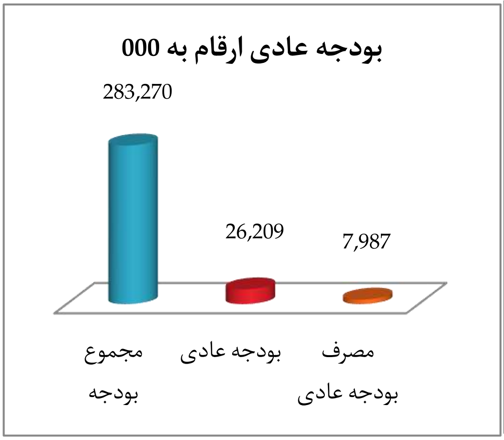

تعداد پروژه های انکشافی که از جانب وزارت صحت عامه در این ولایت در حال تطبیق بوده قرار ذیل است:

پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فیصدی مصرف
برنامه ملی معافیت کتلوی	۷۴۶٬۸۰۰	۸۷٪
بهبود کیفیت خدمات درشفاخانه ها به سطح ملی	۳۳٬۷۶۲٬۰۰۰	٦۹٪
تاسیس مراکزتداوی معتادین در ولایات کشور	٤٬۸۵۲٬۹٦۷	٤۸٪
اعمارمراکز صحی و شفاخانه ولایت زابل	۱۳٬٦٦۸٬۰۰۰	۱۰۰٪
تقویت نظام صحی در مرحله عبور	۷۵٬۹۵۵٬۵۸۹	۷۰٪
پروژه های انکشافی ۱۱ ولایت سرحدی شمال وغرب	٤۵٬۵٦٦٬۱۰۵	۱۹٪
تقویه سیستم صحی (روندسوم)	۱۱٬٦۰٦٬٤۳۷	۲۲٪
اعمار کلینیک ها، شفاخانه ها و پروژه های ولایتی برای سال های ۱۳۹٦ و ۱۳۹۷	۳٬٤۱۷٬۰۰۰	۰٪
اعمار وبازسازی تاسیسات صحی درولایات از وجوه غیرمشروط	۲۱٬۲۱۱٬۹۵۸	۰٪
پروژه صحتمندی	٤٦٬۲۷٤٬٦۵۷	۱۰۰٪
مجموع	۲۵۷٬۰٦۱٬۵۱۳	۵۹٪

انرژی و آب:

در حال حاضر ۲ پروژه انکشافی که تحکیم سواحل دریایی و تنظیم آب میباشد در در این ولایت مورد تطبیق است، و در سال آینده نیز یک پروژه قرار است تطبیق شود که آن هم در بخش تنظیم منابع آبی میباشد ولی در عرصه فراهم نمودن منابع برق/انرژی در حال حاضر و در سال بعدی هیچ پروژه روی دست گرفته نشده.

بودجه:

بودجه این ولایت در بخش انرژی و آب بالغ میشود به ۱۵ ملیون افغانی که بیشترین بخش آن در بخش انکشافی بمصرف خواهد رسید.

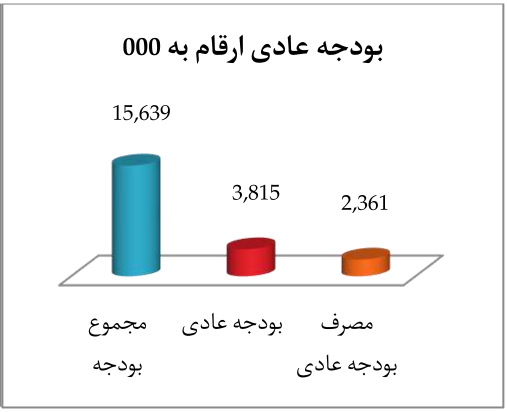

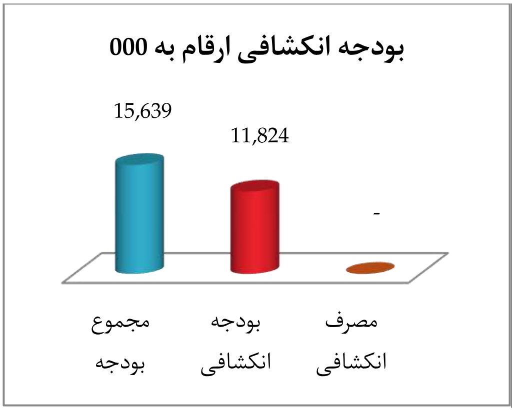

پروژه های انکشافی که در سال ۱۳۹۷ در این ولایت در حال تطبیق بوده قرار ذیل اند :

پروژه های انکشافی ۱۳۹۷		
پروژه	بودجه	فیصدی مصرف
پروژه احیاء و انکشاف سیستم آبیاری در افغانستان	٤٬۰۰۰٬۰۰۰	۰٪
تحکیم سواحل دریا ها	۷٬۸۲٤٬۰۲٦	۰٪
مجموع	۱۱٬۸۲٤٬۰۲٦	۰٪

فواید عامه:

در ولایت زابل طبق معمول وزارت فواید عامه نظر به لزوم دید دو نوع سرک اعمار نموده که عبارت از سرکهای قیرریزی شده و سرکهای جغل اندازی شده میباشد. سرکهای ولایت ۷٦٦ کیلومتر میباشد که از آن جمله ۵۲۲ کیلومتر جغلی، ۲٤٤ کیلومتر اسفالتی است.

بودجه:

بودجه وزارت فواید عامه در ولایت زابل بالغ میشود به ۳۳ ملیون افغانی که جزئیات آن در شکل ذیل نشان داده شده. تمام بودجه فواید عامه در بخش عادی اختصاص داده شده است

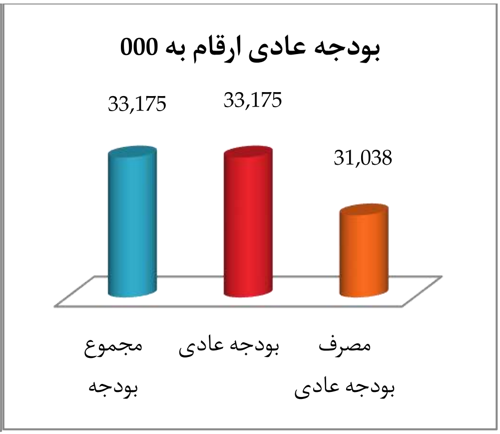

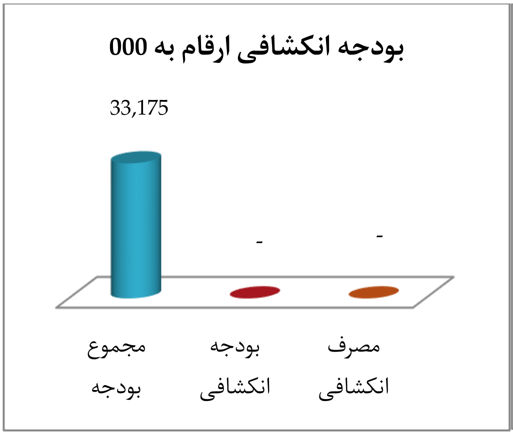

جدول پروژه های انکشافی به اساس سکتور ها

شماره	اسم اداره	پروژه های انکشافی	بودجه	مصرف	فیصدی
۱	معارف	انکشاف زیربنای تعلیم و تربیه	۲٬۸۹٤٬۰۷۸	۱٬۸۷۵٬۹۲۳	٦٥٪
۲	معارف	تعلیمات میخانیکی و مسلکی	٤٬۱٥۳٬٤٦۱	۳٬۰۲۱٬۹۸٥	۷۳٪
۳	معارف	مدیریت و ارتقای ظرفیت	۱۱۸٬٥۰۰	-	۰٪
٤	معارف	تعلیمات عمومی (بشمول (EQUIP	۱۸٬۹۸۸٬۱۷۸	۳۸۷٬٦۳۲	۲٪
٥	معارف	سواد آموزی و تعلیمات غیر رسمی	۳٬۲۲۰٬۷۲۷	۳٬۱۹۰٬۳۱۰	۹۹٪
٦	معارف	پروژه های انکشافی ۱۱ ولایت سرحدی شمال وغرب	۳۸٬۱٤۸٬٦۱۹	۱۰٬۳۲۳٬۰٤۷	۲۷٪
۷	معارف	اعمار مکاتب معارف در مرکز ولایت زابل	۱٦٬۲۷۱٬۸٤۷	۱۳٬۸۳۳٬٥٤٦	۸٥٪
۸	معارف	انکشاف و تقویت برنامه های سواد آموزی	۱۹۳٬۲۰۰	۱۹۰٬۹٥٦	۹۹٪
۹	معارف	وجوه غیر مشروط ولایات	۱٦٬٤٤٤٬٤٥۳	-	۰٪
۱۰	معارف	استخدام معلیمین &;اناث در روستا ها	۳٬۹٤٤٬۱٥۰	۲٬٤۷۱٬٥٥۰	٦۳٪
۱۱	معارف	اعمار مکاتب برای تیز هوشان در هفت شهر بزرگ	۳٬۸٤۹٬۳۸۱	-	۰٪
۱۲	مصئونیت اجتماعی	تامین خدمات تخنیکی اساسی و اجتماعی شهرکهای افتتاح شده عودت کنندگان	۸٬۷٥۷٬۰۰٥	-	۰٪

۱۳	مصئونیت اجتماعی	حمایت از فعالیت های حقوقی، پلان گذاری و ادغام مجدد	-	-	#DIV/۰!
۱٤	اقتصاد	اعمار تعمیر ریاست های وزارت اقتصاد در ولایات	۲٬۸٤۱٬۱۱۹	۲٬۸٤۱٬۱۱۹	۱۰۰٪
۱٥	اقتصاد	تقویت سیستم پلان گذاری، نظارت وارزیابی	۱۷۰٬۹٦۰	۱۷۰٬۹٦۰	۱۰۰٪
۱٦	اقتصاد	مدیریت پروژه های کوچک سرحدی	٤۲٥٬۰٤۰	۳۳٦٬۰۰۰	۷۹٪
۱۷	صحت	برنامه ملی معافیت کتلوی	۷٤٦٬۸۰۰	٦٥۳٬۳۰۰	۸۷٪
۱۸	صحت	بهبود کیفیت خدمات درشفاخانه ها به سطح ملی	۳۳٬۷٦۲٬۰۰۰	۲۳٬۳۷٤٬۳۳٦	٦۹٪
۱۹	صحت	تاسیس مراکزتداوی معتادین در ولایات کشور	٤٬۸٥۲٬۹٦۷	۲٬۳٤٤٬۸۲۰	٤۸٪
۲۰	صحت	اعمارمراکز صحی و شفاخانه ولایت زابل	۱۳٬٦٦۸٬۰۰۰	۱۳٬٦۰۰٬۰۰۰	۱۰۰٪
۲۱	صحت	تقویت نظام صحی در مرحله عبور	۷٥٬۹٥٥٬٥۸۹	٥۲٬۹۷۳٬٤۰۰	۷۰٪
۲۲	صحت	پروژه های انکشافی ۱۱ ولایت سرحدی شمال وغرب	٤٥٬٥٦٦٬۱۰٥	۸٬۷۲۲٬۳٦٤	۱۹٪
۲۳	صحت	تقویه سیستم صحی (روندسوم)	۱۱٬٦۰٦٬٤۳۷	۲٬٥۹۳٬۲۱۹	۲۲٪
۲٤	صحت	اعمار کلینیک ها، شفاخانه ها و پروژه های ولایتی برای سال های ۱۳۹٦ و ۱۳۹۷	۳٬٤۱۷٬۰۰۰	-	۰٪
۲٥	صحت	اعمار وبازسازی تاسیسات صحی درولایات از وجوه غیرمشروط	۲۱٬۲۱۱٬۹٥۸	-	۰٪
۲٦	صحت	پروژه صحتمندی	٤٦٬۲۷٤٬٦٥۷	٤٦٬۲۷٤٬٦٥۲	۱۰۰٪
۲۷	زراعت	تهیه و توزیع تخمهای بذری و کود کیمیاوی	۹٬٦۲٤٬٤۰۰	۲۷٤٬٤۰۰	۳٪
۲۸	زراعت	برنامه ملی انکشاف مالداری و صحت حیوانی	۱٬۷٥۹٬۲۰۱	۱٬۲۸٥٬۱۷۳	۷۳٪
۲۹	زراعت	برنامه ملی باغداری و مالداری (NHLP)	۱٥٬۸۹٥٬٤۰۲	۱۰٬۲۰۸٬۲۱۰	٦٤٪
۳۰	زراعت	مبارزه علیه آفات و امراض نباتی	۱٤٦٬٤۰۰	۱٤٦٬٤۰۰	۱۰۰٪

۳۱	زراعت	انکشاف زراعت در ولسوالی های سرحدی (Border Project)	۲۷۱٬۹۶۲	۲۷۱٬۹۶۲	۱۰۰٪
۳۲	زراعت	توسعه کشت پخته و زعفران	۱٬۵۸۲٬۰۰۰	۵۰٬۰۰۰	۳٪
۳۳	زراعت	پروژه آبیاری و ذخایر آب	۷۱۵٬۸۸٤	۷۱۵٬۸۸٤	۱۰۰٪
۳٤	زراعت	ایجاد باغچه های خانگی و مصونیت غذائی	۸۰٦٬۵۱۰	۹۰٬۰۰۰	۱۱٪
۳۵	زراعت	پروژه های انکشافی ولایتی	۷٬۹۹۲٬۷۱۳	-	۰٪
۳٦	زیربنا	پروژه احیاء و انکشاف سیستم آبیاری در افغانستان	٤٬۰۰۰٬۰۰۰	-	۰٪
۳۷	زیربنا	تحکیم سواحل دریا ها	۷٬۸۲٤٬۰۲٦	-	۰٪
۳۸	زراعت	برنامه ملی سرکهای روستایی (NRAP) /برنامه ملي دسترسي به دهات (ARAP)	۲	-	۰٪
۳۹	زراعت	برنامه ملي تهیه آب درروستاها و آموزش حفظ الصحه محیطی	۷۹۳٬۳٤۰	۷۱۸٬۳٤۰	۹۱٪
٤۰	زراعت	پروژه ولایات کمتر انکشاف یافته (ولایت زابل)	۳٦٬٤۷۸٬۰۰۰	۷٬٦۷۹٬۷۳۱	۲۱٪
٤۱	زراعت	شبکه های آبرسانی ،تحکیم کاری و حفر چاه آب آشامیدنی - پروژه های ولایتی ضمیمه بودجه سال ۱۳۹٦	۷٬۸۳۳٬۸٤۹	۲٬۸۷۷٬٦۱۵	۳۷٪
٤۲	زراعت	وجوه غیر مشروط به ولایات (انکشاف دهات)	۲۲٬۲۹۰٬۹۷۸	-	۰٪
٤۳	زراعت	احیای مجدد کاریزها وجلوگیری از سیلاب ها	۵٬۵۱۸٬٤۵۵	-	۰٪
٤٤	مصئونیت اجتماعی	اعمار تعمیر اداری در ولایات	۳٬٤٦۷٬٤۹۹	-	۰٪
٤۵	مصئونیت اجتماعی	سیستم مدیریت اطلاعات سرحدات و قبایل	٦۱۵٬۰۰۰	٦۱٤٬۸۰۵	۱۰۰٪
٤٦	مصئونیت اجتماعی	برنامه انکشاف مهارتها	٦٬۷۱٦٬۱٦۲	٦٬۷۱٦٬۱٦۲	۱۰۰٪
٤۷	مصئونیت اجتماعی	پروژه الکترونیکی سازی و ریفورم وزارت	۱٬۰۲۸٬۵۰۰	-	۰٪
٤۸	زراعت	تقدیر ازاجراات خوب(GPI)	۱۸٬۸٤۹٬۱۷۸	۱٤٬۸٤۹٬۱۷۸	۷۹٪
٤۹	زراعت	کنفرانس پنج جانبه وآگاهی عامه از اضرار مواد مخدر ، تشریح وباز نگری پالیسی ها در سطح کشور	۷۰٬۰۰۰	۷۰٬۰۰۰	۱۰۰٪

٥٠	زراعت	حمایت از محوه مزارع کشت کوکنار -اعمار استدیوم های زابل و هلمند	١٠٬٢٥٩٬٤٥٠	١٠٬٢٥٩٬٤٤٧	١٠٠٪
٥١	زیربنا	برنامه تحکیم ثبات در افغانستان	١٦٬٧٤٠٬٥٣٢	١٦٬٧٤٠٬٥٣٢	١٠٠٪
٥٢	حکومتداری	پروژه شاروالی ها ی افغانستان	١٠٬٤٠٠٬٠٠٠	١٠٬٣٧٨٬٩٠٠	١٠٠٪
٥٣	زیربنا	ظرفیت سازی ملی تعلیمات آموزش و آگاهی محیط زیستی	٣٠٬٠٠٠	-	٠٪
٥٤	حکومتداری	حمایه از خدمات ملکی افغانستان	٣٣٦٬٣٩٩	١٧٢٬٣٩٩	٥١٪
٥٥	معارف	اعمار جمنازیوم و آمریت های ورزشی درمرکز و ولایات	١٬١٠٠٬٠٠٠	-	٠٪
٥٦	مصئونیت اجتماعی	اعمار تعمیر اداری در ولایات	٨٬٢٩٥٬٧١٠	٤٬١٤٧٬٨٥٥	٥٠٪
٥٧	زیربنا	باقی مانده پروژه های آبرسانی ١٤ شهرک چاریکار، قلات، مهتر لام، غزنی، گردیز، کندهار و جلال آباد	٢٬١٠٠٬٠٠٠	-	٠٪
مجموع			٥٨١٬٠٢٣٬٧٨٣	٢٧٧٬٤٤٦٬١١١	٤٧٪

څلورم څپرکی

د نا دولتی موسساتو فعالیت

د بهرني او داخلي نادولتی موسسو شمېر

دزابل ولایت اقتصاد ریاست سره ۱۵۹ کورنی او بهرنی مؤسسات ثبت او راجستر دی چی ددی جملی څخه ۳٦ بهرنی مؤسسات او ۱۲۳ کورنی مؤسسات دی او په مختلفو سکتورونو کی په فعالیت بوخت دی لکه پوهنه، انکشاف دهات، حرفه، آ بیاری، ک نره او داسی نور.

دهمدی ۱۵۹ مؤسساتو له جملی څخه ۹٦ غیر دولتی مؤسسات پروژی لری چی ۲۳ به نری او ٦۳ کورنی مؤسسات دی او پاتی ٦۳ غیر دولتی مؤسسات فعلاً پروژی نلری، همدارنګه د ٦۳ مؤ سساتو له جملی څخه ۲ به نری او ٦۱ یی داخلی مؤسسات دی.

د UN ادارو جدول		
ګڼه	د UN اداری نوم	کتنه
۵	UNICEF	
۶	UNWFP	
۷	UN WHO	
۱۲	UNHCR	

د نادولتی فعالو موسسو شمېر د سکتور په تفکیک سره

دزابل ولایت اقتصاد ریاست سره ۱۵۹ کورنی او بهرنی مؤسسات ثبت او راجستر دی چی ددی جملی څخه ۳٦ بهرنی مؤسسات او ۱۲۳ کورنی مؤسسات دی او په مختلفو سکتورونو کی په فعالیت بوخت دی لکه پوهنه، انکشاف دهات، حرفه، آ بیاری، کرهنه او داسی نور.

دیادونی وړ ده چی ۳٦ کورنی او ۱۲۳ بهرنی مؤسسی دمګړی په فعال شکل خپل چاری مخ ته وړی دهمدی ۱۵۹ مؤسساتو له جملی څخه ۹٦ غیر دولتی مؤسسات پروژی لری چی ۲۳ به نری او ٦۳ کورنی مؤسسات دی او پاتی ٦۳ غیر دولتی مؤسسات فعلاً پروژی نلری، همدارنګه د ٦۳ مؤسساتو له جملی څخه ۲ به نری او ٦۱ یی داخلی مؤسسات دی.

د نادولتي موسسو د پرمختیايي بودیجې مبلغ

داقتصاد ریاست د معلوماتو پر تائید نادولتی موسسی پرمختیایی بودجه نلری

په تیرو پینځو کلونوکې، د پرمختیایي پروژو او پروګرامونو ډولونه

په زابل کی دبهرنیو مؤسساتو نوملړ او دفعالیت نوعه			
دفعالیت ډول		مؤسسی نوم	ګڼه
زراعت او مالداری په برخه کی		DAC	۱
مهاجرینو ، طبعی افاتو او معارف په برخه کی		ACTED	۲

دکورنیو مؤسساتو نوملړ او دفعالیت نوعه			
دفعالیت ډول		مؤسسی نوم	ګڼه
صحت ، معارف او زراعت په برخه کی		WADAN	۱
معیوبینو او معلولینو په برخه کی		ADVS	۲
تعلیم تربیه په برخه کی		AREP	۳

په تیرو پینځو کلونو کې د نادولتي موسسو د پرمختیایي پروژو د لګښت کچه

د ۱۳۹۷ کال دلومړیو او دوهمو شپږ میاشتنی راپور په اساس چی چی ۲۳ بهرنی او ۵۳ بهرنی مؤسساتو ورکړی چی په لومړنی ربعه کی ١٤٥٦٩٧٨٨امریکایی دالر مصرف کړی او په دوهمه ربع که بهرنی او کورنی مؤسساتو ٦٣١٦٢١ امریکایی دالر مصرف کړی چی مجموعه ٣٦٢٠١٤٠٩ امریکایی دالر کیږی.

د سکتور په تفکیک سره، د هغو پروژو شمېر چې د نادولتي موسسو له خوا تموي لیږي

دزابل په ولایت کی نادولتی مؤسسی دولسوالیو په کچه په هرسکتور کی مختلفی پروژی دولسونو داړتیا مطابق پلی کوی چی په لاندی جدول کی تر یادونه شوی.

دسکتور/اداري په نظر کی نیولو سره په مرکز او ولسوالیو کی دنادولتی موسسو دپروژ جدول				
کتنه	په مخلفو سکتورونو کی دولسوالیو په سطحه پروژی	دمرکز په سطحه دپروژ تعداد	سکتور/ اداره	ګڼه
دسواد کچه لوړول	۱۱	۴	پوهنی ریاست	۱
دصحی بنستونه جوړول او ادویه جات مرسته کول	۳	۲	عامی روغتیا ریاست	
خوراکی توکی ویشل	۵	٦	ګډوالو ریاست	۲
ماین پاکی	۲	۱	طبیعی پیښبو ریاست	۳
دمحلی شوراګانو ظرفیت لوړونی	۴	۲	کلیو او پراختیا ریاست	۵
باغداری، مالداری او حیوانی خوارکی توکی	۳	۲	کرهنی ریاست	۶
خوراکی توکی ویشل	۲	۱	کاراو ټولنیزو چارو ریاست	۹

۱۳	عدلی ریاست	۱	۲	**د قانون او د حقوقو په اړه معلومات**
مجموعه		۱۹	۳۲	
دولایت په سطحه دپروژه تعداد				**۳۲**

ولایت په کچه د نادولتی موسساتو د پروژو نسبت

دزابل په ولایت کی ټول ۸۹۷۷ وکړي دس پورت په ډگر کی مصروف دی .

پنخم څپرکی

پوتانشیل و منابع موجود اقتصادی ولایت زابل

نام طرح: تولید، پروسس و بازاریابی بادام در ولایت زابل

هدف اساسی طرح وارتباط آن به ا هداف استراتیژی افغانستان مولد:

هدف اساسی این طرح ترویج نبات بادام که اهداف اصلی آن فراهم سازی زمینه اشتغال پایدار و درآمد برای دهاقین و مردم محل میباشد تا اقتصاد دهاقین را رشد داده و باعث کاهش فقر و بیکاری گردد.

تحلیل اقتصادی طرح

بادام یک نبات مهم ولایت زابل بوده که به پیمانه وسیع در سطح ولایت در تمام قراء وقصبات از سالیان متمادی غرس، پرورش و حاصل گیری میگردد که سالانه محصول آن به بازار های داخلی غزنی، کابل، قندهار و سایر ولایات و حتی به خارج از کشور نیز صادر میگردد. در سالهای اخیر سالانه دهاقین این ولایت از محدوده ۱۰۷۵۰هکتار زمین ساحه ای تحت کشت بادام مقدار ۷۵۸۱۹ متریک تن حاصل بدست می آورند که قیمت فی متریک تن آن در حدود ۷۰٬۰۰۰ افغانی بوده که به صورت مجموعی ۵٬۳۰۷٬۳۳۰٬۰۰۰ افغانی عاید بدست آورده است.

با توجه به ساحات کشت زرع بادام، نفوس موجود در این ولایت و سطح عوائید از فروش محصولات بادام قابل پیش بینی است که در هر باغ عادی به طور اوسط ٦ نفر کاریگر استخدام گردد میتواند در مساحت ۱۰۷۵۰ هکتار زمین باغ و یا بیشتر از آن ۱۵۰۰۰۰ نفر به شکل مستقیم و بیشتر از ۳۰۰۰۰۰ نفر به طور غیر مستقیم به کار گماشته شوند که این نمایانگر قدرت کار آفرینی محصول بادام در این ولایت را نشان میدهد.

تحلیل وضعیت

نقاط قوت

- اقلیم مساعد برای تولید بادام در ساحات آبی و للمی در سطح ولایت زابل به خصوص در ولسوالی شاه جوی این ولایت
- موجودیت انواع مختلف بادام
- منابع بشری کافی در بخش احداث باغ ها جهت تولید بادام
- علاقمندی باغداران غرض احداث قوریه های بادام و تولید بادام
- تجربه خوب باغداران این ولایت در بخش احداث باغات و تولید بادام
- موجودیت کارمندان مسلکی در بخش احداث باغات و تولید بادام

نقاط ضعف

- نبود نهال های اصلاح شده.
- کمبود آب زراعتی.
- نبود بانک های قرضه دهی.
- نبود کوپراتیف ها زراعتی.

- پائین بودن سطح آگاهی دهاقین از عملیات زراعتی بابت قوریه داری، کشت و پرورش، کنترول میخانیکی آفات و امراض، پروسیس و بازاریابی.
- عدم دسترسی دهاقین به ادویه معیاری زراعتی.
- نبود اداره کنترول و کیفیت مواد زراعتی در ولایت زابل.
- یخ زدگی محصولات بادام توسط سرماهای غیر مترقبه.
- نبود کودهای کیمیاوی معیاری.
- نبود سیستم عصری آبیاری.
- جمع آوری محصولات بادام بشکل سنتی.
- نبود فابریکه های پروسس بادام.
- عدم آگاهی دهاقین از فواید و ارزش های پروسس بادام.
- نبود معیارهای استندرد و لیبل مخصوص برای شناخت بادام.
- نبود طرزالعمل معیاری برای پروسس و بسته بندی، فروش و عرضه محصول بادام بعد از تولید بدون ذخیره و نگهداری.
- جمع آوری، ذخیره و انتقال محصول درمحل فروشات بصورت نادرست و غیر مسلکی.
- نبود راه های مواصلاتی معیاری جهت انتقال محصول بادام به مرکز فروشات.
- نبود برق برای پروسس و بسته بندی معیاری در این ولایت.
- نبود مارکیت داخلی در ولایت.
- فقر مفرط دهاقین و عدم دسترسی آنان به امکانات و تجهیزات زراعتی جدید.

فرصت ها

- همکاری مردم محل در حصه احداث فابریکه و اشتغال زای
- موجودیت منابع بشری کافی
- موجودیت دهاقین با ظرفیت بلند باغداری

تهدید ها

- مشکلات امنیتی
- قلت ماشین آلات
- خرابی راه های مواصلاتی
- خشک سالی

نتایج متوقعه

- بلند بردن تولید بادام
- تشویق دهاقین به باغداری بادام
- تقویت زنجیره ارزش افزایی بادام
- افزایش درآمد دهاقین
- ایجاد فرصت های شغلی

- تامین مصونیت غذایی
- کاهش فقر
- تعویض واردات
- تشویق صادرات

نتیجه گیری

در طرح مشاهده می شود که مقدار ۷۵۸۱۹ متریک تن بادام از ۱۰۷۵۰هکتار ساحه زمین بدست می آید. محصولات به شکل سنتی جمع آوری شده به قیمت خیلی ارزان به فروش می رسد و با اندک کار و تنظیم محصول را با تفاوت ۷۵ تا ۸۰٪ در قیمت آنرا به بازار عرضه میدارند. اگر فابریکات متعدد متوسط در مساحت ۲ الی ۴ جریب زمین در ولسوالی های هشت گانه این ولایت تاسیس گردد زمینه کاری زیاد برای مردم محل مساعد می شود که در تحکیم امنیت نیز اهمیت دارد. بر اساس تحقیقات در هر باغ عادی به طور اوسط ٦ نفر کاریگر استخدام گردد میتواند در مساحت ۱۰۷۵۰ هکتار زمین باغ و یا بیشتر از آن ۱۵۰۰۰۰ نفر به شکل مستقیم و بیشتر از۳۰۰,۰۰۰ نفر به طور غیر مستقیم به کار گماشته شوند که این نمایانگر قدرت کار آفرینی محصول بادام در این ولایت را نشان میدهد.

شپږم څپرکي

دافغانستان د سولې او پرمختیا ملي چوکاټ اود لومړیتوبونو پر بنسټ ملي پروګرامونه (ANPDF/ NPPs)

دافغانستان د سولې او پرمختیا دملي چوکاټ لید:

د افغانستان جغرافیایي-اقتصادي (جیواکانومیک) موقعیت

افغانستان د یوه بډایه تاریخ او له قومي او ژبني اړخه د ګڼ شمیر وګړو په لرلو سره یوه تاریخي سیمه ده. زیات شمیر افغانان په جلا ټولنو کې په غرنیو سیمو په تپو او درو کې چې زموږ د جغرافیې ډیره برخه جوړوي خواره واره ژوند کوي. د ټوټه ټوټه کېدو پر لور رواني دغې طبیعي ګردلې څخه د خلاصون په موخه د ټرانسپورت اومخابراتي خدمتونو ته لاسرسي او د بازار د همغږۍ د آسانتیاوو راوستلو لپاره د زیربناوو د پراختیا په برخه کې د لویې کچې پانګونې اړتیا لیدل کېږي. د څلورو لسیزو جګړې هیواد وران کړی او په ملي کچې د زیربناوو او د فعالو ادارو لرونکي اغیزمن دولت جوړولو هڅې یې له لویو ستونزو سره مخامخ کړي دي.

د ودې او پرمختګ اوږد مهاله پرمخ وړونکي ـ کرهنه، کان کېندنه او سیمه ایز سوداګری- به هماغسې پاتې شي. ولې زړې لارې چارې باید په پرمختللو لارو باندې بدلې شي. که په اغیزمن ډول ترې ګټه پورته شي، یادې عصري سرچینې به د لوړې کچې اقتصادي ودې رامنځته کړي. د نړۍ په یوه ګڼ میشته او خوځنده سیمه کې د څلور لارې پر سر د افغانستان جیوستراتیژیک موقعیت په دې معنی ده چې له ګاونډیو سره پرمختګ په موخه اقتصادي همکاریو د چټکولو لپاره زموږ هیواد د غوره موقعیت لرونکي دی. همدارنګه افغانستان باید په عامه او خصوصي، کورنۍ او بهرنۍ دواړو برخو کې پانګونه چټکه کړي، او د وخت په تیریدو سره د ملي عوایدو پایداره سرچینې باید د پراختیایي مرستو ځای ناستې کړي.

په افغانستان کې د جګړو اوږد تاریخ او د پانګونې نشتون ته په کتو سره د پام وړ اقتصادي ودې او ټولنیز پرمختګ ته رسیدل به پوره وخت ته اړتیا ولري. د پرمختګ د امیدوارونکې کچې سره سره به افغانستان په (۱۰) راتلونکو کلونو کې د سویلي آسیاء سیمه ایز د سړي سر ناخالصو ملي عوایدو تر ټولو ټیټه کچه ولري. نسبي یا د منځنۍ کچې عاید ته د ژوند د سطحې لوړولو په برخه کې د پرمختګ تګلاره، په کلونو او یا هم په یوه لسیزه کې نه بلکې باید په څو لسیزو کې اندازه کړلای شي. ولې بیا هم ډیره اړینه ده ترڅو د یوه سوله ایز او سوکاله هیواد بنسټونه اوس کېښودل شي.

زموږ تګلاره هم باید پر واقعیتونو ولاړه وي. په لنډ وخت کې د ودې لرلید ناڅرګند دی. تر هغه پورې چې افغانستان کې سوله نه وي راغلې، په لویه کچه د نوې خصوصي پانګې اچونې احتمال کم بریښي. عامه پانګونه، چې په ځانګړې توګه د پراختیایي اقتصاد له کبله منځته راځي هغه به هم له ستونزو سره مخ شي. د پرمختګ شریکان به په افغانستان کې د پرمختګ مهم مالي ملاتړ کوونکي پاتې شي، خو د دوی ملاتړ به په راتلونکو ۵ څخه تر ۱۰ کلونو پورې کم شي. د وخت په تیریدو سره باید دوامداره کورنۍ سرچینې د نړیوال ملاتړ ځای ونیسي. په لنډه موده کې د یوې دوامداره بودیجې په لورې تګ او د افغانستان د اوږد مهاله پراختیا بنسټ ایښودل زموږ لپاره ترټولو مهم لومړیتوب دی.

د ملي يوالي حکومت

لومړني دوه کاله: په ۲۰۱۴ زېږديز کال کې د قدرت ليږد د افغانستان پر امنيتي، سياسي، او اقتصادي اړخونو باندې د پام وړ اغيز وکړ. کله چې د ملي يوالي نوي حکومت واک تر لاسه کړ يواځې له يوه بحران سره نه بلکې له دريو بحرانونو سره مخ شو، تروريستانو او مخالفو وسله والو ډلو د نړيوالو ځواکونو د شمير په کميدو سره خپلې حملې زياتې کړې، اقتصاد د کړکېچ خواته لاړ، او له سياليو ډکو ټاکنو د ملي رهبری پاملرنه ځانته واړوله.

نوي حکومت دا ومنله چې په اقتصاد کې بنسټيزې ستونزې تر هغه ډيرې ژورې دي چې په لومړيو کې يې اټکل شوی وو. د حکومتي کارکونکو د ګومارنې سياسي کول د حکومت د اساسي دندو لکه پر بانکونو څارنې، عامه تدارکاتو، دفاعي اوملکي خدمتونو، قضايي او د قانون پلي کوونکې ادارو د داخلي کشالې او پراخه اداري فساد سبب ګرځيدلي. امنيت او پراختيا دواړه په خواشونکې توګه ځو ټوټې شوي وو: په حقيقت کې د دې پرځای چې په څرګنده توګه ټاکلي موخې د منسجمو ملي لومړيتوبونو پربنسټ جوړ او پلې شي، د بودجې د باندې او بودجې د ننه پروژو له مجموعې څخه زيات بل څه نه وو پاتي.

حکومت د خپلې دورې لومړی کال په مهمو چارو کې د اساسي پرمختګونو په راوستلو تير کړ.عامه تدارکات د اصلاحاتو د راوستلو په موخه مرکزي شول. له ملي لومړيتوبونو سره د بودجې بهير د همغږی په موخه د عامه مالي مديريت په برخه کې د اصلاحاتو طرحه جوړه شوه.

يو له بله سره تړلې څلور ننګونې- جګړه، اداري فساد، جنايت او بيکاري، د حکومت د اصلاحاتو د پروګرام په مخ کې مهمې آزموينې دي. په داسې حال کې چې د امنيتي خنډونو لرې کول سياسي خبرو اترو او نظامي بريا ته اړتيا لري همدارنګه د عامه باور فضا چې د حکومت له خوا د ښه کېفيت لرونکو مساوي خدمتونو په وړاندې کولو سره رامنځته کېږي په دغه ستونزمنو شرايطو کې د حکومت د ملاتړ سبب ګرځي. خو د کاري زمينې د کچې له لوړولو پرته به افغانان د مخدره توکو ناقانونه توليد، له هيواد نه بهر مهاجرت، او د تاوتريخوالي له جرمي شبکو سره يوځای کېدو په څير خواشينونکو کړنو لاس پوري کړي.

سياسي او امنيتي لرليد:

د سولې تمه لرل د دوه ګونې بلا په څير ده، چې د پرمختګ پر ټولو لرليدونو باندې سيوری اچوي. موږ د ملي کمپاين يو پنځه کلن پلان جوړ کړی دی، تر څو زموږ د امنيتي ځواکونو همغږی او اغيزمنتيا زياته کړي. د افغان ملي امنيتي ځواکونو او پوليسو د ظرفيتونو دوامداره پرمختګ نه يواځې له وسله والو ياغيانو څخه د هيواد په ساتنه کې ډير اړين دی، بلکې د غصب، انسان تښتونې او ناقانونه نيولو په څير جرمونو په راکمولو کې چې سوداګريزې پانګونې ته يو ستر خنډ جوړوي هم خورا ارزښت لري. ځمکنيو ماينونو او له جګړو پاتې چاوديدونکو توکو هم د افغانستان ملکي وګړو ته لوی ګواښ رامنځته کړی او د پراختيايي فعاليتونو مخنيوی کوي. هره مياشت په منځنۍ توګه ۱۰۰ افغانان د ځمکنيو ماينونو او له جګړو پاتې چاوديدونکو توکو قرباني ګرځي. دغه طرحه پر دريو برخو تمرکز لري: پخلاينه، امنيت، او ثبات. موږ د لوړې سطحې نظامي رهبری کې بدلون راوستی او د افسرانو روزنه مو مسلکي کړی ده. موږ د مهمو اساسي ملاتړ کوونکو دندو لکه، تدارکاتو، مالي مديريت، او پلټنو په برخو کې ملکي څارنه رامنځته کړې، چې دغه څارنه به زموږ د ځواکونو له خوا د مناسبو تجهيزاتو، تغذيې، او مديريت ترلاسه کول ډاډمن کړي. موږ د اغيزمنتيا راوستلو پر وړاندې

داخلي ګواښونو د له منځه وړلو کوم چې د اداري فساد له کبله منځته راغلی د سختو ګامونو پورته کول په پام کې نیولي دي.

د امنیتي سکتور لپاره د مرستندویه هیوادونو پر مرستو باندې د اتکا را کمولو په برخه کې زموږ ژمنه، له کورنیو سرچینو څخه په دوامداره توګه په زیاتې ګټې پورته کونې، د قانون او نظم د ملاتړ صندوق (LOTFA) او د امنیتي مسؤلیتونو د لیږد قوماندانی(CSTC-A) صندوقونو له سرچینو څخه په ګټه پورته کولو کې د کمښت راوړلو ته اړتیا لري.که د امنیتي سکتور لګښت په کال کې د۵ ملیارده امریکایي ډالرو شاوخوا پر ځای ثابت پاتې شي، د کمښت دغه لاره به ډیره ستونزمنه وي ترڅو خپلې موخې ته ورسیږو. سره له دې، د یادو ژمنو تر لاسه کولو لپاره موږ د کورنیو عوایدو په راټولونه کې د پام وړ ښه والی اوله اداري فساد، مالي صندوقونو څخه د ناوړه ګټې پورته کولو څخه مخنیوی او په امنیتي سکتور کې د لګښتونو د څارنې کلکو میکانیزمونو له مخې د اغیزمنتیا لوړولو ته ژمن یو.

اقتصادي لرلید:

د افغانستان ټولیز اقتصادي لید زموږ پرځان بسیاینې تګلارې زمینه برابروي. نړیوال مالي صندوق (IMF) او نورو اقتصادي اټکلونکو ادارو په ټولیزه توګه نړیواله وده ورو اټکل کړې ده، چې د صادراتو او پانګونې د جذب په برخه کې د افغانستان پر ورتیا باندې اغیزه لري. خو د تیرو دریو کلونو په ترڅ کې مخ پرشا وده اوس دریدلې ده، که پیاوړي او اغیزمن کورني اصلاحات پلي شي نو ښایي چې د غښتلي مګر منځنۍ ودې خوا ته د بیرته را ګرځیدلو اټکل وکړو. افغانستان په لږه کچه پوروړی دی، او د لویو بهرنیو اسعارو ډیری زیرمی، او افغانیو لپاره د تبادلې د نرخ اغیزمن مدیریت لري. چې دا کار د پراختیا له پلوه د لویو اقتصادي کړنلارو بنسټ رامنځته کوی.

خو په مرستو کې چټک کمښت او همدارنګه د عوایدو را ټولولو په برخه کې کمزوری فعالیت یا د عامه مالي چارو ناسم مدیریت د بودجې د زیانمنونکو کسرونو او اقتصادي ودې د لمنځه تلو سبب ګرځیدلی.

۱. دخصوصي سکټور د پراختیا پروګرام

د خصوصي سکټور لپاره د مساعد چاپیریال رامنځته کول زموږ د تګلارې یوه بله ستنه جوړوي. سوله، د پانګونې لپاره غوره چاپیریال، او د باور وړ زیربیناوې د هغه خصوصي پانګې د جذب ظرفیت لري کوم چې له هیواد څخه خلیجي او نورو هیوادونه ته لیږدول کیږي.موږ به بیروکراسي را کمه کړو، د ملکیتونو ځانګیړنې به روښانه کړو، د صادراتو لپاره به آسانتیاوې برابرې کړو، د باور وړ بریښنا ترلاسه کولو ته به زمینه برابره کړو، ټرانسپورت ته لاسرسي کې به آسانتیاوې راولو، او د متشبثینو او سوداګرو شخصي خوندیتوب به تضمین کړو.

په اوسني وخت کې د نظامي وارداتو څخه بغیر افغانستان د خپلو صادراتو لس ځله ډیر واردات لري. دغه نا انډولتیا د لوی شمیر هغو تولیداتو په شمول ده چې که چیرې غوره زیربیناوې او د پانګونې غوره چاپیریال رامنځته شي د هیواد په دننه کې یې د تولید امکان شتون لري. منځني او واړه سوداګریز شرکتونه د افغان اقتصاد د ماشین د جوړولو او د ملیونونو کاري زمینو رامنځته کولو ظرفیت لري.پر منځنیو او وړو سوداګریو راڅرخیدونکې زموږ پالیسی به د سیمه ایزې غوښتنې ځواب ویلو، په هغو برخو کې چې افغانستان نسبي غوره والی ولري په دغو برخو کې د وارداتو ځای ناستو توکو پراختیا ورکولو، پورونو ته د لاسرسي او د بیروکراسي له کبله د رامنځته شویو خنډونو په لرې کولو سره د وارداتو ملاتړ ته پاملرنه وکړي.

هره هڅه چې موږ د خصوصي سکټور د ودې او دندو رامنځته کولو لپاره کوو، ټول یې پانګې ته اړتیا نه لري. ډیری وخت حکومت له خپل قانوني او د قانون جوړولو ځواک څخه د پانګونې د هڅولو، د خطر او ابهام کمولو، او د پانګونې لپاره سرچینو ته د لاري پرانستلو لپاره ګټه پورته کولای شي. افغانستان د ځینو داسې بیلګو شاهد دی چې د قوانینو بدلون د پانګونې د زیاتوالي او په خدمتونو کې ښه والي سبب شوی. د بیلګې په ډول، د مخابراتو په برخه کې د حیرانتیا وړ پرمختګ چې خصوصي مخابراتي شبکو ته د جواز ورکولو له کبله رامنځته شو. د انرژي د مقرراتو په برخه کې اصلاحات به ډیر ژر د انرژۍ خپلواک تولیدونکي رامنځته کړي چې په ملي شبکو باندې به بریښنا پلوري. د حکومت مقرراتي پروسه ډیری وخت د منلو وړ اصول لري، لیکن د هغو پلي کول بیلا بیلې مرحلې لري چې د بډو او کم ظرفیتی سبب ګرځي. موږ په سوداګریزو پروسو کې اصلاحاتو ته ژمن یو او په لویو اړونده وزارتونو کې اداري او د خدمتونو وړاندې کولو پروسو د ساده کولو پلان لرو. یاد کړه نوښتونه یو واحد مرکز له ځان سره لري چې د خدمتونو خواره واره وړاندې کول به یوه ځانګړې موقعیت ته راولي ترڅو د وړاندیزونو په کچې سره د ثبتولو پروسه ګړندۍ شي. یادې هڅې به له الکترونیکي اداري اړوند اصلاحاتو سره یوځای شي چې موخه یې د اغیزمنتیا ډیرول دي.

د مقرراتو سمون د بیوزلو له خوا د پانګونې سبب هم ګرځیدلای شي. مونږ اوس مهال د ښاري بیوزلۍ هڅوو، ترڅو پخپلو کورونو او وړو سوداګریو کې د ځمکو د تصدیق لپاره د ملي پروګرام له لارې پانګونه وکړي چې په ټولو لویو او وړو ښارونو کې د اجارې ضمانت وړاندې کیږي. ګرځنده تلیفون له لارې د بانکي خدماتو پرانستل او الکترونیکې تادیاتو ته اجازه ورکول به په راتلونکې کې د بیوزلو او یا لیرې شویو ټولنو لپاره چې نورو مالي سیسټمونو ته لاسرسی نلري د راکړې ورکړې او ګټې لګښتونه را کم کړي.

خصوصي سکټور د ودې له لارې د کاري فرصتونه رامنځته کول

د خصوصي سکټور د ودې پراخولو لپاره زموږ موخې په لاندې ډول دي:

- د اغیزمنو او د سیالۍ ډک بازارونو رامنځته کول.
- د منځنیو او وړو سوداګریو، په ځانګړې ډول د صادراتو اړوند افغاني شرکتونو غښتلی کول.
- د کورني او بهرنۍ پانګونې هڅول
- د خصوصي سکټور لپاره د یو توانمنونکي چاپیریال رامنځته کولو لپاره زموږ وسایل په لاندې ډول دي :
- د (ISO) له معیارونو سره دخدمتونو او تولیداتو برابرولو په برخه کې له افغان شرکتونو سره مرسته کول،
- د سوداګرۍ د ملاتړ خدمتونه د لاسرسي وړ او اړوند ګرځول.
- د ګاونډیو هیوادونو سره د ګمرکونو ترمنځ د ترونونو پراخول.
- په افغان سفارتونو کې د سوداګریزو اتشو ډیرول.
- د دوه اړخیزو او څو اړخیزو ترونونو پراخول.
- د (TIR) کنوانسیون مطابق بل هیواد ته د بار وړونکو موټرو ننوتلو تر اجازې لاندې د توکو پر نړیوال لیږد باندې د ګمرکونو کنوانسیون پلي کول او همدارنګه د ترانسپورت او لوجستیکي سکټور پیاوړې کول.
- کورنیو تدارکاتو او د وارداتو قانونی ځای نیوونکو توکو ته پراختیا ورکول.
- د خصوصي سکټور د سروې په وسایلو کې د ښه والي راوستل او معیاري کول.
- د صنعتي پارکونو او ځانګړو اقتصادي زونونو ملاتړ او جوړول.
- د غیر ضروري شرایطو د لرې کولو په موخه د جواز پر شرایطو بیاکتنه.

- پانګوالو ته د مالیاتي هڅونو او د پانګونو او شتمنیو حقوقي خوندیتوب برابرول.
- د یوې داسې واحدې اداري رامنځته کول چې د سوداګرۍ منسجم الکترونیکي اداري خدمتونه په کابل او اوه نورو مرکزونو کې وړاندې کړي لکه (ثبت، جواز ورکول، د ګمرکونو مالیات).

۲. د ولسي تړون پروګرام

افغانستان روغتیا او تعلیم ته د لاسرسی پراختیا برخې ته پاملرنه کړې ده. یاده پاملرنه به، تر ۲۰۲۰ زیږدیز کال پورې د لومړنیو روغتیایي او تعلیمي خدمتونو لپاره مالي تمویل په خیر چې وار له مخکې تاکل شوې، دوام ومومي.موږ د خپلې اوسنی تګلارې لپاره د دریو بدلونونو وړاندوینه کړې ده. لومړی، د روغتیا او تعلیم برخه چې نه یواځې د پوښښ پراخولو ته پاملرنه وکړي باید چې د کیفیت لوړولو ته یې هم پاملرنه وکړي. دوهم، اوسنی مالي بیلګې، په ځانګړې ډول د روغتیایي خدمتونو لپاره ثابتې نه دي دواړه وزارتونه د اصلاحاتو پلانونه ترتیبوي ترڅو د روغتیایي خدمتونو په لمړنی بکسه کې د غوره والي او په لړې پرتو سیمو کې د سواد د کچې لوړولو په شمول یاد خنډونه له منځه یوسي. دریم، د تعلیم د نصاب او د افغانستان د کار بازار د غوښتنو تر منځ تقاطع دا په ګوته کوي چې نیږدې دوه پر دریمه برخه د پوهنتون نوي فارغین بیکاره دي.

د ولسي تړون د ملي لومړیتوب پروګرام به د تعلیم، روغتیا، لمړنی کلیوالي زیربیناوو، او کرهنیزو خدمتونو په برخه کې د خدمتونو د وړاندې کولو لپاره میکانیزمونو ته پراختیا ورکړي. د ټولنو د پراختیا شوراء څخه په ټیټه کچه د حکومتولۍ او پراختیایي فعالیتونو لپاره د ننوتو د یوې نقطې په ډول ګټه پورته کولو سره د منشور موخه د بیوزلی را کمول او د ناامنۍ او تاوتریخوالي له منځه وړل دي. د وګړو منشور زموږ د پراختیایي لرلید کیلي ده. د کلیوالو ټولنو، ولسوالیو، ولایتونو، او مرکزي سطحې یو له بله سره نښلول د حکومت له بشپړو هڅو څخه دي، ترڅو ټولیز پرمختګ ته پراختیا ورکړي او د تیر وخت په خیر د پراختیا څو ټوټې شویو تګلارو څخه د مخنیوي په برخه کې مرسته وکړي. یاد تړون به ټولنې د پراختیا د پروسې په مرکز کې راولي، او دوی ته به د خدمتونو د وړاندې کولو څخه د څارنې او د پراختیایي لومړیتوبونو د ټاکلو لپاره وسایل او میکانیزمونه په اختیار کې ورکړي.ټولنې به د ګټه ترلاسه کوونکو په پیژندنه، د غوښتنې په رامنځته کېدو، او همدارنګه د پرمخ وړلو او ساتنه کې مهم رول ولوبوي. د وګړو منشور به د ټولنو د پراختیایي مرکزونو (CDCs) ظرفیت جوړونه وکړي او له پورته نه ښکته د حساب ورکونې اړین ګامونه پورته کړي ترڅو یقیني شي چې زیانمن کېدونکې ډلې لکه ښځې، راستنیدونکي کډوال، په هیواد کې دننه بې ځایه شوي خلک، کونډې، او معلولین د پراختیا په پروسه کې شامل شوي دي.

ولسی تړون به د خدمتونو لړ تر لږ معیارونه وړاندې کړي

تر ۲۰۲۶ زیږدیز کال پورې به دولت د ټولو خلکو لپاره د خدمتونو د اساسي خدماتو وړاندې کول تضمین کړي. په راتلونکو څلورو کلونو کې به یاد پروګرام ۱۲،۰۰۰ ټولنو له لارې په ټولو ۳۴ ولایتونو کې لاندې خدمتونه وړاندې کړي:

- په ملي سطحه پاکو اوبو ته لاسرسی، د ۲۰،۰۰۰ شاوخوا د اوبو د ترلاسه کولو ځایونو رامنځته کول
- په دولتی ښوونځیو کې د غوره کیفیت تعلیم، د ښوونکو له حاضرۍ او د زده کوونکو لپاره د زده کړې ساعتونه څخه ډاډمن کېدل
- د روغتیایي خدمتونو لومړنی بسته، په ټولو کلنیکونو کې ټاکل شویو خدمتونو، د عملیاتو حداقل ساعتونو، او د کار ګمارنې لمړنی غوښتنو په شمول

د ټولنې تر مشرۍ لاندې د لومړيتوبونو د ټاکلو او د توپير د څېړلو پر بنسټ، ټولنې به له لاندې برخو څخه لږ تر لږه يوه يې ولري:

- په لرې پرتو سيمو کې له نويو کېدونکو سرچينو څخه د لومړنۍ کچې برېښنا توليد،چې د انرژۍ د سيستم له لارې د رسيدو وړ نه وي.
- مارکېټ ته د کليو د لاسرسۍ د زياتوالي په موخه د داسې سړکونو جوړول چې سر و کال پرانستې وي.
- په ټيټه کچه د اوبو لګولو او د فاضله اوبو د وتلو زيربيناوې.

۳. د اغيزمنې حکومتولۍ پروګرام

په افغانستان کې امنيت، بې ثباتي او لږ پرمختګ له يو بل سره نه بېليدونکې تړاو لري. د دولت مشروعيت او اغيزمنتيا رامنځته کول پخپله يوه مهمه موخه ده. يو مشروع او ثبات لرونکې دولت ته دغه پاملرنه په لومړي ګام کې د سولې په خبرو کښې پرمختګ، د سياسي اجماع رامنځته کول، او دامنيت ټينګښت دي. د مالکېت د حقوقو روښتيا، په ځانګړې ډول د ځمکو لپاره چې د نفوسو د لوی شمير لپاره يوه مهمه فزيکي شتمني ده، يوه مهمه موضوع ګڼل کېږي.د افغانستان د ځمکو خپلواکه اداره (اراضي) د ملي اداري د قبالې پروګرام په رامنځته کولو سره د يادې ستونزې د له منځه وړلو لپاره کار کوي.د لومړنيو خدمتونو لکه روغتيا او تعليم په برخو کې، په ځانګړې ډول د ښځو او نجونو لپاره د لاس ته راوړنو خوندي ساتلو ته اړتيا لري ترڅو موږ د خلکو خونديتوب، پخپل ټاکل شوي استازي باندې باور لرل او د خپلو کورنيو لپاره د کافي عوايدو ترلاسه کول، تضمين کړو.

الف) د عامه سکټور سمون

د عامه سکټور بنسټيز اصلاحات به د اوسنۍ اداري د کاري دورې تر پايه پورې دوام ومومي. افغانستان د هغو پاليسيو او مقرراتوله بې کچې زياتوالي څخه اغيزمن دی کوم چې په سمه توګه نه دي پلي شوي. د پلي کولو په برخه کې د اغيزمنتيا راوستلو لپاره موږ بايد د مديريت په سيسټمونو کښې اصلاحات، څارنې او مکافات راولو. په راتلونکو دريو کلونو کې به په لوړو عوايدو او لګښتونو لرونکو وزارتونو کې د فعاليتونو د مديريت اصلاحات راوستل شي. د ملکي خدمتونو او عامه اداري اصلاحات د لوړ رتبه مديرانو د وړتيا د لوړولو لپاره پلي شوي دي.

د يوې اغيزمنې او ځواب ويونکې ملکي اداري رامنځته کول

افغانستان بايد يوه داسې د ملکي خدمتونو اداره رامنځته کړي چې د هيواد د ملي پرمختيايي غوښتنو ځواب ويونکې وي او د افغان نارينه او ښځينه مساوي ګټون بهير ته وده ورکړي. خو بيا هم يادې موخې ته د رسيدو لپاره موږ بايد يو ژور سياسي ميراث له منځه يوسو، چې د اداري فساد او غير مشروع نفوذ له خوا خپور شوی، کوم چې د ملکي خدمتونو په بستونو کښې د لوی شمير غير مسلکي کار کوونکو ګمارلو سبب شوی. اصلاحات بايد د هغه ناسالمو کړنو ريښې له منځه يوسي چې ډيرې ژورې شوې او غښتلې سياسي څيرې يې قانع کړې دي. د ملکي خدمتونو مسلکي اداري رامنځته کول چې له لګښت څخه يې د ارزښت کچه ډيره وي د ټولو افغانانو په ګټه ده.

پورته يادې شوې موخې به د لاندې فعاليتونو له لارې تر لاسه شي:

- د نويو قوانينو په تصويب او د اوسنيو قوانينو په بيا کتنې سره چې په هغه کې د ملکي خدمتونو قانون هم شامل دی،د ملکي خدمتونو په برخه کې د اصلاحاتو راوستل.

- د مسلکېتوب رامنځته کول، ساتل او پیاوړي کول.
- د فعالیتونو پر بنسټ د ولاړ مدیریت پراخول.
- د ولسي تړون له لارې د خدمتونو د وړاندې کولو اغیزمنتوب زیاتول.
- د حساب ورکونې او روڼتیا پیاوړي کول، او
- د داسې لاربنود جوړول چې غوره خدمات وستایې او د فعالیت کموالی تنظیم کړي.

ب) د اداري فساد د ريښو ايستل:

موږ په بشپړ هوډ سره د اداري فساد له منځه وړلو ته ژمن یو. د اداري فساد سره د مبارزې په برخه کې د ولسمشر عملي پلان، ستري محکمې او لویې څارنوالی کې د اداري فساد مخنیوی له قوي پروګرام او مناسبې رهبری سره یو ځای شوی چې د معافیت کلتور به له منځه یوسي او مفسدین به عدالت ته راکاږي. په داسې حال کې چې د امنیتي ستونزو له منځه وړل به سیاسي خبرو اترو او پوځي بریالیتوب ته اړتیا ولري، زموږ د خلکو باور لوړول په دې توګه چې موږ کولای شو د ښه کیفیت لرونکي خدمتونو په بې پرې ډول وړاندې کړو، د عامه ملاتړ پر کچه اغیزه وکړي.

د اداري فساد پر وړاندې د حکومت د پلان عمده ټکي:

په افغانستان کې له بنسټیز اداري فساد سره د مبارزې لپاره د امنیت، اداري،اقتصاد، او حقوقي ادارو په برخو کې سترو اصلاحاتو ته اړتیا شته. هغه عمده اصلاحات چې مخکې له مخکې پر لاره اچول شوي دي په لاندې ډول دي:

- د عامه تدارکاتو بیا جوړونه، چې د ټولو لګښتونو ۲۰ سلنه جوړوي.
- د قانون د حاکمیت او اداري فساد پر ضد د مبارزې په برخو کې د عالي شورا رامنځته کول.
- د وزارت په سطحه د اداري فساد پر وړاندې د مبارزې د پلانونو ترتیبول چې پیل یې د مالیې، معدنونو او پطرولیم، سوداګری او صنایعو، مخابراتو او معلوماتي ټیکنالوژی او ټرانسپورټ له وزارتونو څخه کېږي.
- د اداري فساد پر وړاندې د مبارزې عدلي مرکزڅخه ځانګړي ملاتړ تر څو د لوړې کچې اداري فساد وځیړي او تر قانوني څار لاندې یې ونیسي.
- د قاضیانو او څارنوالانو د شامیلیدو او بیا ځلي ازموینو په برخو کې د شرطونو اړین کول.
- د ۳۴ ولایتونو د قاضیانو تعویض او تبدیل.
- د کمپیوټری تادیاتو او الکترونیکي پلورنې څخه په ګټه پورته کولو کې د زیاتوالی راوستل.

ج) د سيمه ايزي حکومتولی پياوړتيا

کله چې دولت کمزوری وي، خلک د خوندیتوب له نور ډولونو لکه غیرقانوني ملاتړ، وسله والې ملیشې او وسله والو شبکو څخه ګټه پورته کوي. موږ باید په ټولو ولایتونو او ولسوالیو کې فیزیکي او اداري شتون رامنځته کړو ترڅو عامه خوندیتوب او د امنیتي، قانوني او ټولنیزو خدمتونو وړاندې کوونکو ادارو له نظارت څخه ډاډمن شو. د سیمه ایز حکومتونو له لارې د لګښتونو د کچې له زیاتوالي او تر ۲۰۱۹ زیږدیز کال پورې د ښاروالانو د ټاکنو په شمول د ټاکنو د پروسې له اصلاح سره یوځای دپانګونې پروګرام چې په ولسوالیو او ولایاتو کې د حکومت دایمي شتون ته پراختیا ورکړي چې دا به د ځایي حکومتولی د پیاوړتیا لامل وګرځي.

د ځایي حکومتولی د سیسټم د پیاوړیتوب او ملاتړ لپاره زموږ هڅې په لاندې ډول دي:

- د حکومت د ټولو کچو ترمنځ له ځایي ټولنې نیولې تر ملي کچې پورې د اړیکو ټینګول.

- د بودجې ترتیبولو، پلان جوړولو او پلي کولو په برخو کې د ملاتړ او همغږۍ زیاتول.
- د عوایدو ټولولو او خدمتونو وړاندې کولو په برخه کې د ښاروالیو د وړتیا لوړول.
- د ولسوالیو په سطحه د حکومت د شتون زیاتول، او
- د والیانو او ولسوالانو د ظرفیت لوړول.

د) نشه يي توکو پر وړاندې مبارزه

افغانستان کښې د نشه يي توکو شته صنعت، د امنیت او پرمختګ په لاره پروت یو ستر خنډ دی. د نشه يي توکو ناقانونه سوداګري د بلواګرۍ د زیاتیدو سبب ګرځي او د دولت مشروعیت ته زیان رسوي. د نشه يي توکو له مصرف کوونکو هیوادونو څخه دوامداره غوښتنه او د ترانزیت په لار کې د پرتو هیوادونه له خوا د نشه يي توکو د لیږد د مخې نیولو اړوند ناکافي ګامونه، زموږ د نشه يي توکو پر وړاندې د مبارزې د تګلارې اغیزمنتیا محدوده کړې ده. د ۲۰۱۵ زیږدیز کال را په دې خوا موږ د نشه يي توکو ملي کاري پلان پلي کول پیل کړي چې د قانون پلي کول، تعلیم او عامه روغتیا یوه مسیر ته برابروي. د دې خبرې په پوهیدلو چې بریالي اصلاحات اوږد مهاله ژمنو ته اړتیا لري، په راتلونکو پنځو کلونو کې به موږ په داسې حال کې کروند ګرو ته د بدیل معیشت برابرول روان وساتو چې د پیسو مینځلو او نشه يي توکو د قاچاق پر وړاندې به قانون په جدي توګه پلي شي.

۴. دعدلي سکتور د رغولوپروګرام

زموږ خلک باید دا احساس وکړي چې دولت د قانون په بې طرفه پلي کولو سره عدالت رامنځته کوي. افغانستان باید د قانون د ولذې د یقیني کولو لپاره باید خپل سیستمونه له سره جوړ کړي، چې د هغه د نشتون له کبله به قراردادونه او د ملکیت حقوق خوندي نه وي او نه به شخړې د قضا او قانوني لارو حل شي. ستره محکمه او لویه څارنوالی دواړه د خپلو خدمتونو د مسلکي کولو او ټولو وګړو ته د حقوقي لاسرسي لپاره په لویه کچه داصلاحاتو پلان جوړوي.

عدالت ته دټولو افغانانو لاسرسی:

افغانستان به یو عادلانه او منصفانه قضایی او د قانون د تنفیذ سیستم جوړکړي، چې د قواعدو او مقرراتو پر بنسټ عدالت وساتي او د نړیوالو معیارونو سره به سمون ولري. د قانون د پلې کولو سیستم به دا باوري کړي چې د قانون پر وړاندې بې له کوم تبعیضه ټول افغانان مساوي دي.

یاده موضوع به د لاندې ټکو څخه څرګنده شي:

- د هر افغان نر او ښځې لپاره عدالت ته د لاسرسي د حق تضمینول.
- د یوه روڼ او بې پرې حقوقي سیستم رامنځته کول چې د اساسي قانون او بشري حقونو نړیوالو کنوانسیونونو دقیق ډول په نظر کې نیولو سره رامنځته شوی وي.
- په هره کچه د قانون د پلې کوونکو پرسونل مسلکي ظرفیت لوړول.
- د عدلي او قانون پلې کوونکو ادارو کې د ښځو د شمیر زیاتول.
- د عدلي او قانون پلې کوونکو ادارو ترمنځ د همغږۍ زیاتول.
- له سترې محکمې څخه د اراضي خپلواکې اداری ته د ځمکو د قضایاو د څیړلو د صلاحیت تقویض

- د قضايي ادارو په بيا جوړښت او د قضيو بريښنايي مديريت سيستم په فعالولو سره د ځواب ورکونې او اغيزمنتيا لوړول.
- د بشري حقونو د ساتنې او د ښځو پر وړاندې د تاوتريخوالي مخنيوي په برخو کې د جدي ګامونو پورته کول.

۵. دکرنې د پراختيا هر اړخيز پروګرام

د افغانستان ناخالص ملي توليد د کرهنيز سکټور له فعاليتونو سره سم حرکت کوي، کوم چې د ۴۰ سلنې نفوس لپاره د کار زمينه رامنځته کوي او زموږ د اوسنيو صادراتو د پام وړ برخه جوړوي. په طبيعي ډول يو بې ثباته سکټور، لکه د افغان کرهنې د ودې مخه، د اوبو د سرچينو د پراختيا په برخه کې د لږې پانګونې، د ټيټ کېفيت لرونکو توکو لکه تخمونه او سرې، د طبيعي سرچنيو له منځه تلو، او د کورني او صادراتي بازارموندنې لپاره کمزوري سيستم له کبله نيول شوې ده. اقليم د بدلون له کبله اوس درى اونى مخکې واوره اوبه کېږي، چې د پسرلې په لومړيو کې د ځمکې پر سر به د ډيرو اوبو د تولیدو سبب شي، او د سيلابونو د راوتلو او ځمکو د ښويدو خطر زياتوي،او همدارنګه د وچ دوبي په مياشتو کې د کافي اوبو د نشتون ستونزه رامنځته کوي. اوسنى اوربښت د ډير باران اوريدلو په ځير ښکاري، نه د واوري، کوم چې د ډيرو اوبو دساتلو آسانتياوو او د سيلابونو د مخنيوي پر وړاندې د اړينو ګامونو پورته کولو اړتيا پيدا کوي.

د کرهنيزو توليداتو د کچې لوړول به د اوبو لګولو په سرچينو، د اوبو په مديريت، د نيالګي کېنولو پرمختللي موادو، او غوره لارو چارو په برخه کې د پام وړ ځو سکټوريزه پانګونو ته اړتيا لري. د ارزښت زياتولو کړۍ ته بايد پراختيا ورکړل شي ترڅو پانګوالو ته د پانګونې لپاره ډيره انګيزه ورکړي. د غنمو او غلو زيات توليد، او کمو شويو رمو ته پراختيا ورکول به د هيواد لپاره د خوراکي توکو خونديتوب تضمين کړي. پرمختللي ښاري او کليوالي اړيکي چې کرهنيزو محصولاتو ته د پيرودلو، پروسس او ساتلو توکي تياروي، د ښاري پرمختګ او د کليو د روښانه پرمختګ سبب شي.

عامه پانګونه به په لومړيو کې کرهنيزو سکټورونو ته پاملرنه وکړي کوم چې د اقتصادي ودې لوړ قابليت لري. اصلاح شوي تخمونه، غوره کرهنيزه ټکنالوژي، او ډيرى سړخونې او د سړيدو آسانتياوې به له کوچنيو سهم لرونکو سره د خوراکي توکو د خونديتوب په لوړولو او د کورني او صادارتي بازارونو لپاره د توليد له وروستى کچې ځخه مثبتې کچې ته د خوځښت په برخه کې مرسته وکړي. يو اوږد مهاله ظرفيت شتون لري ترڅو افغانستان له واردونکي او کرهنيز هيواد ځخه په کرهنيز صنعتي صادراتي هيواد بدل کړي. يادې موخې ته رسيدل د کرهنيز صنعت پرمختګ، د کېفيت د کنټرول ښه والی، د سړيدونکو آسانتياوو پراختيا، او د غوره بسته بندى معرفي کولو ته اړتيا لري، تر څو پورې چې د ضايع کېدو او خرابيدو ځخه مخنيوى وشي.

د کاري زمينې رامنځته کول، د حاصلاتو زياتول او کروندګرو لپاره د بازارونو پرانستل:

په راتلونکو پنځو کلونو کې به موږ:

- تر اوبو لاندې ځمکه له ۲،۲ ځخه ۲،۷ مليون هکتارو ته لوړه کړو
- د غنمو توليد له ۴،۵ ځخه ۵،۹ مليون ميټريک ټنو ته لوړ کړو .

موږ به يادو موخو ته په لاندې ډول ورسيږو:

- د اوبو د اغیزمن مدیریت په برخه کې د پانګونی له لارې به د ۱۰۰۰ ځخه ډېرو اوبولګولو کانالونه جوړولو، د اوبولګولو نوو شبکو ته پراختیا ورکولو، او د اوبو واړه زیرمتونونو جوړول.
- د غنمو د ملي پروګرام پلي کول، ترڅو د حاصلاتو کچه ۲۶٪ لوړه شي، د ۱۱۰،۰۰۰ هکتاره تر کښت لاندې ځمکې زیاتول، له حاصل اخستلو ځخه وروسته په منځنی کچه د زیانونو راکمول، او د غنمو د زړو د معیاري بازار رامنځته کول.
- د ځارویو په مدیریت کې غوره والي راوستل، د (phytosanitary) د شمولیت معیار او د نړیوال سوداګریز سازمان له خوا منظورشویو تعرفو ته رسیدل ترڅو زموږ له ورو سوداګرو سره په هیواد کې د شته توکو د معادلو وارداتي سیالانو د سیالی مخه ونیسي.
- د بڼوالی ظرفیت له ۱۸۰،۰۰۰ ځخه ۲۳۰،۰۰۰ هکتارو ته لوړول، د ارزښتونو لوړولو په زنځیر(-value chains) کې له پانګونې ځخه ملاتړ کول، د صادراتو د تصدیق سند د طرزالعملونو رامنځته کول، او د ښځو له خوا پرمخ وړونکو کرهنیزو سوداګریو ځخه د ملاتړ زیاتول.
- د غلو د استراتیژیکي زیرمو بیا ودانول او د کروندګرو د ملاتړ لپاره د غلو د زیرمو د بورډ رامنځته کول.
- د ځنګلونو کرهنه او په ۶۰،۰۰۰ هکتارو کښې د ځنګلونو بیا ایښودنه ، چې له چاپیریال ساتنې او د کروندګرو لپاره د عوایدو له رامنځته کولو ځخه ملاتړ کوي.
- د کرهنې وزارت د بیا جوړښت، تر څو یو غیر متمرکزه او کروندګرو ته ځانګړې شوې پاملرنې اداره رامنځته شي چې خصوصي پانګونه تنظیم کړي او وې هڅوي.

۷. دښاري پراختیا پروګرام

په ډېرو هیوادونو کې، ښارونه د جغرافیایي او نفوس د ګټو له کبله د ودې د رامنځته کېدو خوځنده مرکزونه جوړوي . افغان ښارونه لوی تاریخونه لري، لیکن اوس مهال باید چې د ودې په محرکېنو باندې بدل شي. زموږ ښارونه د اوسیدو پر مرکزونو باندې اوښتي، چې د نوو اوسیدونکو، بې ځایه شویو خلکو، او راستنیدونکو مهاجرو لویې شمیرې د جذب لپاره د اقتصادي بنسټونو له کمښت سره مخ دي. د ښاروالیو لپاره د مستقیمو ټاکنو سره چې د ۲۰۱۹ زیږدیز کال لپاره پلان شوي، زموږ ښارونه به د ښاروالۍ او ښاري چارو د مدیریت لپاره لوړو ظرفیتونو ته اړتیا ولري.

خوځنده او د هستوګنې وړ ښارونه

یاد سکتور لپاره زموږ موخې په لاندې ډول دي:

- د خوځنده، خوندي، د هستوګنې وړ ښاري مرکزونو د یوې شبکې رامنځته کول
- د اقتصادي ودې په مرکزونو، کلتوري مرکزونو، او د ټولنیز یوځایوالي په مرکزونو باندې د ښاري شبکو بدلول
- د ښاري پلان جوړونې غیر مرکزي کول او د مشارکتي ښاري حکومتولۍ میکانیزمونو جوړول.

د ملي لومړیتوب ښاري پروګرام به:

- حقوقي او مقرراتي جوړښت کې غوره والی راولي، د واک لیږد به پلي کړي، او په ښارونو کې به د قانون حاکمیت ټینګ کړي.
- د ښاري زیربیناوو، په ځانګړي ډول ترانسپورت او د اوبو ایستلو سیستم به جوړ کړي

- ښاري پراختیایي پلانونو کې کلتوري میراث شامل کړي
- د ښاري ګاونډیتوب پرمختګ، د منطقه بندۍ یا زوننګ د اصولو رامنځته کول او پلي کول، او د مناسبو بیو کورونو ودانولو هڅول.
- د ځمکې د ملکیت د حقوقو خوندیتوب او تصدیقول، بیوزلو ته د ښاري خدمتونو په رسولو کښې د ښه والی، او په کاري فرصتونو کې د زیاتوالی راوستل.
- لویو اقتصادونو ته وده ورکول، د ښاري اقتصادي زونونو جوړول، ښارونو ته نیږدي سیمې په ښاري پراختیایي پلان کې ځای پر ځای کول.

۸. د انرژۍ پروګرام

زموږ د پرمختګ تګلاره د تولید کوونکو د ورتیا د لوړیدو سره تړلې ده ترڅو ښاري او نړیوالو بازارنو ته لاسرسی ومومي. د ترانسپورت د دهلیزونو پراختیا د شخړو له کبله اغیزمنه شوې ده. خو، کمزوري ډیزاینونه (ډیر وخت د ګوګل له نقشې څخه اخیستل شوي) او د تړونونو کمزورې مدیریت دواړه په مساوي توګه ننګونکي پاتې شوي دي، چې د ټیټ کېفیت ودانیزو کارونو لپاره د لوړ لګښت سبب شوي. په راتلونکي کې له یادو ستونزو څخه د خلاصون په موخه، موږ به د سړکونو د جوړولو لپاره د تصدیق لرونکو شرکتونو د مخکې له مخکې امتیاز ورکونې پروسه پیل کړو. د ټرانسپورت د چارواکو د اغیزمنتیا د لوړولو لپار د داسې سیستمونو پر رامنځته کولو کار دوام لري چې دوی ته په هیواد کې د ترانسپورت زیاتیدونکو اړتیاوو ته په ځواب ویلو کې د همغږۍ اجازه ورکوي. همدارنګه دغه هڅو کښې د سړکونو څانګې، د سړکونو د مالي صندوق، او د ټرانسپورت د انستیتوت جوړول شامل دي.

افغانستان د بریښنا د تولید او لیږد لپاره یو اوږدمهاله پروګرام پر لاره اچولی دی. د کاسا- ۱۰۰۰ او د ترکمنستان ۵۰۰ کېلو ولټه د بریښنا مزی کولای شي تر ۴۰۰۰ میګا واټه بریښنا ولیږدوي. د تاپي د طبیعي ګازو نللیکه له ترکمنستان څخه سهیلي آسیا ته د ګازو د لیږد په برخه کې پرمختګ رامنځته کوي. د سلما د څو موخیزه بند فعالول یوه لویه لاسته راوړنه ده او کولای شي د ترانسمیشن له پلورلو څخه د عوایدو د ترلاسه کېدو سبب وګرځي او په افغانستان کې د سوداګریزې او خصوصي بریښنا د شتون سبب شي.

د یوه ماسترپلان په پلي کولو سره چې له کورنیو سرچینو څخه د پنځو کلونو په ترځ کې د۲،۳۰۰میګا واټه بریښنا په تولید سره او د څلورو لویو آبی بریښنا پروژو او ۶۰۰ میګا واټه له لمر، باد، او طبیعي ګاز له لارې چې دواړو پروژو ته د عامه او خصوصي ګډون له لارې پراختیا ورکړل شوې، د کورني تولید کچه مخ په زیاتیدو ده. د ۲۰۱۸ زیږدیز کال په پای ته رسیدو سره به افغانستان له نویو کورنیو سرچینو څخه تر هغه ډیره بریښنا تولید کړي چې د تیرو ۴۰ کلونو په ترڅ کې د هیواد دننه تولیده شوې ده.لومړیتوب به په ملي شبکه کې پانګونې ته دوام ورکول وي، کوم چې د سوداګریز یا صنعتي پرمختګ لپاره اساسي وړاندینی شرط دی، په داسې حال کې چې د استوګنې په انزوا شوو سیمو کې، د بیا تولید وړ بریښنا په برخه کې زیاتیدونکې پانګونه په لومړیتوب کښې کرار لري.

د زیربیناوو او انرژۍ د پراختیا لپاره د ملي لومړیتوب پروګرام

د بریښنا او انرژۍ سکټورونو لپاره زموږ موخې:

- د ښاري او کلیوالي سوداګرۍ د پراختیا لپاره د ټرانسپورت د لګښت کمول
- د ۵۰۰ کېلو ولټه ملي شبکې بشپړول او د ۱۵ کلونو په ترځ کې د انرژۍ له اړخه پر ځان بسیا کېدل.

- د مرکزي او سهیلی آسیا ترمنځ د انرژۍ له لیږد څخه د عوایدو ترلاسه کول.

یادو موخو ته د رسیدو لپاره افغانستان به:

- د خصوصي سکټور زیربیناوو پراختیا وهڅوي.
- خصوصي سکتور ته د ستراتیژیک لحاظه مهمو زیربیناوو پراختیا د چټکولو په موخه د حکومت له خوا دولتي ځمکه په اختیار کې ورکړي.
- د طرحي ترتیب او نوښت لرونکې تدارکاتو پروسه رامنځته کړي ترڅو د داوطلبۍ او بشپړیدو په وخت کې کمښت راولي.
- د زیربناوو د انجینرانو او پروژو د مدیرانو د کادرونو روزل.
- له طبیعي ګازه، نوې کېدونکې انرژۍ، او آبي بریښنا څخه په ګټې پورته کولو د کورني تولید کچه ۲،۳۰۰میګا واټو ته لوړول.
- د کورنۍ انرژۍ د لیږد او ټرانسمیشن پراختیا، په ځانګړي ډول دنوي کېدو وړ انرژۍ له لارې.
- په دې سکتور کې د نرخونو د ټاکلو او سبسایدي د جوړښت سمون .

۹. دکانونو او طبیعي سرچینودپراختیا ملي پروګرام:

د استخراجي صنایعو لکه کانونه او هایدرو کاربن پرمختګ به په زیاتیدونکې توګه د اقتصادي ودې د محرک په توګه مهم رول ولوبوي. د ربنې دواطلبۍ او اغیزمنې څارنې له لارې د هغوی دوامداره پراختیا موږ ته د ځانګړي اهمیت وړ ده. وروستي راپورونه په یاد سکټور کې د دولت د قوي شتون اړتیا په ګوته کوي ترڅو د قاچاق او غیرقانوني پراختیا نورو ډولونو مخه ونیسي. له دې کبله، زموږ استراتیژیک پلان د (EITI) له بشپړ مطابقت سره د استخراجي پرمختګ د یوالي غوښتنه کوي او د دې ډاډ ورکوي چې ټول فعالیتونه به د افغانستان تاریخي میراثونو په ساحو کې او یا دهغه ګرد چاپیر د ساتنې اړوند د نړۍ غوره تګلارې وڅاري. لکه څرنګه چې حکومتولي پرمختګ کوي، موږ به د کان کېندنې برخه د نړیوالو پانګوالو پر مخ پرانیزو کوم چې د پانګې او مدیریت مهارتونه وراندې کوي ترڅو خپل بشپړ قابلیت ته د رسیدو په برخه کې له یاد سکټور سره مرسته وکړي.

د کان کېندنې سکټور د عوایدو د تولید ډیر لوی قابلیت لري. خو، یو کمزوری مقرراتي چاپیریال، د پانګونې د منظورۍ د ورو کېدو سبب ګرځي، او اداري فساد خو وار له مخکې په یاد سکټور کې د پرمختګ مخه ډب کړې ده او د منځنیو او ورو کانونو د راایستلو له لارې یې د پام وړ عوایدو د ترلاسه کولو مخنیوی کړی دی. موږ به د خصوصي سکټور د پانګونو هڅونې په موخه د قانون جوړونې او مقرراتي جوړښت په برخه کې پرمختګ ته چټکتیا ورکړو. په اړینو زیربیناوو کې د پام وړ پانګونه، په ځانګړي ډول د ریل ګاډو د پټلیو په برخه کې چې د کان کېندنې لویې پروژې د بندرونو له آسانتیاوو سره ترې، او د انرژۍ پرمختللې ملي شبکو ته اړتیا ده ترڅو د کانونو له ظرفیت څخه پوره ګټه پورته شي.

روڼتیا او حساب ورکونه به د یاد سکټور د دوامداره پرمختګ لپاره لومړیتوبونه وي. موږ اټکل کولای شو چې غیري قانوني کان کېندنه په کال کې د ۳۰۰ ملیونه امریکایي ډالرو زیان، د شخړو د زیاتیدو، او د جرمونو د رامنځته کېدو سبب ګرځي. موږ به له (EITI) یا د استخراجي صنایعو د روڼتیا انستیتوت له غوښتنوسره برابروالی، د ګټور مالکیت د ښکاره کېدو لپاره نویو غوښتنو رامنځّته کېدل ډاډمن کړو او همدارنګه به له قانوني استخراج څخه د عوایدو تر لاسه کول یقیني

کړو. د هایدورکاربن نقشه بندي او اکتشاف هم پیل شوی، خو د پام وړ سوداګریز پرمختګ به د تیلو او ګازو د نړیوالو قیمتونو لوړیدو ته انتظار باسي.

د غوره اقتصاد لپاره د استخراجي سکټور پیاوړي کول

د کانونو او مینرالونو سکټور لپاره زموږ موخې په لاندې ډول دي:

- د منرالونو له استخراج څخه تر وروستي بریده د عوایدو لوړول،
- د کانونو د عوایدو ثبات او د وړاندوینې د وړتیا لوړول،
- د تیلو او ګازو د اکتشاف پراخول،
- او غیر قانوني کان کېندنو ته رسیدګي.

یاد سکټور لپاره زموږ لومړیتوبونه په لاندې ډول دي:

- د تړونونو اصلاحات او د سیمه ایزې حکومتولۍ مسلکي کول
- د کانونو پر سیمو باندې د حکومت د بشپړ کنټرول رامنځته کول
- له (EITI) له غوښتنو سره د کانونو د قانون مطابقت
- د لویو کانونو د را ایستلو لپاره د نړیوالو ګډونوالو را بلل
- په ترکمنستان او ایران کې له سیمه ایزو شبکو سره د ریل له لارې د بار او لیږد د نویو لارو جوړول.

۱۰. د بشري سرچینود پراختیا پروګرام

افغانستان کښې مهارتونه د بازار له غوښتنو سره په بشپړه توګه سمون نلري. دغه حالت به لا نور هم هغه وخت خراب شي چې د ودې تګلارې پلي کول دوام ومومي. په راتلونکي کې د بازار د غوښتنو د اټکل لپاره، به موږ په مسلکي زده کړو، انجینری، مدیریتي مهارتونو، د خدمتونو په صنعت، او په هغو اصلاحاتو چې افغان کاري ځواک لا نورهم انعطاف منونکې او ځواب ویونکې جوړوي، پانګونه وکړو. د مهاجرو او کورني بې ځایه شویو بیرته راستنیدل کولای شي خپله مثبته ونډه ولري، راوستل شوي مقرراتي اصلاحات به دوی ته د منځنیو او حرفوي زده کړو د ترسره کولو اجازه ورکړي. په جلا وطن کې لوی شوي افغان ځوان نسل لپاره دا اړینه ده ترڅو زموږ د کار په بازارونو کې مدغم شي. موږ به د پایلو پر بنسټ د ښوونې د بیلګې په کارولو او د نصاب په بیاجوړولو، ارزونې، او په زده کړو کې د کړونو په راپور ورکولو سره د زده کړو کیفیت ډاډمن او د لوړو زده کړو موسسو د کیفیت تضمین لوړ کړو.

د اقتصادي ودې د رامنځته کولو په موخه بشري سرچینو ته پراختیا ورکول

په یاد سکټور کې پانګونه به:

- د کاري ځواک د صادرولو په ګډون به موږ راتلونکي کښې د بازار د غوښتنو لپاره چمتو کړي
- د خصوصي سکټور له غوښتنو سره به د تعلیم کیفیت په غوره توګه برابر کړي
- د اوسنیو مهارتونو بنسټ به غښتلي کړي
- د وقایوي او معالجوي روغتیا په برخه کې پانګونه به د کاري ځواک کیفیت لوړ کړي

یادو موخو ته د رسیدو لپاره به موږ:

- د مسلکي روزنې له آلماني بیلګې څخه د ګټې په اخیستو سره به مهارتونو او تخنیکي زده کړو ته پراختیا ورکړو.
- د خصوصي مهارتونو د اکاډیمیو جوړول به وهڅوو؛
- د روزنې په پروګرامونو او د کار په بازارونو کښې د راستنیدونکو مهاجرو او په هیواد کې دننه بې ځایه شویو وګړو د جذب لپار آسانتیاوې په ګوته کړو
- دمعلولینو لپاره د عوایدو د ترلاسه کولو په برخه کې د ټولنې پر بنسټ رامنځته شویو کړنلارو څخه ملاتړ وکړو

۱۱. د ښځود اقتصادي پیاوړتیا پروګرام

موږ په ملي پراختیا کې د افغان ښځو بشپړ سیاسي، ټولنیز، او اقتصادي ګډون باوري کولو ته پوره ژمن یو. د ښځو د اقتصادي ځواکمنتیا لپاره د حکومت بودجه د ملګرو ملتونو د ۱۳۲۵ شمیره پریکړه لیک او ملي لومړیتوب پروګرام د پلي کولو په لګښتونو کې ځای پر ځای کړې ده.

د راتلونکو پنځلسو کلونو په ترڅ کې د بیوزلی د کمولو په برخه کې زموږ د ژمنو په پلي کولو سره به د ښځو د اقتصادي پیاوړتیا پروګرام کې تر ډیره کچې د ۲۵۰ ملیونه امریکایي ډالرو پانګونه وکړو. موږ به د اصلاحاتو یوه کړنلاره پلي کړو تر څو پورې چې د ښځو خوځښت زیات کړي، د جندر یا جنسیت د احصاییو په کېفیت کې ښه والی روالي، او هغه قوانین چې پورونو او بازارونو ته د ښځو د لاسرسي مخه نیسي کم یا لرې کړي.

افغانستان د جندر یا جنسیت تګلاره :

زموږ اساسي قانون ښځې ته د هیواد د یوې اوسیدونکې په څیر د مساوي حقوقو ضمانت کوي. لیکن موږ باید د بیوزلی له دوران څخه د دوی د وتو لپاره د هغوی ټولنیز اقتصادي ګډون او له مارکېټونو سره د دوی د مشغولتیا زیاتول باوري کړو.

زموږ د جندر تګلاره پر پنځو ستنو ولاړه ده، چې هره یوه یې د حکومت په عملي پروګرام کې ځای لري:

- د بشري حقونو، امنیت، او د افغان ښځو لپاره له کورني تاوتریخوالي څخه د خلاصون په برخه کې زموږ د نړیوالو ژمنو پلي کول،
- د لوړو زده کړو په شمول، تعلیم او روغتیایي خدمتونو ته د پوره لاسرسي ډاډمنول،
- د ښځو د اقتصادي پیاوړتیا د ملي لومړیتوب پروګرام پیلول،
- په بشپړ ډول د قانون پلي کولو له لارې د ښځو لپاره د اساسي قانون مطابق حقوقو خوندي ساتل،
- په حکومت او سوداګرۍ کې د ښځو د ونډې زیاتول.

اووم څپرکی

سروی وضعیت زنده گی در افغانستان

سروی وضعیت زنده گی در افغانستان ۱۳۹۵ جامع ترین منبع معلومات درمورد وضعیت اجتماعی واقتصادی مردم درافغانستان است که توسط اداره مرکزی احصائیه جمهوری اسلامی افغانستان به کمک تخنیکی انستیتیوت سکتور عامه جامعه اروپا (ICON) درسال ۱۳۹۷ به نشر رسید .

نشر سروی وضعیت زنده گی درافغانستان سال ۱۳۹۵ فعالیت ارزنده اداره مرکزی احصایه بوده که خصوصیت چند گانه این سروی یک وسیله منحصر به فرد برای پالیسی سازان وتمام سازمان های ملی وبین المللی بشما میرود ، ویژه گی ها ی این سروی عبارت اند از پوشش نفوس کوچی ، توانائی تحلیل تغیرات فصلی درشاخص های انکشافی مرتبط، توانائی تولید احصائیه به سطح ولایت همچنان تداوم سروی زمینه تحلیل میلان شاخص های کلیدی انکشافی را مهیا میسازد..

سروی وضعیت زنده گی درافغانستان برای سال ۱۳۹۵ ، ۲۰ شاخص را تحت پوشش قرارداده که شامل ۱۲ هدف از میان ۱۷ اهداف انکشاف پایدار بوده واکثریت آنها دراین دراین گزارش ارایه گردیده است ، سروی وضعیت زنده گی درافغانستان حاوی معلومات اساسی درمورد نفوس وخانوارها ، بازار کار، فقر، مصئونیت غذائی ، زراعت، صحت، تعلیم وتربیه ، مسکن، جنسیت وچالش هایکه خانوار های افغان درگیر آن هستنند ، استراتیژی های مقابله با آن واولویت های مردم برای انکشاف درآن انعکاس یافته است .

وضعیت زنده گی مردم ولایت زابل به اساس سروی ALCS-۲۰۱۷ :

شاخص ها	۲۰۰۷-۰۸	۲۰۱۱-۱۲	۲۰۱۳-۱۴	۲۰۱۶-۱۷
مساحت (sq.km)	١٧٤٧١,٨	١٧٤٧١,٨	١٧٤٧١,٨	١٧٤٧١,٨
تراکم جمعیت (افراد در هر کیلومتر مربع)	١٥,٢	١٦,٦	١٧,١	١٧,٧
نسبت وابستگی	٩٨	٩٠	١٥٠	١٢٦
نسبت جنسیتی	١٠١,٠	٨٧,٨	٩١,٤	١٢٩,٨
میزان سواد جوانان (۲۴-۱۵ سال) (٪)	١٤,١	١٦,٠	١٦,٧	٤٢,٣
میزان سواد در جمعیت ۱۵ ساله و بالاتر	١٧,٨	١٣,٦	٩,٣	١٧,٢
پوشش مراقبت های قبل از زایمان (حداقل یک بازدید) (٪)	٩,٩	٠	_	٦٩,٧
زنان که به وسیله پرسونل صحی ماهر زایمان میدهند (٪)	٦,٣	١٦,٩	_	٤٥,٧

زنان که در سن ۱۵ -۱۹ سال، در حال حاضر متاهل اند (٪)	٥٠,٤	١٧,٦	٢٥,٣	١٧,٦
توازن جنسیتی سواد در جوانان (۱۵ - ۲۴ ساله)	٠,٠٦	٠,١٣	٠,٠٩	٠,٢٠
چند همسری زنان متاهل ۱۵ تا ۴۹ ساله (٪)	٦,٣	٨,٤	_	٢,٦
جمعیت با کمبود پروتئین (٪)	٥,٦	٢٩,١	_	_
جمعیت با کمبود کالری و پروتئین (٪)	٢,١	٢٩,١	_	_
نسبت وابستگی سالمندان	٣,٦	١,٧	٣,١	٣,٦
اشتغال به نسبت جمعیت	_	٤٢,٣	٤٤,٠	٣٨,٠
میزان زیراشتغال (٪)	_	٤٤,٠	٢٩,٦	١١,٣
میزان بیکاری (٪)	_	٩,٣	٨,٢	٢١,٩
میزان مشارکت نیروی کار (٪)	_	٤٦,٦	٤٧,٩	٤٨,٧
استخدام نه چندان سود مند	_	٥٣,٣	٣٧,٧	٣٣,٢
جمعیت مشغول در کشاورزی (٪)	_	_	٨٣	٦٦,٣
جمعیت مشغول در تولید (٪)	_	_	٦	١٠,١
جمعیت مشغول در خدمات (٪)	_	_	١٢	٢٣,٦
میزان فقر (٪)	٣٧,٦	٦٤,١	_	٨١,٤
جمعیت که در فضا باز رفع حاجت مینمایید (٪)	١٤,٠	٩,٩	٢٠,٠	٣٠,٧
جمعیت که از مواد سوخت جامد استفاده مینمایند (٪)	٩٩,٧	٩٩,٩	٩٩,٥	٩٩,٠
خانواده که دارای برق میباشند (٪)	٤,٢	١٨,٣	٦٥,٥	١٠٠
تعداد خانواده	٧,٢	٧,٧	٨,٦	٨,٨
افراد که در خانواده های پرجمعیت زنده گی میکنند (٪)	١٨,٣	٢٥,٦	٣٥,٨	٤٦,٨
مجموعه تلفن همراه در هر ۱۰۰ نفر جمعیت	٢,٤	٥,٤	٨,٨	١٧,١
کاربران اینترنت در هر ۱۰۰ نفر	٠,٠٦	٠,١١	٠,٠٨	١,٠

خانواده هایی که دارای زمین های آبیاری هستند (٪)	٦٨,٥	٦٦,٩	٥٨,٤	٣٩,٦
خانواده هایی که دارای زمین های للمی هستند (٪)	٣٥,٦	٣٠,٢	٥,٩	١١,٠
خانواده هایی که دارای قطعه باغ هستند (٪)	٦٠,٠	٦٠,٣	٤٣,٧	٥١,٦
اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)	٧,٨	٧,٤	٧,٠	٨,٨
اوسط اندازه زمین های للمی متعلق به خانواده ها (جریب)	١٦,٥	٨,٨	٨,٦	١١,٦
اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)	٢,٧	٣,٠	٢,٨	٣,٦

سروی وضعیت زنده گی به سطح ملی

شاخص ها	٢٠٠٧-٠٨	٢٠١١-١٢	٢٠١٣-١٤	٢٠١٦-١٧
مساحت (sq.km)	٦٥٢٨٦٤	٦٥٢٨٦٤	٦٥٢٨٦٤	٦٥٢٨٦٤
تراکم جمعیت (افراد در هر کیلومتر مربع)	٣٥,٣	٣٩,١	٤٠,٧	٤٢,٤
نسبت وابستگی	١٠٥	١٠٤	١٠٠	١٠١
نسبت جنسیتی	١٠٥	١٠٥,٧	١٠٥,٣	١٠٣,٩
میزان سواد جوانان (۱۵-۲۴ سال) (٪)	٣٨,٩	٤٦,٦	٥١,٧	٥٣,٦
میزان سواد در جمعیت ۱۵ ساله و بالاتر	٢٦,٢	٣١,٤	٣٤,٣	٣٤,٨
پوشش مراقبت های قبل از زایمان (حداقل یک بازدید) (٪)	٣٢,٨	٥١,٢	٦٣	٧٠,٢
زنان که به وسیله پرسونل صحی ماهر زایمان میدهند (٪)	٢١,٨	٣٩,٩	٤٥,٢	٥٣,٤
زنان که در سن ۱۵ -۱۹ سال، در حال حاضر متاهل اند (٪)	١٧,٩	١٩,٥	١٧,٩	١٦,٤
توازن جنسیتی سواد در جوانان (۱۵ - ۲۴ ساله)	٠,٤٥	٠,٥٢	٠,٥٥	٠,٥٧
چند همسری زنان متاهل ۱۵ تا ۴۹ ساله (٪)	٨,١	٧,٣	٧,٤	٧,٨
جمعیت با کمبود پروتئین (٪)	١٥,٧	١٩,٤	_	_
جمعیت با کمبود کالری و پروتئین (٪)	٦,١	١٨,٥	_	_
نسبت وابستگی سالمندان	٥,٧	٥	٤,٩	٥,٤
اشتغال به نسبت جمعیت	_	٤٥,٧	٤٢,٩	٢٣,٩
میزان زیراشتغال (٪)	_	٤٩,٨	٥٥,٤	١٥,٦
میزان بیکاری (٪)	_	٨,٢	٢٢,٦	٣٠,٧

میزان مشارکت نیروی کار (٪)	_	٤٩,٨	٥٥,٤	٥٣,٩
استخدام نه چندان سود مند	_	٢٥	٣٩	٣٩,٥
جمعیت مشغول در کشاورزی (٪)	_	_	٤٤	٤٤,٣٢
جمعیت مشغول در تولید (٪)	_	_	٢٢	١٨,٠٨
جمعیت مشغول در خدمات (٪)	_	_	٣٤	٣٧,٥٩
میزان فقر (٪)	٣٦	٣٦,٥	٣٩,١	٥٤,٥
جمعیت که در فضا باز رفع حاجت مینمایید (٪)	٢٤,٦	١٥	١٩,٢	١٣,٦
جمعیت که از مواد سوخت جامد استفاده مینمایيند (٪)	٨٣,٢	٧٩,٩	٧٥,٩	٧٤,٨
خانواده که دارای برق میباشند (٪)	٤١,١	٦٨,٩	٨٩,٥	٩٧,٦
تعداد خانواده	٧,٣	٧,٤	٧,٤	٧,٧
افراد که در خانواده های پرجمعیت زنده گی میکنند (٪)	٣٣,٧	٤٣,٨	٤٢,٦	٤٣,٩
مجموعه تلفن همراه در هر ١٠٠ نفر جمعیت	٥,٨	١٤,١	١٧,٣	٢١,٢
کاربران اینترنت در هر ١٠٠ نفر	٠,٢٧	٠,٥٠	١,٢٢	٢
خانواده هایی که دارای زمین های آبیاری هستند (٪)	٤٠,٤	٣٧,٩	٣٦,٦	٣٧,٩
خانواده هایی که دارای زمین های للمی هستند (٪)	١٦,٤	١٦,٨	١٦,٣	١٩,٤
خانواده هایی که دارای قطعه باغ هستند (٪)	١٠,٣	١٢,٦	١٢,٦	١٣,١
اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)	٦,٧	٦	٦,١	٤,٩
اوسط اندازه زمین های للمی متعلق به خانواده ها (جریب)	١٤	١٦,٤	١٣,٢	١٢,١
اوسط اندازه زمین های آبی متعلق به خانواده ها (جریب)	٢	٢	١,٩	١,٩

گزیده شاخص های احصائیوی به سطح ملی

گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه مشترکاً، توسط وزارت اقتصاد، اداره ملی احصائیه و معلومات و وزارت کار و امور اجتماعی، شهدا و معلولین، ترتیب گردیده است که در بر گیرنده ارقام جدید در سیزده بخش مختلف شامل ارقام نفوس، فقر ونابرابری، مصئونیت غذایی، کار و اشتغال، معارف، صحت، جنسیت، مسکن و دسترسی به خدمات اساس، مصئونیت اجتماعی، زراعت و مالداری، سکتور حقیقی، سکتور مالی و سکتور خارجی، می باشد.

دراین بسته معلوماتی، ارقام شاخص های مهم احصائیوی و اقتصادی به شکل مطلق و نسبی به طور مختصر وساده، انعکاس داده شده بناً، برای استفاده کنندگان ارقام که در بخش های متذکره به معلومات مختصر ضرورت داشته باشند، می تواند ممد واقع گردد. در صورت ضرورت به تفصیل بیشتر، استفاده کنندگان، می توانند منابع ارقام را که در ستون اخیر جداول ذکر شده است، دریافت نمایند.

با آنکه ارقام مندرج این نشریه به سطح ملی تهیه و ارایه گردیده است ولی بعضی شاخص های که امکانات تجزیه آن به سطح شهری، دهاتی و کوچی و جود دارد به تفکیک ساحات مسکونی نیز ارایه گردیده است.

گزیده شاخص های احصائیوی وضعیت فقر و رفاه عامه						
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱	نفوس					
۱,۱	نفوس کشور	تعداد مجموع افرادیکه در یک زمان معین در یک ساحه معین جغرافیائی زندگی میکنند.	٪۱۰۰	۳۱٬۵۷۵٬۰۱۸ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۲	سهم نفوس شهری	فیصدی نفوس که در مناطق شهری زندگی می کنند.	%۲۳,۷	۷٬۵۰۷٬۹۵۳ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۳	سهم نفوس دهاتی	فیصدی نفوس که در مناطق دهاتی زندگی می کنند.	%۷۱,۵	۲۲٬۵٦۷٬۰٦٥ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,٤	سهم نفوس کوچی	فیصدی نفوس کوچی از مجموع نفوس	%٤,۸	۱٬۵۰۰۰۰۰ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,۵	سهم نفوس زنان	فیصدی نفوس زنان به تناسب مجموع نفوس	% ٤۹	۱۵٬٤۹۳٬٤٤٦ نفر	نشریه برآورد نفوس ۱۳۹۷	
۱,٦	نسبت جنس	نسبت نفوس ذکور بر نفوس اناث بوده و نشان دهنده تعداد مردان در مقابل صد زن می باشد.	٪۱۰۵		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱,۷	نسبت وابستگی اطفال	نسبت اطفال (۰ الی ۱٤ ساله) بر نفوس سن کار (۱۵ الی ٦٤)	۹٦,۰۹٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱,۸	نسبت وابستگی کهن سالان	نسبت افراد سن ٦۵ و بالاتر از آن بر نفوس فعال (۱۵ الی ٦٤)	۵٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان۱۳۹۵	
۱,۹	نسبت وابستگی مجموعی	نسبت افراد سن ۰-۱٤ و ٦۵+ و بالاتر از آن بر نفوس سن کار (۱۵ الی ٦٤)	۱۰۱٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱,۱۰	میزان رشد نفوس	عبارت از تغییر (افزایش یا کاهش) در اندازه نفوس در فاصله معین زمانی میباشد که معمولآ به فیصدی ارائه میشود	۲,۱٤٪		نشریه بر آورد نقوس ۱۳۹۷	
۱,۱۱	فیصدی نفوس به تفکیک گروپ های سنی وسیع (۱) ۰ -۱٤ سال (۲) ۱۵-٦٤ سال (۳) ٦۵+	فیصدی گروپ های سنی نفوس از مجموع نفوس	٤۷,۵۲٪ ٤۹,۹۱٪ ۲,۵۷٪۳	۱٤٬۱۲٤٬۹۱٦ ۱٤٬۸۳۵٬٤۰٤ ۷٦٤٬۰۰۳	نشریه بر آورد نقوس ۱۳۹٦	
۲	فقر و نابرابری					
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۲,۱	میزان فقر	فیصدی نفوس که مجموع مصارف موادغذایی و غیر غذایی شان پائین تر از خط فقر ملی قرار داشته باشد.	٥٤,٥٪	۱٥٬۸۳۷٬۳۱۹	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

۲,۲	۱,۲,۱ میزان فقر به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی نفوس تحت خط فقر از مجموع نفوس در (۱) شهرها (۲) دهات و (۳) نفوس کوچی	٤۱,٦٪ ٥۸,٦٪	۲٬۸۷۷٬٤۱۷ ۱۳٬۰۳۳٬۱۳۹	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	
۲,۳	شگاف فقر	فاصله وسطی بین سطوح مصارف فقرا و خط فقر بنام شگاف فقر یاد می گردد و شدت فقر را نشان می دهد.	۱٥٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	
۲,٤	سهم مصرف ۲۰ فیصد فقیرترین در مصرف مجموعی	مصارف مجموعی ۲۰ فیصد فقیرترین نفوس از مجموع مصارف تمام نفوس کشور	۷,۳٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	
۲,٥	ضریب جینی	نشاندهنده توزیع عاید/ مصرف می باشد، این شاخص در بین ۰ و یک تحول می کند. ۰ نشاندهنده توزیع عادلانه کامل و ۱ نشان دهنده توزیع غیر عادلانه مطلق می باشد	۰,۳۱		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	
۲,٦	نسبت خانوارهای فقیر به تفکیک اشتغال رئیس خانوار در سکتور (۱) سکتور زراعت (۲) سکتور صنعت (۳) سکتور خدمات	تعداد خانوارهای فقیر که رئیس خانوار در سکتور های مختلف مصروف کار اند، از مجموع نفوس تحت خط فقر	٦۳ % ٥۸ % ٤٥ %		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	
۳	مصئونیت غذایی					

۳,۱	میزان عدم مصئونیت غذایی	فیصدی نفوس که کمتر از ۲۱۰۰ کیلو کالری در روز اخذ مینماید	٤٤,٦٪	۱۲٬۹۸٤٬۲۷۳	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	۲۹٬۱۱۲٬۷۱۹ نفر- فیصدی باساس نفوس سروی ۱۷-۲۰۱٦ محاسبه شده است
۳,۲	میزان عدم مصئونیت غذایی شدید	فیصدی نفوس که روزانه کمتر از ۱۵۰۰ کیلوکالری اخذ مینماید	۱۳,٤٪	۳٬۸۹۹٬٤۳۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۳,۳	میزان کمبود پروتین	فیصدی نفوس که مصرف روزانه ایشان کمتر از ۵۰ گرام پروتین در روز میباشد	۳۰,۱٪	۸٬۷٦۳٬۸۹۵	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
٤	کار و اشتغال					
٤,۱	میزان نفوس در سن کار	فیصدی افراد سن ۱٤ و بالا تر از مجموع نفوس کشور	٥٤٬٦٪	۱٥٬۹۰۲٬۱۰۸	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
٤,۲	میزان نفوس در سن کار به تفکیک محل اقامت:	فیصدی افراد سن ۱٤ و بالا تر از مجموع نفوس کشور	۱. ۲٦ % ۲. ٦۹,٤ % ۳. ٤,٦٪	۱. ٤٬۱۲۷٬٥۲۸ ۲. ۱۱٬۰٤۹٬۲۹٤ ۳. ۷۲٤٬۲۸٦	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

	(۱)شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی					
٤,۳	میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک جنسیت (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فیصدی نفوس که در سن کار قرار داشته، مصروف کار و بی کار اند.	۱. ٥۳,۹٪ ۲. ۸۰,٦٪ ۳. ۲٦,۸٪	۱. ۸٬٤۷۸٬٤۳٤ ۲. ٦٬۳۹۲٬٦٥٥ ۳,۲٬۰۸٥٬۷۷۹	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	
٤,٤	میزان مشارکت نیروی کار به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳)کوچی	فیصدی نفوس که در سن کار قرار داشته، مصروف کار و یا بیکار اند.	۱. ٤۸,۰٪ ۲. ٥٤,۹٪ ۳. ۷۲,٤٪	۱. ۱٬۹٦۲٬۹۷٤ ۲. ٥٬۹۹۳٬۱۱۷ ۳. ٥۲۲٬۳۷۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	
٤,٥	نسبت اشتغال بر نفوس	فیصدی نفوس مصروف کار از نفوس سن کار	٤۱,۳۳٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	
٤,٦	میزان بیکاری به تفکیک جنسیت: (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فیصدی نیروی کار که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار کرده اند. (تعریف ملی)	۱. ۲۳,۹٪ ۲. ۱۸,۳٪ ۳. ٤۱,۰٪	۱. ۲٬۰۲٤٬۸۰۰ ۲. ۱٬۱۷۰٬۱۰۰ ۳. ۸٥٤٬۷۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	

شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
٤,٧	میزان بیکاری به تفکیک محل اقامت: (١) شهری (٢) دهاتی (٣) کوچی (٤) ملی	فیصدی نیروی کار که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار کرده اند. (تعریف ملی)	١. ٢٦,٥٪ ٢. ٢٤,٠٪ ٣. ١٢,٣٪ ٤,٢٣,٩ %	١. ٥٢٠٬٦٠٠ ٢. ١٬٤٣٩٬٨٠٠ ٣. ٦٤٬٣٠٠ ٤,٢٬٠٢٤٬٨٠٠	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٤,٨	میزان کم کاری (کار نا کافی)	فیصدی افراد ١٤ سال و بالاتر از آن که در یک هفته قبل از سروی مشغول کار بوده اند ولی طی هفته متذکره کمتر از ٤٠ ساعت کار کرده باشند، در حالیکه برای کار اضافی تمایل و فرصت داشته اند به اساس: (١) نیروی کار فعال. (٢) اشتغال.	١. ١٥,٦٪ ٢. ٢٠,٥٪	١٬٣٢٠٬٩٢٨	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	

٤,٩	کار اطفال	سه کتگوری کار شاقه طفل از لحاظ سن تعریف شده است: ۱. هر کاریکه توسط اطفال ۵-۱۱ ساله انجام شود، بدون در نظر داشت ساعات یا شرایط کار، ۲) هر کاریکه توسط اطفال ۱۲-١٤ سال حداقل ١٤ ساعت انجام می شود و یا اجرای کار های خطر ناک، ۳) کاریکه توسط اطفال بین سنین ۱۵-۱۷ ساله برای ٤۳ ساعت یا بیشتر انجام شود، یا کار های خطر ناک، کار شاقه طفل تلقی میگردد.	٢٦,٥٠٪	٢٬٧٣٦٬٢٠٠	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۳	
٤,۱۰	میزان بیکاری جوانان	فیصدی جوانان (۱۵-٢٤ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار داشته اند. (تعریف ملی)	۳۰,۷٪	٨٤٬٢٠٠٠	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
٤,۱۱	میزان بیکاری جوانان به تفکیک جنسیت (۱) مرد (۲) زن (۳) هر دو جنس	فیصدی جوانان (۱۵-٢٤ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار داشته اند. (تعریف ملی)	۱. ٤٤ % ۲. ٤٦ % ۳. ۳۰,۷٪	۱. ٥٢٣٬٧٠٩ ۲. ۳۹٦٬٦٨۳ ۳. ٨٤٢٬٠٠٠	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات

٤,١٢	میزان بیکاری جوانان به تفکیک محل اقامت: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	فیصدی جوانان (۱۵-۲٤ سال) که یک هفته قبل از سروی، در جستجو کار و یا بیکار بوده اند و یا طی هفته گذشته کمتر از هشت ساعت کار.	۱. ۳۹,۱٪ ۲. ۲۹,٦٪ ۳. ۱۳,۳٪	۱. ١٤٤٬٢٣٢ ۲. ۳٦٦٬٤٦٧ ۳. ۱۳٬۰۱۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
٤,١٣	نیروی کار با سواد	فیصدی نیروی کار که توانمندی خواندن، نوشتن و حل محاسبات ریاضی را داشته و ساده باشد.	۳٥,٨٥٪	٥٬٦٢٩٬٢٥٦	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
٤,١٤	سهم اشتغال در سکتور زراعت	فیصدی افراد شاغل که در فعالیت های مربوط به زراعت و مالداری مشغول به کار هستند.	٤٤,٣٪	۲٬۸۱٤٬٥۱۱	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
٤,١٥	سهم اشتغال در سکتور ساختمان	فیصدی افراد شغال که در فعالیت مربوط به ساختمان مشغول به کار هستند.	۹,۸٪	٦۱۹٬۸۸۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
٤,١٦	سهم اشتغال در سکتور تولید	فیصدی نیروی کار که در سکتور تولید مشغول کار هستند.	۸,۱٪	٥۱۱٬٤٥٤	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
٤,١٧	سهم اشتغال در سکتور معادن و استخراج	فیصدی نیروی که در سکتور معدن مشغول کار هستند.	۰,۲٪	۱۱٬۹۷۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
٤,١٨	سهم اشتغال در سکتور خدمات عامه، شخصی و اجتماعی	فیصدی نیروی کار که در سکتور خدمات عامه ، شخصی و اجتماعی مشغول کار اند.	۱۹,۷٪	۱٬۲٥۲٬۹۸۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

٤,١٩	سهم اشتغال در سکتور های تجارت عمده ، پرچون ، رستورانت و هوتل ها	فیصدی نیروی کار که در سکتور تجارت عمده، پرچون، رستورانت و هوتل ها مشغول کار اند.	١١%	٧٠٠٬٥٣٠	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٤,٢٠	سهم اشتغال در سکتور های ترانسپورت، ذخایر، ارتباطات و معلومات	فیصدی نیروی کار که در سکتور ترانسپورت، ذخایر، ارتباطات و معلومات مشغول کار اند.	٥,٨٪	٣٦٨٬٠٦٣	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٤,٢١	سهم اشتغال در سکتور های مالی، بیمه، رهنمایی معاملات و تجارت	فیصدی نیروی کار که در سکتور های مالی، بیمه ، رهنمایی معاملات و تجارت مشغول کار اند.	١ %	٦٥٬٥٨٣	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
٤,٢٢	سهم اشتغال در سکتور های برق ، گاز و آب	فیصدی نیروی کار که در سکتور های برق ، گاز و آب مشغول کار اند.	٠,١٪	٤٬٩٣٥	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٤,٢٣	کارگران روزمزد	کارگران که هر روز به طور انفرادی کار میکنند	١٥,٧٪	١٬٠٠٨٬١٤٨	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٤,٢٤	کارگران با معاش، خصوصی	کارگران که بر اساس یک قرار داد در سکتور خصوصی مصروف کار اند	٧,١٪	٤٥٣٬٨٥٩	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	

٤,٢٥	کارگران با معاش، دولتی	کارگران که بر اساس یک قرار داد در سکتور دولتی مصروف کار اند.	١٠,١%	٦٤٩٬١٠٥	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٤,٢٦	کارگران مستقل	کارگران که مالک کار خود می باشند.	٤٠,١٪	٢٬٥٨٠٬١٠٩	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٤,٢٧	کارفرما	کسانیکه کارگر استخدام می کنند.	٢,٦٪	١٦٩٬٤٨٨	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٤,٢٨	کارگران فامیلی بدون مزد و معاش	کسانیکه بدون مزد کار می کنند.	٢٤,٥%	١٬٥٧٣٬٥٣٩	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٥	معارف					
٥,١	میزان سطح سواد	فیصدی نفوس ١٥ سال و بالاتر از آن که توانایی خواندن و نوشتن را داشته باشند.	٣٤,٨%	٥,٢٥٣٬٩٥٠	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٥,٢	میزان حضوریابی خالص (دوره ابتدائیه)	فیصدی سنین ٦-١٢ سال که واجدین صنوف ابتدائیه (صنوف ١ الی ٦) اند و فعالانه در مکاتب حاضر اند. در این شاخص مشمولین و حاضرین مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	٥٦,١%	٢٬٨٧٥٬٦٢٧	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	

شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۵,۳	میزان حضوریابی خالص (دوره ثانوی)	فیصدی سنین ۱٦ الی ۱۸ سال که واجدین نهادهای تعلیمات ثانوی (صنوف ۷ – ۱۲) اند در صنوف خویش حاضر اند. در این شاخص مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	۳۵,۷%	۱٬۳۵۹٬۵۵۲	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۵,٤	میزان حضوریابی خالص در تحصیلات عالی	فیصدی نفوس سنین ۱۹ الی ۲٤ که واجدین نهاد های تحصیلات عالی می باشند.در این شاخص مدارس اسلامی شامل نمی باشند.	۹.۷٪	۲۳۸,۸٦٤	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۵,۵	میزان حضوریابی خالص در تحصیلات عالی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (٤) ذکور (۵) اناث	نسبت خالص حضور به حیث تعداد شاگردان بر گروپ تیوریکی سن مکتب برای یک سطح معین تعلیمی محاسبه شده و به فیصدی از مجموع نفوس همان گروپ سن بیان می شود. درین گزارش ۱۲-٦ برای ابتدائی، ۱۳تا ۱۸ برای ثانوی و ۱۹تا ۲٤ برای تحصیلات عالی مورد استفاده قرار گرفته است.	۱. ۱۸.۱% ۲. ٦.۹% ۳. ۰.۲% ٤. ۱٤.۹% ۵. ٤.۸%	۱. ۱۲٤٬۰۸٦ ۲. ۱۱٤٬۵۲۷ ۳. ۲۵۱ ٤. ۱۷۷٬۸۰۷ ۵. ٦۱٬۰۵۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۵,٦	میزان حضوریابی ناخالص در تعلیمات ابتدائی	فیصدی شاگردان که در دوره ابتدائیه حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ٦ الی ۱۲	۷۲,۵٪	۳٬۷۱٤٬۷٤۹	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

۵,۷	میزان حضوریابی ناخالص در تعلیمات ابتدائی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (٤) ذکور (۵) اناث	فیصدی شاگردان که در دوره ابتدائیه حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ٦ الی ۱۲، به تفکیک: (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (٤) ذکور (۵) اناث	۱. ۹۵.۵% ۲. ٦۹.۹% ۳. ۸.۹% ٤. ۸٤.٤٪ ۵. ۵۸.۹%	۱. ۱٬۱۱۳٬٦۱۰ ۲. ۲٬۵۷۷٬۰۲۱ ۳. ۲٤۱٬۱۱ ٤. ۲٬۳۰۲٬۳۲۸ ۵,۱٬٤۱۲٬٤۱٤	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۵,۸	میزان حضوریابی ناخالص در تعلیمات ثانوی	فیصدی شاگردان که در دوره تعلیمات ثانوی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۳ الی ۱۸	٤۸.۰%	۱٬۸۲٤٬۲۲۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۵,۹	میزان حضوریابی ناخالص در تعلیمات ثانوی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (٤) ذکور (۵) اناث	فیصدی شاگردان که در دوره تعلیمات ثانوی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۳ الی ۱۸ به تفکیک (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (٤) ذکور (۵) اناث	٦۹,۲٪ ٤۲,۵٪ ۲,٦٪ ٦۳,۰٪ ۵. ۳۲,۲٪	۱. ۷۰۹٬۳۷۹ ۲. ۱٬۱۱۰٬۵۵۲ ۳. ٤٬۲۹٦ ٤. ۱٬۲۲۹٬۲۸٦ ۵. ۵۹٤٬۹٤۱	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۵,۱۰	میزان حضوریابی ناخالص در تحصیلات عالی	فیصدی شاگردان که در دوره تحصیلات عالی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ۱۹ الی ۲٤	۱٤,۱%	۳٤۷٬۱٤۱	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات

٥,١١	میزان حضوریابی ناخالص در تحصیلات عالی (١) شهری (٢) دهاتی (٣) کوچی (٤) ذکور (٥) اناث	فیصدی شاگردان که در دوره تحصیلات عالی حضور دارند، از مجموع افراد بین سنین ١٩ الی ٢٤ به تفکیک (١) شهری (٢) دهاتی (٣) کوچی (٤) ذکور (٥) اناث	١. ٢٧,٣٪ ٢. ٩,٦٪ ٣. ٠,٢٪ ٤. ٢٠,٦٪ ٥. ٥,٠٪	١. ١٨٧٬٠٥٧ ٢. ١٥٧٬٨٣٣ ٣. ٢٥١ ٤. ٢٤٥٬١٧١ ٥,١٠١٬٩٧٠	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٥,١٢	میزان سواد زنان (سنین ١٤ و بالاتر از آن)	فیصدی زنان ١٤ سال و بالاتر از آن که توانایی خواندن و نوشتن را داشته باشند.	٢٩,٣%	١٬٦٥٧٬٣٤٦	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٥,١٣	نسبت تساوی جنسیت در دوره: ١) ابتدائیه ٢) متوسطه ٣) لیسه	تناسب میزان حضور خالص دختران به میزان حضور یابی خالص پسران در دوره های ابتدائیه، متوسطه و لیسه.	١. ٠,٧١٪ ٢. ٠,٥١٪ ٣. ٠,٣٩٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	
٦	صحت					
٦,١	دسترسی به مراقبت های صحی قبل از تولد	فیصدی خانم های ١٤-٤٩ سال که عروسی کرده اند و در دوران حامله گی حد اقل یک بار تحت معاینه یکی از کارمندان صحی (داکتر، قابله، نرس و یا هم کارمند صحی جامعه) قرار گرفته باشند	٥٩٪	٢٬٥٦٠٬٧١٨	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ١٣٩٥	ارقام تام به اساس محاسبات از برآورد نفوس کشور ١٣٩٦ و صفحه ٩٦ سروی صحت و دیموگرافی

						۱۳۹۶ بدست آمده است.
۶,۲	ولادت های انجام شده با حضور اشخاص ماهر صحی	فیصدی خانم های ۱۴-۴۹ سال که عروسی کرده اند و ولادت اخرین طفل شان تحت نظر شخص ماهر صحی (داکتر، قابله، نرس و یا هم کارمند صحی جامعه) صورت گرفته باشد.	۵۱%	۲٬۲۳۱٬۵۰۲	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	ارقام تام به اساس محاسبات از برآورد نفوس کشور ۱۳۹۶
۶,۳	میزان مرگ و میر مادران	تعداد مرگ و میر مادران در دوران حاملگی در هر ۱۰۰ هزار ولادت زنده در سال	۱۲۹۱		سروی صحت و دموگرافی۱۳۹۶	
۶,۴	میزان مرگ و میر اطفال	تعداد مرگ و میر اطفال زیر سن ۵ سال در افغانستان در سال (وفیات در هر یک هزار تولد زنده)	۵۵		سروی صحت و دموگرافی۱۳۹۶	ریفرنس: صفحه ۱۶۱ از سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات

۶,۵	۳,۷,۲. میزان حامله گی سنین نوجوانی (بین ۱۵ الی ۱۹)	رقم حاملگی (ولادت) خانم ها بین سنین ۱۵ الی ۱۹ سالگی.	۱۲,۱٪	۱۹۸٬۵۲۷	سروی صحت و دیموگرافی در افغانستان ۱۳۹٤	ریفرنس: صفحه ۱۶۱ از سروی صحت و دیموگرافی ۱۳۹۶
۸	مسکن و دسترسی به خدمات اساسی					
۸,۱	میزان دسترسی به آب آشامیدنی سالم، به تفکیک مناطق مسکونی (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی (٤) ملی	عبارت از فیصدی نفوس که به منابع آب آشامیدنی سالم دسترسی داشته باشد.	۱. ۹۱.٤% ۲. ۵۶.۶% ۳. ۳۵.۸% ٤. ۶۳,۹٪	۱. ۹٬۲٤۶٬۸۶۵ ۲. ۵٬۷۲۶٬۱۷۷ ۳. ۳٬۶۲۱٬۸۵۸ ٤. ۱۸٬۵۹٤٬۹۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۸,۲	میزان استفاده از سیستم فاضلاب بهبود یافته	فیصدی مردمی که از سهولت های سیستم فاضلاب صحی استفاده میکنند.	۵۲٪	۱۵٬٤۲۳٬۰۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۸,۳	میزان دسترسی به برق	فیصدی خانوار ها که دسترسی به انرژی برق از منابع مختلف دارند.	۹۷,۷٪	۲۸٬٤۳۰٬۷۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۸,٤	فیصدی نفوس شهری که در محلات پر جمعیت و کثیف زندگی می کنند.	تعداد افرادیکه در محلات پرجمعیت و کثیف زیست دارند در هر صد نفر.	۷۲,٤%	۲۱٬۰۸۶٬٤۰۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	

۸,۵	فیصدی نفوس که از منابع آب آشامیدنی بهبود یافته استفاده می کنند (۱) ملی (۲) شهری (۳) دهاتی (٤) کوچی	تعداد افرادیکه بمنابع آب آشامیدنی بهبود یافته دسترسی دارند در هر صد نفر.	۱. ٦۳,۹٪ ۲. ۹۱,٤٪ ۳. ٥٦,٦٪ ٤. ۳٥,۸٪	۱. ۱۸٬٥۹٤٬۹۰۰ ۲. ۹٬۲٤٦٬۸٦٥ ۳. ٥٬۷۲٦٬۱۷۷ ٤. ۳٬٦۲۱٬۸٥۸	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	
۸,٦	فیصدی نفوس با دسترسی به هرگونه منبع برق	تعداد افرادیکه دسترسی به برق دارند در هر صد نفر.	۹۷,۷٪	۲۸٬٤۲۲٬۷٥۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	
۸,۷	فیصدی خانوار های که در مسکن های پر ازدحام زندگی می کنند.	مسکن یا خانه که بیشتر از سه نفر در یک اتاق آن زندگی می کنند.	٤۳,۹%	۱۲٬۷۰۹٬٦٦۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۸,۸	فیصدی خانوار های که در مسکن های پر ازدحام زندگی می کنند: شهری دهاتی کوچی	مسکن یا خانه که بیشتر از سه نفر در یک اتاق آن زندگی می کنند	۱. ٤۲,۷٪ ۲. ٤۱,٥٪ ۳. ۸۳,۳٪	۱. ۲٬۹۳۹٬٦۸۳ ۲. ۸٬٥۸٥٬۸٥٤ ۳. ۱٬۲۱۰٬۹۳۰	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	

۸,۹	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند ، برای : پخت و پز گرم کردن	تعداد افرادیکه از مواد سوخت جامد مثل ذخال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	۱. ۷٤,۸% ۲. ۹۳,۸٪	۱. ۲۱٬۷۵۲٬۳۰۹ ۲. ۲۷٬۲۲۳٬۷۰۷	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۸,۱۰	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند،برای پخت و پز به تفکیک : (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	تعداد افرادیکه از مواد سوخت جامد مثل ذخال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	۱. ۲۱,۳٪ ۲. ۹۱٪ ۳. ۹۸,۹٪	۱,۱٬٤۷٤٬٤٦۹ ۲. ۱۸٬۸۳۹٬۲۵۱ ۳. ۱٬٤۳۸٬٥۸۹	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۸,۱۱	فیصدی نفوس که از سوخت جامد استفاده می کنند،برای گرم کردن به تفکیک : (۱) شهری (۲) دهاتی (۳) کوچی	تعداد افرادیکه از مواد سوخت جامد مثل ذخال سنگ استفاده میکنند در هر صد نفر.	۱. .۸۷۳٪ ۲. ۹٦,۸٪ ۳,۸۱,۷٪	۱. ٥٬۹۹۲٬۷٦۲ ۲. ۲۰٬۰٥۱٬۹۲۸ ۳,۱٬۱۸۹٬۰۱۷		
۹	مصئونیت اجتماعی					

شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۹,۱	فیصدی افراد بدون مزد در خانوار از مجموع اشتغال به تفکیک جنسیت: (۱) هر دو جنس (۲) مرد (۳) زن	فیصدی کارکنان که در کارهای خانه، زراعت، مالداری و دیگر کارهای داخل خانه مصروف هستند و از بابت کار که انجام میدهند هیچ نوع مزدی دریافت نمیکنند بر مجموع تمام اشتغال				
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۹,۲	تعداد افراد آسیب پذیر که تحت پوشش مصئونیت اجتماعی قرار گرفته اند به تفکیک ذیل: (۱) افراد دارای معلولیت (۲) خانواده های شهدا (۳) متقاعدین			۱. ۱۱۰٬۰۳۷ ۲. ۱۵۵٬۰۰۰ ۳. ۱۲۰٬۰۰۰	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین ۲۰۱۶	
۹,۳	نسبت زنان بیوه از مجموع زنان	تعداد زنان بیوه "آنعده از کسانیکه دوباره ازدواج نکرده اند"	۳,۹۹%	۵٦۹٬۳۲٤	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۹,٤	تعداد ایتام	تعداد اطفال (سنین پائینتر از ۱۸) که پدر یا مادر نداشته باشد.		۱۰۵٬۱۷۵	سروی دیموگرافی و صحت در افغانستان ۱۳۹٤	

۹,٥	فیصدی زنان که دارای سن ۲۰ الی ۲٤ سال هستند و در سن قبل ۱٥ سالگی ازدواج کرده اند	تعداد زنان که دارای سن ۲۰ الی ۲٤ سال هستند و در سنین قبل ۱٥ سالگی ازدواج کرده اند	٤,۲%		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	
۹,٦	فیصدی خانوار های که توسط زنان سرپرستی می شوند	خانوار های که توسط زنان سرپرستی بر مجموع خانوار ها	۱,۱۹٪	٤٥٬۰۷٦	سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	
۱۰	زراعت و مالداری					
۱۰,۱	فیصدی خانوار های که دارای زمین های آبی هستند		۳۷,۹٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	
۱۰,۲	فیصدی خانوار های که دارای زمین های للمی هستند		۱۹,٤٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	
۱۰,۳	فیصدی خانوار های که دارای باغ و باغچه هستند		۱۳,۱٪		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۰,٤	اوسط سایز زمین های آبی که در مالکیت قرار دارند (به جریب)		٤,۹ جریب		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹٥	

۱۰,۵	اوسط سایز زمین های للمی که در مالکیت قرار دارند (به جریب)		۱۲,۱ جریب		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۰,٦	اوسط سایز باغ ها و باغچه های که در مالکیت قرار دارند(به جریب)		۱,۹ جریب		سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۳۹۵	
۱۱	سکتور حقیقی					
۱۱,۱	تولید نا خالص داخلی به شمول کوکنار	مجموع ارزش پولی اجناس و خدمات تولید شده یک کشور در یک دوره معین حسابی		۱٬٤٦۳٬۷٦٤ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۱,۲	میزان رشد اقتصادی	تغییر در تولید نا خالص داخلی یک کشور در یک سال نظر به سال قبل	۷,۲٪		سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۱,۳	تولید نا خالص داخلی سرانه	تولید نا خالص داخلی تقسیم بر نفوس کشور .		۷۱۸ دالر	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۱,٤	شاخص قیم مستهلک	بین کننده تغییرات در سطح عمومی قیمت های اجناس و خدمات خریداری شده توسط مستهلکین بوده	۱۱۱,۷٪		سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	سال اساس ۱۳۹٤
۱۱,۵	میزان تورم	تغییر در شاخص قیم مستهلکین نظر به سال قبل	%٤,٤		سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۱,٦	سهم سکتور زراعت در تولید ناخالص داخلی	سهم سکتور زراعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	۲۳,۷%	۳٤٦٬۲٦۹میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	

۱۱.۷	سهم سکتور صنعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	سهم سکتور صنعت از مجموع تولید ناخالص داخلی	۲۱,۰%	۳۰۷٬۵۲۹ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۱,۸	سهم خدمات در تولید نا خالص داخلی	سهم سکتور خدمات از مجموع تولید نا خالص داخلی	۵۰,۷%	۷۴۳٬۱۳۷ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۱,۹	سهم مالیات بر واردات در تولید نا خالص داخلی	سهم مالیات بر واردات از مجموع تولید ناخالص داخلی	٤,٦%	٦٦٬۸۳۰ میلیون افغانی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۲	سکتور مالی					
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۲,۱	عواید داخلی	عبارت از مجموع عواید مالیاتی و غیر مالیاتی می باشد.		۵۱۷٬۱۵۱ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹٦	
۱۲,۲	عواید مالیاتی	عواید که دولت آنرا از انواع مختلف مالیات ها بدست می آورد.		۱۰۵٬۰۱۵میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹٦	
۱۲,۳	عواید غیر مالیاتی	عواید که دولت آن را از فعالیت های اقتصادی و سایر منابع دست داشته خود به دست می آورد.		٤۷٬۵۰۲ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹٦	

۱۲,٤	مجموع بودجه سال مالی	تخمین رسمی عایدات ومصارف برای یک مدت معین آینده معمولاً یک سال		٤١٧٬١٨٠,٤ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹٦	
۱۲,٥	مجموع مصارف در سال مالی	مصارف دولت شامل تمام مصارف ، سرمایه گذاری و پرداخت های دولت در یک سال از مجموع بودجه همان سال		٣٥٦٬٤٥٣,٤ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹٦	
۱۲,٦	بودجه عادی	قسمت از بودجه است که برای تمویل مصارف عادی پرداخت می شود(معاشات کارمندان، خریداری اجناس و خدمات، ربح قروض، وجوه احتیاطی وسایر)		٥٩١,٩٢٥٣ میلیون افغانی	گزارش اجراات بودجه ملی سال ۱۳۹٦	
۱۲,۷	میزان مصرف بودجه عادی	فیصدی بودجه مصرف شده از مجموع بودجه عادی	٩٤,٧%		گزارش اجراات بودجه ملی سال ۱۳۹٦	
۱۲,۸	بودجه انکشافی	قسمتی از بودجه است که برای تمویل مصارف پروژه ها و پلان های انکشافی در نظر گرفته می شود(معاشات کارمندان ، خریداری اجناس و خدمات، ربح قروض، وجوه احتیاطی و سایر)		٢٬٨٦١,٥١٠ میلیون افغانی	گزارش اجراات بودجه ملی سال ۱۳۹٦	
۱۲,۹	میزان مصرف بودجه انکشافی،	فیصدی بودجه مصرف شده از مجموعه بودجه انکشافی	%٦٨,٩		گزارش اجراات بودجه ملی سال ۱۳۹٦	
۱۲,۱۰	سهم کمک ها در بودجه ملی	فیصدی کمک ها از مجموع بودجه ملی	٦٠,٩%		سند بودجه ملی ۱۳۹٦	
۱۲,۱۱	سهم کمک ها در بودجه انکشافی	فیصدی کمک ها از بودجه انکشافی			وزارت مالیه	

۱۲,۱۲	بودجه اختیاری	بودجه اختیاری بودجه است که از عواید داخلی تمویل می گردد.		٥٣٧,٢٧,٧	سند بودجه ملی ۱۳۹٦	
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۲,۱۳	فیصدی کمک ها در بودجه اختیاری	وجوه که از طرف کشور های کمک کننده در اختیاری حکومت افغانستان گذاشته می شود. از مجموع بودجه اختیاری			وزارت مالیه	
۱۲,۱٤	بودجه غیر اختیاری	بودجه که از جانب جامعه جهانی بحیث کمک به حکومت افغانستان داده می شود و دولت افغانستان کنترول مستقیم بالای منابع تمویلی و استقامت های مصرفی آن ندارد.		۲۹۳۸٫٦۷. میلیون افغانی	سند بودجه سال ۱۳۹٦	
۱۲,۱٥	قروض			۳۱٥٤ میلیون افغانی	سند بودجه سال ۱۳۹٦	
۱۲,۱٦	مبلغ با اسم کشور قر ض دهنده	بانک انکشاف اسلامی بانک انکشاف آسیایی و بانک جهانی عربستان سعودی سایر		٦٨١,٧ میلیون افغانی ٦٩,٤ میلیون افغانی ٧٣٧,٠ میلیون افغانی ١١٦٦,٦ میلیون افغانی	سند بودجه ملی ۱۳۹٦	
۱۳	سکتور خارجی					
۱۳,۱	بیلانس تادیات	بیلانس تادیات عبارت از مجموع پرداخت ها و دریافت های یک کشور با کشور های جهان که در دو قسمت بیلانس تجاری و مالی(حساب سرمایه و حساب جاریه) می باشد.			د افغانستان بانک	
۱۳,۲	بیلانس مالی	وضعیت مالی کشور در دو حساب سرمایه و حساب جاری			د افغانستان بانک	

۱۳,۳	بیلانس تجارت	نشان دهنده تفاوت میان ارزش صادرات و واردات یک کشور با کشور های خارجی در طی یک دوره معین	- ۸۹%	۶٬۹۶۱- میلیون دالر	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۳,٤	مجموع صادرات	ارزش مجموعی کالا ها از قلمرو گمرکی یک کشور خارج می گردد(به دالر آمریکایی)	%۱۰	۸۳۱٬۹۲۶٬۷۷۶	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
۱۳,۵	مجموع واردات	ارزش مجموع کالاها که به قلمرو گمرکی یک کشور داخل می گردد(به دالر آمریکایی)	۹۰%	۷٬۷۹۲٬۶۰۰٬۰۸۹	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	
شماره	تعریف شاخص	تعریف	ارقام (%)	ارقام مطلق	منبع معلومات	ملاحظات
۱۳,۶	۵ قلم عمده صادرات	میوه جات خشک میوه جات تازه نباتات طبی قالین پست باب	۱. ۳۶٪ ۲,۱۵٪ ۳,۱۳٪ ٤,۳٪ ۵,۱٪	۱,۲۹۸٬۸۸۰٬۵۶۹ ۲,۱۲۳٬۲۵۷٬۸۳۷ ۳,۱۰۹٬۷۲۳٬۶۵۶ ٤,۲۳٬۷۵٤٬٤٤۶ ۵,۱۱٬۷۰۶٬۷۵۷	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	ارزش به دالر آمریکایی
۱۳,۷	۵ قلم عمده واردات	گندم و آرد گندم ماشین آلات برق سایر وسایل برقی مواد تعمیرات	۱. ۱۲% ۲,٤٪ ۳,٤٪ ٤,۲٪ ۵,۱٪	۱. ۹۰۸٬۳۱۸٬۶۹ ۲,۲۷٤٬٤۶۵٬۶۶۹ ۳,۲۸٤٬۲۲۹٬۰۶ ٤,۱۷۷٬۵۱۵٬۳۸۳ ۵,۹۷٬۱۸۶٬۳٤۶	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	ارزش به دالر آمریکایی
۱۳,۸	۵کشور شریک صادراتی افغانستان	پاکستان هندوستان ترکیه ایران	۱. ٤۳% ۲,٤۳٪ ۳,۳٪ ٤,۲٪	۱. ۳۵۷٬۲۰۱٬۲۹ ۲,۳۵۶٬۱۳۹٬۵۲۸ ۳,۲۲٬۰۰۶٬۶۸۳ ٤,۱۸٬۱۱۲٬۷۵۹	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	ارزش به دالر آمریکایی

		۵,۱٤٬۵٦۳٬۲۲٤	۵,۲٪	عراق		
ارزش به دالر آمریکایی	سالنامه احصائیوی ۲۰۱۷-۲۰۱۸	۱. ۱٬۲۹۳٬۲۲٤٬۷۱۵ ۲. ۱٬۲۱۲٬۵٦۳٬۸۰۹ ۳. ۱٬۱۷۹٬۲۹۷٬۸۷٤ ٤. ۸٦٦٬۷۷۰٬۰۱٤ ۵. ۵٦۰٬۵۲۸٬۳۰۲	۱. ۱۷ ۲. ۱٦٪ ۳. ۱۵٪ ٤. ۱۱٪ ۵. ۷٪	پاکستان ایران چین قزاقستان ازبکستان	۵ کشور شریک وارداتی افغانستان	۱۳,۹

اتم څپرکی

د SDGs د بنسټیزو پراختیايي موخو لنډه پیژندنه

بنسټیزې پراختیايي موخې (SDGs) د ملګرو ملتونو یوه ۱۵ کلنه اجنډا ده چې (۲۰۱۵-۲۰۳۰) کلونو لپاره يې د نړۍ د ټولو هېوادونو لپاره يې د اقتصادي، ټولنیزو برخو، چاپېریال ساتنې او امنیتي ځانګو لپاره په نظر کې نیولې ده او افغانستان چې د ملګرو ملتونو د نړیوالې ټولنې غړی، دغو موخو ته ژمن او د نړۍ د نورو هېوادونو په څېر د هغه په عملي کولو مکلف دی. بنسټیزې پراختیايي موخې (SDGs) د اهدافو، ټارګېټونو او شاخصونو له زیاتوالي سره په حقیقت کې د زریزې د موخو (MDGs) امتداد دی. د زریزې پراختیايي موخې (MDGs) د بنسټیزو پراختیايي موخو په څېر د (۲۰۰۰-۲۰۱۵) کلونو لپاره د مخ پر ودې هېوادونو لپاره د ملګرو ملتونو یوه ۱۵ کلنه اجنډا وه چې افغانستان د لانجو او ستونزو له کبله و نه توانېد چې په ۲۰۰۰ زېږدیز کال کې هغه ته ژمن پاتې شي او د زریزې پراختیايي موخې پکې تطبیق شي. خو په ۲۰۰۵ زېږدیز کال کې توانېدلی چې د نړۍ د نورو هېوادوو په د زریزې پراختیايي موخې تطبیق کړي. د زریزې پراختیايي موخې (MDGs) ۹ هدفونه، ۱۸ ټارګېټ، او ۴۸ پراختیايي شاخصونه درلودل.

د ۲۰۱۵ کال کې په وروستیو کې د زریزې د پراختیايي موخو د وخت په ختمېدو سره د ۲۰۱۵ کال د سپټمبر په میاشت کې د نیویارک د ښار د ملګرو ملتونو په مقر کې د ۱۵ کلونو لپاره د بنسټیزو پراختیايي موخو (SDGs) ستراتیجي تصویب شوه چې له نړۍ څخه د ملګرو ملتونو ټول غړي هېوادونه (له جاپان او انګلستان) پرته د هغه په عملي کولو ژمن شول.

بنسټیزې پراختیايي موخې (SDGs)، د بشري ټولنو د اقتصادي او ټولنیزې پراختیا په مقصد طرح او ډیزاین شول چې ۱۷ هدفونه، ۱۶۹ ټارګېټونه، او ۲۱۷ پراختیايي شاخصونه لري.

د بنستیز انکشاف د موخو لړلید SDGs:

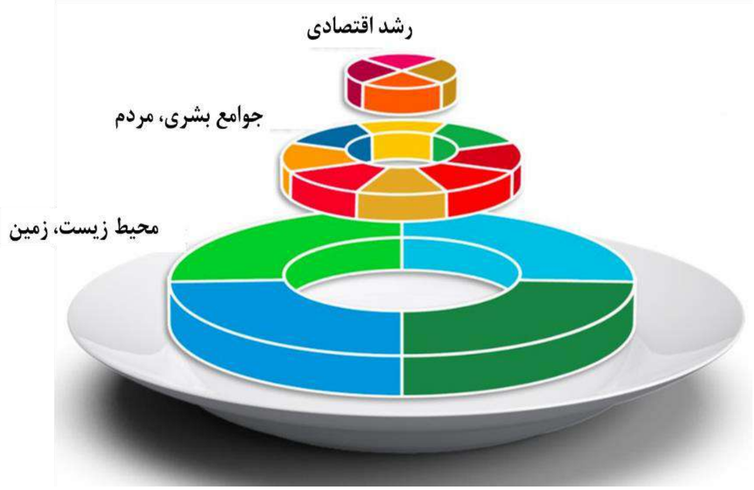

د بنسټیزي پرمختیا د موخو تمرکز:

- د بشریت له نړۍ څخه د شدید فقر محو کول،
- د بې عدالتۍ او نابرابریو په وړاندې دوام لرونکې مبارزه،
- د بنسټیزي سولې او ثبات تامین،
- د ژوند له چاپېریال څخه ساتنه،
- د نړۍ د ملتونو تر منځ د اقتصادي او ټولنیزو همکاریو ځواکمن کول،

په سمبولیک ډول د اولسو موخو لنډیز:

د افغانستان لپاره بنسټېزې پراختیایي موخې A-SDGs:

د ملګرو ملتونو د غړي هېواد په توګه د افغانستان اسلامي جمهوریت د بنسټیزو پراختیایي موخو تطبیق او عملي کولو ته ژمن دی او د وزیرانو د عالي شورای د ١٦ لمبر مصوبې د ۴ فقرې په اساس چې د ۱۴۹۴ کال د تلې د میاشتې په ۲۰مه نېټه تصویب شوې، د اقتصاد وزارت ته دنده و سپارل شوه چې څو د بنسټیزو پراختیایي موخو د کار له بهیر، همغږۍ او اغیزناک تطبیق څخه څارنه او ارونه وکړي. همدارنګه یاد وزارت مکلف دی چې د همدې موخو د تطبیق د څرنګوالي په هکله منظم ګزارشونه ترتیب، د وزیرانو د شورا او دېپلوماتیکو مراجعو له لارې یې د ملګرو ملتونو عمومي مجمع ته وړاندې کړي. دافغانستان دپاره بنسټیزو پراختیایي موخې په مجموعي ډول ١٦ موخې، ١١٢ تارګیته او ١٧٨ شاخصونه ټاکل شوي دي .

د افغانستان لپاره د بنسټېزو پراختیایي موخو اهمیت A-SDGs:همیت اهدافافغانستان

- افغانستان د یو خپلواک، باثباته او پراختیا لپاره د بارومند هېواد په توګه د ملګرو ملتونو د غړو هېوادونو په څنګ کې د بنسټیزو پراختیایي موخو پلي کولو ته ژمن دی.

- بنسټيزې پراختيايي موخې په بشپړ دقت سره طرح او ترتيب شوې نو له همدې کبله د افغانستان ټول لومړيتوبونه په هغو کې انعکاس موندلی دی.
- يادې موخې کولای شي چې په هېواد کې د اقتصادي او ټولنيزو لومړيتوبونو د پراختيا لپاره د يو ستراتيژيک بنسټ او سرچينې په توګه کار وکړي.
- د بنسټيزو پراختيايي موخو په تطبيق سره د افغانستان لپاره د نړيوالې ټولنې مالي او تخنيکي ملاتړ ډېربري.
- د بنسټيزو پراختيايي موخو په تطبيق سره افغانستان د همېشنۍ سولې او ثبات تر پلوشو لاندې راځي.
- د بنسټيزو پراختيايي موخو علمي کول په هېواد کې د پرمختګ بېړنۍ وده او پراختيا رامنځته کوي.

د افغانستان لپاره د بنسټيزو پراختيايي موخو د تطبيق مرحلې A-SDGs:

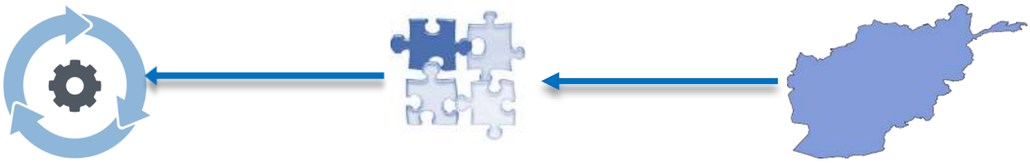

د ملي کولو مرحله
مارچ ۲۰۱۶ تر جنوری ۲۰۱۸

د انطباق او ادغام مرحله
جنوری ۲۰۱۷ تر اپریل ۲۰۱۸

د تطبيق مرحله اپریل ۲۰۱۸ تر
سپتمبر ۲۰۳۰

په افغانستان کې د بنسټیزو پراختیایي موخو ټارګېټونه او شاخصونه

ټارګیټ	شاخص	د رهبری واحد
لومړۍ موخه: په ټولو ځایونو کې له ټولو اشکالو سره یو ځای د فقر محوه کول		
۱/۲ تر ۲۰۳۰،کال پورې لږ تر لږه د فقیرو نارینه، ښځینه او ماشومانو د نسبت کموالی (د فقر په ټولو اړخونو کې) چې د فقر د ملي تعریف سره سم د عمر په ټولو ډلو پورې اړه و لري.	۱/۲/۱ د فقر د ملي تعریف له مخې د فقر د کرښې د لاندې د نفوس نسبت. ۰۱ د دواړو جنسیتونو مجموع الف. نارینه ب. ښځینه ج. ښاري د. کلیوال ه. کوچي	د اقتصاد وزارت
۱/۳ تر ۲۰۳۰ کال پورې، په ملي کچه د ټولنیز خوندیتوب د سیستم تطبیق، په ټولو طبقو کې د هغه اجرا او د پاملرنې وړ شمېر فقیر او زیان منونکي افراد د هغه تر پوښښ لاندې راوستل.	۱/۳/۱ د هغه نفوس سلنه چې ټولنیز خوندیتوب د سیستم تر پوښښ لاندې راغلي وي په تفکیک د: ۰۱ معلولیت لرونکي اشخاص ۰۲ د شهیدانو کورنی ۰۳ متقاعدین ۰٤ هغه زیان منونکې کورنۍ چې له ۱۰ کلنۍ څخه کوچني ماشومان لري.	د شهیدانو، معلولینو، کار او ټولنیزو چارو وزارت
۱/۵ تر ۲۰۳۰ کال پورې، په فقیرانو او زیان منونکو کسانوکې د ځواکمنی او طاقت راوړلو د وړتیا (resilience) ایجاد د اغیز منلو کموالی (exposure) او د شدیدو اقلیمي، اقتصادي، ټولنیزو، د ژوند د چاپېریال او نورو پېښو د رامنځته کېدو په صورت کې د هغوی د زیان منلو د اندازې کموالی.	۱/۵/۱ د هغو کسانوسلنه چې د اقلیمي پېښو په وراندې له خطر سره مخ وي.	د پیښو لپاره د چمتوالي ملي اداره
	۱/۵/۲. د ناخالص داخلي تولید په اړوند د غیر مترقبه اقتصادي پیښو د مستقیمو اغېزو میزان.	د پیښو لپاره د چمتوالي ملي اداره

تارګیټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
۱.الف په ټولو اړخونو کې د فقر د محوه کولو لپاره د پروګرامونو او پالیسیو د تطبیق په موخه، د مختلفو پراختیایي همکاریو، سرچینو او مراجعو همغږي کول او د هغه لپاره د کافي او ډاډمنو وسایلو پیداکول او په کار اچول.	۱.الف.۱ د فقر د منځه وړلو د پروګرامونو لپاره د دولت د اختصاص شوو سرچینو نسبت.	د مالیې وزارت
	۱.الف.۲ ضروري په ضروري خدمتونو کې د دولت د لګښت نسبت (تعلیم او تربیه، روغتیا او ټولنیز مصوونیت) .	د مالیې وزارت
دویمه موخه: د لوږې محو کول؛ د غذایي امنیت د تغذیې د ښه والي د زمینې لاسته راوړل او د بنسټیزې کرنې ترویج		
۲/۱ تر ۲۰۳۰ کال پورې، د لوږې د منځه وړل، او د دې څخه ډاډ حاصلول چې ټول وګړي او په ځانګړې توګه فقیران او زیان منونکي ماشومان غذایي او مغذي مواد ته د کال په جریان کې لاسرسی لري.	۲/۱/۱. د غذایي خوندیتوب له مخې د غیر مصوونو کسانوسلنه	د کرنې، اوبو لګولو او مالدارۍ وزارت
۲/۲ – تر ۲۰۳۰ کال پورې د سؤ تغذیې د ټولو ډولونو کموالی، او د پنځو کالونو څخه په عمر کې د کمو ماشومانو په وړاندې د سؤ تغذي، ډنګروالي او ناوړه ودې په تړاو لویو نړیوالې نړیوالې موخې لاسته راوړل.	۲/۲/۱ – له پنځو کلونو څخه په عمر کې د کمو ماشومانو په وړاندې د بدې سؤ تغذې د لګېدلو (د قد د لنډوالي) نسبت چې تر (منفی ۲) او د ماشومانو د ودې د منځنۍ معیار څخه انحراف (WHO)	د عامې روغتیا وزارت
	۲/۲/۲ –له پنځو څخه د کم عمر ماشومانو په وړاندې د سؤ تغذې انتشار (په سن باندې د قد نسبت) چې له (منفی ۲) څخه کم وي او د ماشومانو د ودې د منځنۍ معیار څخه انحراف(WHO) – د لړ وزن په تفکیک سره	د عامې روغتیا وزارت
۲/۳ تر ۲۰۳۰ کال پورې د کوچنیو کرنیزو او تولیدي تولید کوونکو د حاصلاتو د وړتیاوو لوړول، په ځانګړې توګه له مېرمنو، بومي وګړو، کورنیو بزګرانو، شپانو او کب نیوونکو سره د مساواتو، ځمکې او ټولو تولیدي سرچینو د لاسرسي، مهارتونو، مالي خدماتو، مارکېټونو او د مزرعو څخه بهر د ارزښت لرونکي زیاتولي او چارو د ډېروالي له لارې.	۲/۳/۱ د غنمو او وریجو په حاصلاتو کې د بزګر د طبقې د حاصل اوسط (میټریک ټن/هکتار) الف. اوبیزه غنم ب. للمي غنم ج. وریجې	د کرنې، اوبو لګولو او مالدارۍ وزارت
	۲/۳/۲ د غذایي موادو د کوچنیو تولید کوونکو د درآمد منځنۍ حد	د کرنې، اوبو لګولو او مالدارۍ وزارت

تارګيټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
۲/٤ تر ۲۰۳۰ پورې د داسې سیستمونو، بنسټيزو غذايي موادو او کرنيزو تګلارو د تطبيق څخه ډاډ حاصلول چې (Agriculture Practices) بنسټيز (Resilient) نومېږي او د کرنيزو توليداتو زياتوالی رامنځته کوي او د ايکو سيستم څخه ساتنه کوي. همدارنګه د اقليم له بدلون، نا مناسبې هوا او اوبو، وچکالي، سېلابونو او نورو مصيبتونو سره د سمون د ظرفيت جوړول او لوړول چې په تدريج سره د ځمکې کيفيت لوړ کړي.	۲/٤/۱ د هغو کرنيزو ساحو نسبت چې تر بنسټيز او توليد کوونکي زراعت لاندې قرار لري	د کرنې، اوبو لګولو او مالدارۍ وزارت
۲/۵ تر ۲۰۲۵ کال پورې په ملي کچه د نباتاتو د زېرمتونونو د ايجاد او ښه مديريت له لارې د تخمونو دانو، کرنيزو نباتاتو، اهلي او کورنيو څارويو او وحشي حيواناتو د جنتيکي تنوع ساتنه. له دې څخه اطمينان حاصلول چې په دې برخه کې عادلانه تقسيم شوی او د جنتيکي سرچينو څخه د ګټې اخيستلو د ګټو حاصل په ټولنه کې په مساوي توګه تقسيم شوی او د هغو سنتي رويشونو څخه ګټه اخيستل شوې چې په نړيواله کچه پرې توافق شوی دی.	۲/۵/۱: د هغو مزروعي نباتاتو او راجستر شوو څارويو شمېر چې د حفاظت لاندې قرار لري په تفکيک د: الف. مېوه جاتو ب. نباتاتو ج. څارويو	د کرنې، اوبو لګولو او مالدارۍ وزارت
۲.الف د کرنيزو توليداتو د زياتوالي په موخه په ټولو کليوالي زيربناوو کې پانګونه، کرنيزې څېړنې، پراختيايي خدمتونه، د ټکنالوجي انکشاف او د نړيوالو پراختيايي همکاريو له لارې د جنتيکي نباتاتو د زېرمو جوړول.	۲.الف.۱ د عامه لګښتونو کرنيز محوره شاخص	د کرنې، اوبو لګولو او مالدارۍ وزارت
۲.ج د غذايي مارکېټونو او د هغه د نورو برخو د ښه فعاليت په منظور د تدبيرونو له نيولو څخه ډاډ حاصلول او د غذايي قيمتونو د شديدو نوساناتو څخه د مخنيوي په موخه بازارونو ته پر وخت د غذايي موادو او سهولتونو رسول او لاسرسی.	۲.ج.۱ د هغو کرنيزو محصولاتو، مالدارۍ او لومړنيو موادو شمېر چې د هغه بيې په اونيز او مياشتني ډول خپرېږي.	د کرنې، اوبو لګولو او مالدارۍ وزارت
دريمه موخه: د ټولو لپاره د روغ ژوند د اطمينان حاصلول او د ټولو لپاره په ټولو کلونو کې د عامه هوساينې ښه والی		

تارګيټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
۳/۱ تر ۲۰۳۰ کال پورې، د زېږون پر مهال د مور او ماشوم د مړينې په شمېر کې داسې کموالی راوستل چې په هرو ۱۰۰ ژونديو ولادونو کې له ۷۰ څخه کمو کسانو ته راټيټ شي.	۳/۱/۱ د زېږون پر مهال په هرو ۱۰۰ زره ژونديو ولادتونو کې د مور او ماشوم د مړينې نسبت په تفکيک د: ۱. ټول الف. ښاري ب. کليوالي ۲. د عمر په حساب ډله	د عامې روغتيا وزارت
	۳/۱/۲ د هغو ولادتونو تناسب چې د زېږون د ماهرانو په وسيله تر شوي (له ټولو ولادتونو څخه)	د عامې روغتيا وزارت
۳/۲ تر ۲۰۳۰، کال پورې،. له پنځو کلونو څخه د کم عمر ماشومانو د داسې مړينې مخنيوی(Preventable) چې د مخنيوي وړ وي او دا کار په دې موخه تر سره کېږي چې په هرو ۱۰۰ ژونديو ماشومانو کې دغه شمېر يوازې ۱۵ تنو ته را ټيټ شي او په هغو ژوندو ماشومانو کې دغه شمېر يوازې ۲۵ کسانو ته راټيټ شي چې تر ۵ کلونو څخه کم عمر لرې.	۳/۲/۱ له پنځو کلونو کې د کم عمر ماشومانو د مړينې ميزان (په هرو زرو ژونديو ولادتونو کې)	د عامې روغتيا وزارت
	۳/۲/۲ د نوو زېږېدلو ماشومانو د مړينې ميزان (په هرو زرو ژونديو ولادتونو کې).	د عامې روغتيا وزارت
۳/۳ تر ۲۰۳۰ کال پورې هغو ناروغيو ته د پای ټکی ورکول چې په ټولنه کې د خپرېدو وړ وي (Epidemics)؛ له دې جملې کولای شو د ايډز، توبرکلوز، ملاريا، او (neglected) ګرمسيرې نومونه ياد کړو او له هپاټايټز، او هغو ناروغيو سره مقابله وشي چې د غير صحي اوبو د څښلو له امله وګړو پرې اخته کېږي.	۳/۳/۱ د HIV/AIDS نوو پېښو شمېر چې د يو تېر شوي کال په جريان کې ۱۰۰۰ کسان ملوث شوي دي. ۱. ټول الف. نارينه ب. ښځينه ج. کليدي نفوس (د خطرناک رفتار درلودونکي معتادان، زندانيان، نارينه او ښځينه)	د عامې روغتيا وزارت
	۳/۳/۲ په يو تېر شوي کال کې په هرو سل زرو نفوسو کې د توبرکلوز پېښې	د عامې روغتيا وزارت

تارګیټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
	۳/۳/۳ په تېر یو کال کې په هرو زرو کسانو کې د ملاریا د ناروغۍ پېښې	د عامې روغتیا وزارت
	۳/۳/٤ په تېر یو کال کې په هرو سل زره کسانو کې د هیپاتیت B باندې د اخته شوو کسانو میزان په تفکیک د: الف. په ملي کچه ب. د +HB د پېښو سلنه د VCT په مرکزونو کې	د عامې روغتیا وزارت
۳/٤ تر ۲۰۳۰ کال پورې یو په دریمې برخې ته هغو مړینو را کمول چې د ناخاپې او غیر ساري ناروغیو له امله رامنځته کېږي او دا کار به د رواني صحت د تداوی، تندرستۍ او د درملنې د ښه والي له لارې صورت مومي.	۳/٤/۱ په افغانستان کې د هغو کسانو تر منځ چې (له ۳۰ څخه تر ۷۰ کلونو پورې د ژوند په مرحله کې وي) د قلبي، سرطان، شکر او مزمنو تنفسي ناروغیو د ناروغانو د مرګ د احتمال سلنه	د عامې روغتیا وزارت
۳/۵ د مخدره توکو او مضرو الکولو څخه د مخنیوې ځواکمنتیا او له مضرو موادو څخه د سؤ استفادې درملنه.	۳/۵/۲ د هغو کسانو سلنه چې په مخدره توکو روږدي وي او د درملو له لارې د اعتیاد تداوي تر لاسه کوي.	د عامې روغتیا وزارت
۳/٦ تر ۲۰۳۰ پورې نیمایي برخې ته د هغو مړینو را کمول چې په سړکونو باندې د ترافیکي پېښو له امله رامنځته کېږي.	۳/٦/۱ د هغو وفیاتو میزان چې په یو کال کې د ترافیکي پېښو له امله په هرو ۱۰۰ زره کسانو کې رامنځته کېږي په تفکیک د: ۱. د دواړو جنسیتونو مجموع الف. نارینه ب. ښځینه ۲. اقتصادي ټولنیز وضعیت الف. ښکته ب. منځنی ج. لوړ	د کورنیو چارو وزارت
۳/۷ تر ۲۰۳۰ کال پورې د حاملګۍ روغتیایي خارنو او خدمتونو ته په تولیز ډول د لاسرسي څخه ډاډ حاصلول، د زېږون تر منځ د فاصلې د مراعات،	۳/۷/۱ د هغو مېرمنو تناسب چې (د ۱۵ څخه تر ۴۹ کلونو پورې عمرونه لري) او د حاملګۍ په دوران کې وي او د ولادتونو د واټن لپاره د نوو مېتودونو څخه کار اخیستل.	د عامې روغتیا وزارت

ټارګیټ	شاخص	د رهبری واحد
عامه پوهاوي، تعلیم او په ستراتیجي او ملي پروګرامونو کې د حاملګۍ د روغتیا د پروګرامونو شاملول.	۳/۷/۲ د هغو ښځو تر منځ د حاملګۍ میزان چې د (۱۹-۱۳) کلونو تر منځ عمر لري	د عامې روغتیا وزارت
۳/۸ د ټولو لپاره د روغتیايي خدمتونو له وړاندې کولو څخه ډاډ حاصلول د مالي خطراتو د ملاتړ په شمول، اساسي او د کیفیت وړ روغتیايي خدمتونو ته لاسرسی، اساسي، اغیزمنو، د کیفت وړ واکسینو او درملو ته لاسرسي او ټولو ته له هغه څخه د ګټې اخیستلو زمینه برابرول.	۳/۸/۱ د هغه نفوس سلنه چې اساسي، عادلانه او د ښه کیفیت درلودونکو خدمتونو ته لاسرسی لري او له دغو خدمتونو څخه یوازې په ۲ ساعته پلې لار یا ۱۰ کیلومترۍ کې قرار لري.	د عامې روغتیا وزارت
	۳/۸/۲ په بهرنیو سرچینو باندې د روغتیا د سکټور د تړاو سلنه	د عامې روغتیا وزارت
۳.الف په ټولو هېوادونو کې په مناسب شکل د " دخانیاتو د کنټرول په برخه کې د نړیوال روغتیايي سازمان د کنوانسیون " د اجرااتو تقویه کول.	۳.الف.۱ له تمباکو څخه د استفادې خپربدل (په Active شکل سره) د هغو کسانوتر منځ چې ۱۵ کلن وي یا له هغه څخه زیات عمر و لري.	د عامې روغتیا وزارت
۳.ب د هغو واکسینو او درملو د انکشاف او څېړنې څخه ملاتړ ځرګندول چې مخ پر وده هېوادونو کې د ساري او غیر ساري ناروغیو لپاره ډېر اغېزمن دي او (Affordable) یا استطاعت وړ درملو او واکسینو ډېرول او هغه ته لاسرسی آسانه کول چې د عامه روغتیا د دوحې د پرېکړه لیک یا TRIPS سره سمون و لري.	۳.ب.۱ د هغه نفوس سلنه چې د تادیې وړ واکسینو او درملو ته بنسټیز لاسرسی لري.	د عامې روغتیا وزارت
۳.ج په زیاته اندازه د مالي روغتیايي خدمتونو زیاتوالی او په هېواد کې د داسې روغتیايي ځواک په کار ګمارل چې د پراختیا، روزنې او (retention) په ساتنه کې خپل رول و لوبوي.	۳.ج.۱ د روغتیايي کارمندانو شمېر او تعمیم (هر یو زر کسانو ته)	د عامې روغتیا وزارت
	۳.ج.۲ د روغتیا د سکټور لپاره د دولت د بودجې د تخصیص سلنه	د عامې روغتیا وزارت
څلورمه موخه: د کیفیت وړ تعلیم، تولشموله، ترویج (Promote) تلپاتې روزنیزو فرصتونو د لاسرسي څخه ډاډ حاصلول		
۴/۱ تر ۲۰۳۰ کال پورې له دې څخه ډاډ حاصلول چې ټول نارینه او ښځینه ماشومان په وړیا او عادلانه توګه لومړنیو او منځنیو زده کړو ته لاسرسی لري او دغه دواړه مرحلې یې بشپړې کړې دي چې دغه ډول پرمختګ به په ټولنه کې د اړوندو او موثر روزنیزو پایلو د لاسته راوړلو سبب شي.	۴/۱/۱ د هغو ماشومانو او نوو ځوانانو سلنه چې لږ تر لږ داسې وړتیاوې و لري: الف) لوستل ب) ریاضي په:	د پوهنې وزارت

تارګیټ	شاخص	د رهبری واحد
	(۱) په ۲ یا ۳ ټولګي کې(نارینه او ښځینه) (۲) د لومړنی دورې پای (٦ ټولګی)، (نارینه او ښځینه) (۳) د منځنی دورې په پای کې (۹ ټولګی)، (نارینه او ښځینه) حاصل کړی وي.	
	٤/۱/۲ په ملي کچه د پوهنیزې ارزیابی تطبیق: الف. په ۲ یا ۳ ټولګي کې ب. د لومړنی دورې په پای کې (٦ ټولګی)، ج. د منځنی دورې په پای کې(۹ ټولګی)	د پوهنې وزارت
	٤/۱/۳ د جدیدالشمولانو نا خالص میزان په د لاندې دورو په وروستي ټولګي کې: (۱) لومړنی (٦ ټولګی) (۲) منځنی (۹ ټولګی)	د پوهنې وزارت
	٤/۱/٤ د لاندې دورو د بشپړولو میزان: الف.لومړنی (٦ ټولګی) ب.منځنی (۹ ټولګی) ج. لیسه (۱۲ ټولګی)	د پوهنې وزارت
	٤/۱/٥ په لاندې دورو کې له ښوونځي څخه د بهر زده کوونکو سلنه: (۱) ابتداییه (سن ۷-۱۲) (۲) متوسطه (سن ۱۳-۱٥) (۳) لیسه (سن ١٦-۱۸)	د پوهنې وزارت
	٤/۱/٦ د ښوونځي د دورې له شمولیت څخه پورته او د دې شرایطو د نه درلودونکو ماشومانو سلنه:	د پوهنې وزارت

ټارګیټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
	(۱) ابتداییه (۲) متوسطه (۳) لیسه	
	۴/۱/۷ د لومړنیو او منځنیو زده کړو د کلونو شمېر الف. وړیا ب. اجباری چې په تقنیني اسنادو کې تثبیت شوي وي.	د پوهنې وزارت
۴/۲ تر ۲۰۳۰ کال پورې د کیفت وړ ښوونې او روزنې پروګرامونو لکه د ښوونځي څخه مخکې دوره او وړکتون ته د ټولو نجونو او هلکانو شمولیت څو د لومړنۍ دورې د ښوونې او روزنې لپاره یې چمتو کړي.	۴/۲/۲. له ښوونځي څخه د مخکنیو تعلیمي برنامو کې د نا خالص شمولیت میزان (٦ کلن)	د پوهنې وزارت
۴/۳ له دې څخه ډاډ حاصلول چې د ټولې ټول نارینه او ښځینه افراد با کیفیته، د تادیې وړ تخنیکي او مسلکي تعلیماتو، لوړو تحصیلاتو منجمله پوهنتون ته شامل شوي دي	٤,٣,١ د ګډون میزان الف. ځوانان (۱۵-٢٤ کلن) ب. لویان (٢٥-٦٤ کلن) د (نارینه او ښځینه) جنسیت په تفکیک سره په زده کړو او د روزنې په رسمي برنامو کې په ۱۲ وروستیو میاشتو کې	د تخنیکي او مسلکي زده کړو خپلواکه اداره
	٤,٣,٢ د (۱۵-٢٤ کلنو) د کسانود اشتراک میزان چې په تخنیکي او مسلکي روزنیزو برنامو کې اشتراک کړی وي د جنسیت په تفکیک سره. الف. ب. نارینه ج. ښځینه	د تخنیکي او مسلکي زده کړو خپلواکه اداره
	٤,٣,٣ د لوړو زده کړو موسساتو د جدید الشمولانو سلنه: ۱. دولتي	د لوړو زده کړو وزارت

تارګیټ	شاخص	د رهبری واحد
	الف. نارینه ب. ښځینه ۲. خصوصي الف. نارینه ب. ښځینه	
	٤,٣,٤ د هغو کسانو شمېر چې د نیمه دولتي او رسمي فني او حرفوي پروګرامونو څخه ګټه اخلي په تفکیک د: ۱. نارینه ۲. ښځینه	د کار، ټولنیزو، شهیدانو او معلولینو چارو وزارت
٤/٤ تر ۲۰۳۰ کال پورې د هغو ځوانانو او لویانو د شمېر ډېر زیاتوالی چې د بوختیا او کار موندنې (entrepreneurship) لپاره لازم تخنیکي او مسلکي مهارتونه و لري.	٤/٤/۱ د حرفوي او فني نیمه رسمي زده کړو پروګرامونو ته د هغو کسانو د لاسرسي سلنه چې د معلولیت ستونزه و لري.	د کار، ټولنیزو، شهیدانو او معلولینو چارو وزارت
٤/٥ تر ۲۰۳۰ کال پورې، په روزنیزو پروګرامونو کې د جنسیتي تبعیض له منځه وړل او له دې څخه ډاډ تر لاسه کول چې د ښوونې او روزنې په ټولو سطحو د فني او حرفوي زده کړو بهیر ته د ټولنې د ټولو کسانولکه، معلولینو، کلیوالو او زیان منونکو ماشومانو په شمول د ټولنې د ټولو وګړو لپاره مساویانه لاسرسی موجود دی.	٤/٥/۱ د جنیستي توازن نسبت: ۱. ابتدائیه ۲. متوسطه ۳. لیسه	د پوهنې وزارت
	٤/٥/۲ په لومړنې دوره کې د هغو زده کوونکو سلنه چې د تدریس ژبه یې خپله مورنی یا لومړنی ژبه وي.	د پوهنې وزارت
	٤/٥/۳ د ټولنې محرومو طبقو ته د سرچینو د تخصیص ځانګړې پالیسی	د پوهنې وزارت
	٤/٥/٤ د هر شاګرد پر بنسټ د پوهنیزو لګښتونو اوسط: الف. تعلیمي دوره،	د پوهنې وزارت

تارګیټ	شاخص	د رهبری واحد
	۱. ابتداییه،۲. متوسطه، ۳. لیسه ب. د ناخالص داخلي تولید له عاید څخه د هر زده کوونکي په سر د لګښت اوسط سلنه	
٤/٦ تر ۲۰۳۰ کال پورې، له دې څخه ډاډ حاصلول چې ټول ځوانان او د پام وړ شمېر لویان (ښځې او نارینه) د لوستلو، لیکلو او حساب کولو لازم مهارتونه لري.	٤/٦/۱ د عمر په اساس د هغه مشخص نفوس سلنه چې لږ تر لږه د تعین شوي قابلیت کچه یې: الف. سواد ب. حساب کسب کړې وي. د جنسیت په تفکیک سره (نارینه او ښځینه)	د پوهنې وزارت
	٤/٦/۲ د کسانوتر منځ د سواد میزان: الف. له ۱۵ څخه تر ۲٤ کلنۍ پورې ۱. مجموع ۲. نارینه ۳. ښځینه ب. ۱۵ کلن یا له هغه څخه پورته ۱. مجموع ۲. ښځینه ۳. نارینه	د پوهنې وزارت
	٤/٦/۳ د ګډون میزان الف. ځوانان (۱۵-۲٤ کلن) ب. لویان (۱۵ کلن یا له هغه څخه پورته) د سواد زده کړې په برنامو کې	د پوهنې وزارت
	٤,۷,۱ هغه اسناد چې و ښیي:	د پوهنې وزارت

تارګیټ	شاخص	د رهبری واحد
	(۱). د نړیوال ښاري سیستم د کلتور د لارو چارو زده کړه، (۲). د بنسټیزې پراختیا د موضوعاتو زده کړه او په لاندې سطحو کې د جنسیتي تساوي او بشري حقوقو په شمول: الف. د ښووني او روزني ملي پالیسي ب. ښوونیز نصاب ج. د ښوونکو روزنه او د. د زده کوونکو ارزونه شامله ده	
٤/۷ تر ۲۰۳۰ کال پورې، د دې څخه ډاډ تر لاسه کول چې ټول زده کوونکي (Learners) د بنسټیزې انکشاف د ترویج لپاره د اړتیا وړ په لازمه پوهنه، مهارتونو او نورو ته په ښودلو سمبال شوي دي. همدارنګه د بنسټیزې پراختیا د مهارتونو د زده کړې له لارې یې د بنسټیز ژوند، بشري حقوق، جنسیتي برابري، د سولې د کلتور ترویج او عدم تاوتریخوالي، نړیوال ښاري سیستم او بنسټیزې پراختیا لپاره کلتوري او مشارکتي فرهنګ ته د احترام لارې چارې زده کړې دي.	٤,۷,۲ د هغو ښوونځیو سلنه چې له ایچ، آی وي څخه د ژغورنې اړوند مسایل د ژوند د مهارتونو په زده کړې ښیي.	د پوهنې وزارت
	٤,۷,۳ په ملي کچه د بشر د حقوقو د زده کړې د نړیوالې برنامې د تطبیق د چوکاټ میزان: الف. په نصاب کې شامل کېدل ب. په ابتداییه، متوسطه او لیسه دوره کې د ښوونځیو زده کوونکو ته د بشر د حقوقو ښودل ج. ښوونکو او کارمندانو ته د بشري حقوقو ښودل	د پوهنې وزارت
	٤/۷/٤ د زده کوونکو سلنه په تفکیک د: الف. تعلیمي دوره ب. د عمر د ګروپ پر بنسټ چې د نړوال ښاري سیستم او بنسټیزې پراختیا په اړوند له مسایلو څخه کافي درک ولري.	د پوهنې وزارت
	٤/۷/۵ د هغو ۱۵ کلنو زده کوونکو سلنه چې د چاپېریال پوهنې او ځمکپوهنې په اړوند پوهه او لازم مهارتونه و لري	د پوهنې وزارت
	٤.الف.۱ د هغو ښوونځیو سلنه چې لاندې امکانات او سهولتونه و لري:	د پوهنې وزارت

تارګېټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
٤.الف د ټولو لپاره د داسې ښوونیزو زېربناوو جوړول چې مناسبې وي، د جندر په نظر کې نیولو سره د ماشومانو او معلولو کسانو د اړتیا وړ سهولتونه و لري. همدارنګه د زده کړې او یادولو داسې اغیزمن او مصؤن ځای چې له تاوتریخوالي څخه خالي وي.	الف. برېښنا ب. د تعلیمي مقاصدو لپاره انټرنټ پ. د کمپیوټر لابراتوار ت. معلولو زده کوونکو ته تسهیلات ث. د صحي اوبو او وینځلو آسانتیاوې ج. ښځینه وو ته بېل تشنابونه چ. مناسبه ودانۍ	
	٤. الف.٢ د هغو زده کوونکو سلنه چې د آزار، ځورونې، تاوتریخوالي، وهلو، تبعیض او جنسي ناوړه ګټې اخیستنې تر مواردو لاندې راغلي وي.	د پوهنې وزارت
	٤. الف.٣ په ښوونځیو، زده کوونکو او کارمندانو باندې د بریدونو څرنګوالی او شمېر.	د پوهنې وزارت
٤.ب تر ٢٠٣٠ کال پورې، د مسلکي، تخنیکي، معلوماتي ټکنالوجۍ، انجنیرۍ، ساینس او داسې نورو برنامو په شمول د لوړو زده کړو لپاره په لوی شمېر د نړیوالو تحصیلي بورسونو تامین او پراختیا.	٤.ب.٢ د هېواد څخه بهر د لوړو زده کړو د بورسونو شمېر په تفکیک د: ١. د لیسانس بورسونه ٢. د ماسترۍ بورسونه ٣. د دکتورا بورسونه	د لوړو زده کړو وزارت
٤.ج تر ٢٠٣٠ کال پورې، د ښوونکو د روزنې د پروګرام او نړیوالو همکاریو له لارې ټولنې ته د لایقو او وړ استادانو د شمېر زیاتوالی او عرضه کول.	٤.ج.١ په لاندې دورو کې د ښوونکو سلنه: الف. له ښوونځي څخه مخکې تعلیمات ب. ابتداییه ج. متوسطه د. لیسه	د پوهنې وزارت

تارگيټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
	چې لږ تر لږه د ښونکو د روزنې پروګرامونه يې اخيستي وي (لکه له خدمت څخه مخکې او په داخل د خدمت کې يې ميتوديکې زده کړې کړې وي) د جنسيت په تفکيک سره (نارينه او ښځينه)	
	٤.ج.٢ د دورې پر بنسټ د زده کوونکي نسبت پر روزل شوي ښوونکي: ١. ابتداييه ٢. متوسطه ٣. ليسه	د پوهنې وزارت
	٤.ج.٣ د دورې پر بنسټ د تعين شوو معيارونو سره سم د مسلکي ښوونکو سلنه: ١. ابتداييه ٢. متوسطه ٣. ليسه	د پوهنې وزارت
	٤.ج.٤ د دورې پر بنسټ د زده کوونکي نسبت پر مسلکي ښوونکي: ١. ابتداييه ٢. متوسطه ٣. ليسه	د پوهنې وزارت
	٤.ج.٥ د ښوونکي د تنخوا اوسط د نورو هغو دندو په پرتله چې مشابه وړتياوې و لري.	د پوهنې وزارت
	٤.ج.٦ د ښونکي په توګه د د ندې د پرېښودلو او تقاعد سلنه	د پوهنې وزارت
	٤.ج.٧ د هغو ښوونکو سلنه چې په تېرو ١٢ مياشتو کې يې د داخل خدمت دوره سپرې کړې وي.	د پوهنې وزارت

تاګیټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
پنځمه موخه: جنیستي تساوي ته لاسرسی او د ټولو ښځو او نجونو ځواکمن کول		
۵/۱ په ټولو ځایونو کې د ښځو او نجونو په وړاندې د هر ډول تبعیض محول کول.	۵/۱/۱ د جنسیت پر بنسټ د مساواتو او عدم تبعیض په هکله د قانوني چوکاټ د جوړښت، ځواکمنتیا، تطبیق او نظات د مسایلو له سلنې څخه داړ (قوانین، مقرارات، کنوانسیونونه او پیغامونه)	د ښځو چارو وزارت
۵/۲ په عامه او خصوصي محلاتو کې د ښځو او نجونو په وړاندې د هر ډول تاوتریخوالي محوه کول لکه قاچاق، ناوړه جنسي ګټه اخیستنه او داسې نور.	۵/۲/۱ د هغو ښځو سلنه چې له ۱۵ کلونو څخه زیات عمر لري او د تېرو ۱۲ میاشتو په جریان کې د خپل خاوند له لوري د فزیکي، جنسي یا رواني تاوتریخوالي سره مخ شوي وي.	د ښځو چارو وزارت
	۵/۲/۲ د هغو ښځو سلنه چې له ۱۵ کلونو څخه زیات عمر لري او د تېرو ۱۲ میاشتو په جریان کې له خاوند پرته د پردي شخص له لوري د فزیکي، جنسي ناوړه ګټې اخیستنې یا رواني تاوتریخوالي سره مخ شوي وي.	د ښځو چارو وزارت
۵/۳ د ټولو زیان رسوونکو رواجونو محو کول لکه د ماشومانو، تنکیو نجونو او په اجباري توګه ودونه.	۵/۳/۱ د هغو ښځو سلنه چې له ۱۵ څخه تر ۱۹ کلنۍ پورې عمر و لري او واده یې کړی وي.	د ښځو چارو وزارت
۵/٤ د مجاني چارو او له مزد پرته کارونو تشخیص او هغه ته ارزښت ورکول. دا کار باید د عامه خدماتو د وړاندې کولو، بنیادي چارو، د ټولنیز مصؤنیت د سیاستونو، د ملي باورونو د هینداري له مخې په کورنۍ او فامیل کې د ګډ مسوولیت منلو له لارې تر سره شي.	۵/٤/۱ به تفکیک: له مزد پرته د کورنیو او پرستارۍ چارو په اړوند د مصرف شوي وخت سلنه په تفکیک د: ۱. مجموع الف. نارینه ب. ښځینه	د کار، ټولنیزو چارو، شهیدانو او معلولینو وزارت
۵/۵ په ټولنیزو چارو کې د ښځو د فعال، اغیزمن او بشپړ مشارکت څخه د ډاډ حاصلول او همدارنګه په عامه ژوند، سیاسي او اقتصادي چارو کې د تصمیم نیولو او رهبرۍ په سطحو کې ښځینه وو ته د مساورې فرصتونو برابرول.	۵/۵/۱ د ملي شورا په مجلسینو (ولسي جرګه او مشرانو جرګه) کې د ښځو په وسیله د اختصاصي او ګټل شوو چوکیو سلنه	د ښځو چارو وزارت
	۵/۵/۲ په مدیریتي موقفونو کې د ښځو سلنه	د ښځو چارو وزارت

تارګیټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
۵. د ښځو د ځواکمن کولو لپاره هغوی ته د ځواکمن جوړونکي معلوماتي او مخابراتي ټکنالوجي ICT څخه د استفادې ډېروالی	۵.ب.۱ د نفوس د هغه برخې تناسب چې مبایل تیلفون لري په تفکیک د: ۱. نارینه ۲. ښځینه	د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجۍ وزارت
شپږمه موخه: د ټولو لپاره پاکو اوبو او حفظ الصحې ته د بنسټیزې لاسرسۍ او مدیریت څخه د ډاډ حاصلول		
٦/١ تر ۲۰۳۰ کال پورې، د توان سره سم د بیې په مقابل کې د ټولو لپاره په مساویانه او مصؤون ډول د څښلو اوبو ته لاسرسی	٦/١/١ د نفوس د هغې برخې سلنه چې د څښلو پاکو اوبو مدیریت شوو خدمتونو ته د مصوونې استفادې لپاره لاسرسی لري په تفکیک د: ۱. مجموع الف. ښاري ب. کلیوالي	د کلیو د احیا کولو او پراختیا وزارت
٦/٢ تر ۲۰۳۰ کال پورې، مناسبې حفظ الصحې او پاکوالي ته د ټولو وګړو داسې لاسرسی چې د ښځو، نجونو او زیان منونکو طبقاتو ته اړتیاوو ته یې ځانګړې پاملرنه کړې وي او په آزاده فضا کې یې د ځواب چې یا رفع حاجت ناوړه دود محوه کړی وي.	٦/٢/١ د نفوس هغه سلنه چې د حفظ الصحې د مدیریت شوو او مصؤونو خدمتونو څخه ګټه اخلي. په تفکیک د: ۱. مجموع الف. ښاري ب. کلیوالي	د کلیو د احیا کولو او پراختیا وزارت
	٦/٢/٢ د نفوس د هغې برخې سلنه چې د صابون او اوبو په وسیله د لاسونو د مینځلو آسانتیا ته لاسرسی لري په تفکیک د: ۱. مجموع الف. شهري ب. دهاتي	د کلیو د احیا کولو او پراختیا وزارت
	٦/٢/٣ د نفوس د هغې برخې سلنه چې د رفع حاجت لپاره له پرانیستې فضا څخه ګټه اخلي په تفکیک د: ۱. مجموع	د کلیو د احیا کولو او پراختیا وزارت

تارګیټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
	الف. ښاري ب. کلیوالي	
٦/٣ تر ۲۰۳۰ کال پورې د چټلیو د کموالي په وسیله یې د اوبو د کیفیت پاکوالي رامنځته کړی وي، د چټلیو زېرمې (dumping) یې له منځه وړې وي، خطرناک کیمیاوي مواد یې کم کړي وي، د چټلو اوبو تصفیه یې نیمایي کړې وي او د هغه بدلولو (recycle) او بیا استفادې (reuse) لپاره یې د پام وړ زمینه برابره کړې وي.	٦/٣/١ په مصوونه او مدیریت شوې توګه (safely treated) د کورونو د فاضلابو فیصدي (کورنی او تول اقتصادي فعالیتونه) ٠١ ښاري	د ښار جوړولو او مسکن وزارت
٦/٤ تر ۲۰۳۰ کال پورې په ټولو سکتورونو کې د اوبو د سرچینو د اغېزمنتوب زیاتول او د هغه د بنستیزو وتلو (withdrawal) څخه اطمینان حاصلول، د اوبو د کموالي د ستونزي رفع کول او د هغو د خلکو په شمېر کې د پام وړ کموالی راوستل چې د اوبو له کموالي څخه رنځ وړي.	٦/٤/١ د وخت په تېرېدو سره له اوبو څخه د اغېزمنې ګټې اخیستنې د بدلون میزان: ١- د انرژي سکتور ٢- د کرنې سکټور ٣- د صنعت سکتور ٤- ښاري سکټور	د اوبو او انرژي وزارت
	٦/٤/٢ د کال په حساب په هر متر مکعت اوبو کې د سرانه لګښت لپاره د اوبیزه زېرمو د ظرفیت لوړول.	د اوبو او انرژي وزارت
٦/٥ تر ۲۰۳۰ کال پورې په ټولو سحطو کې حتی د بیرون مرزي متقابلو همکاریو په شمول د اوبو په اړوند د هراړخیز داخلي مدیریت تطبیق	٦/٥/١ د اوبو د سرچینو د هراړخیز مدیریت د تطبیق درجه (IWRM) له صفر څخه سلو ته رسول.	د اوبو او انرژي وزارت
	٦,٥,٢ له سرحد څخه د وتونکو اوبو د چارو په هکله د هملند د سیند د پرېکړې تطبیق او مشابه تفاهم لیکونو رامنځته کول	د اوبو او انرژي وزارت

تارگیټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
٦/٦ تر ٢٠٣٠ کال پورې، د اوبیزه ایکو سیسټم ساتنه او احیا کول د غرونو، ځنګلونو، نمجنو ځمکو، دریابونو، جهیلونو، د اوبو د ورکولو د طبقاتو په شمول.	٦/٦/١ د وخت په اوږدو کې د اوبو د ایکو سیسټمونو په پراخوالي کې بدلون(د بدلونونو سلنه)	د چاپېریال ساتنې ملي اداره
٦.ب د اوبو او حفظ الصحې د مدیریت د ښه والي په هکله د محلي ټولنو ملاتړ او د ګډون پیاوړي کول.	٦.ب.١ د اوبو د سرچینو د مدیریت او هراړخیز انکشاف په هکله په پنځو دریایي حوزو کې د شوراګانو سلنه چې د علمي مقررو سره سم وي او د اوبو په مدیریت کې د وګړو ګډون یقیني کړي.	د اوبو او انرژۍ وزارت
اوومه موخه: بنسټیزې، مطمئنې، مډرنې او د ټولو لپاره د توانایي وړ انرژۍ ته د لاسرسي شخه ډاډ حاصلول		
٧/١ تر ٢٠٣٠ کال پورې د بنسټیزې، مطمئنې (reliable)، مډرنې او د ټولو لپاره د توانایي وړ انرژۍ خدمتونو ته د لاسرسي څخه ډاډ حاصلول	٧/١/١ فیصدی نفوس که از طریق شبکه به برق دسترسی دارند. د هغه نفوس سلنه چې د شبکې له لارې برېښنا ته لاسرسی لري په تفکیک د: ١. ښاري ٢. کلیوال	وزارت انرژی و آب
٧/٢ تر ٢٠٣٠ کال پورې د انرژۍ په نړیوال ترکیب کې د پام وړ تجدید منونکې انرژۍ (Renewable energy) ته لاسرسی.	٧/٢/١ د برېښنا د انرژۍ په عمومي لګښت کې د تجدید منونکې انرژۍ ونډه	د اوبو او انرژۍ وزارت
٧/٣ تر ٢٠٣٠ کال پورې د انرژۍ د زیاتوالي د جوړولو د میزان اضافه کول.	٧/٣/١ د نا خالص داخلي تولیداتو او د انرژۍ د لومړنیو تولیداتو پر بنسټ د اندازه شوي انرژۍ شدت.	د اوبو او انرژۍ وزارت
٧.ب تر ٢٠٣٠ کال د ټولو لپاره د بنسټیزې او مډرنې انرژۍ د خدمتونو د عرضه کولو په موخه د انرژۍ د زېربناوو پراخوالی او د ټکنالوجۍ لوړول.	٧.ب.١ د انرژۍ په اغیزمنتوب کې پانګونه د ناخالص داخلي تولید د سلنې په توګه او د بنسټیز انکشاف د خدمتونو په پار د ټکنالوجۍ د زېربناوو د جوړولو لپاره د بهرنۍ مستقیمې پانګونې مقدار.	د اوبو او انرژۍ وزارت
اتمه موخه: د ټولو لپاره د بنسټیز او شامل اقتصاد ترویج، بشپړ او مناسب بوختیا		
٨/١ د ملي شرایطو سره سم د سرانه اقتصادي ودې دوام او په ځانګړې توګه په کال کې لږ تر لږه د ٧٪ ناخالص داخلي تولید ته لاره موندل.	٨/١/١ میزان رشد سالانه تولید ناخالص داخلی حقیقی.	د مالیې وزارت

تارگیټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
۸/۲ تولید ته د تنوع، د فن د لوړوالي او نوښت له طریقه لاړ موندل له دي جملې څخه د لوړې کچې د زیاتوالي لپاره په ارزښتمنو څانګو کار کول څو د غوره اقتصاد د رامنځته کولو لپاره زیاتو د کارمندانو استخدام ته اړتیا وي	۸/۲/۱ د هر کارګر په سر د حقیقي نا خالص داخلي تولید د ودې میزان.	د اقتصاد وزارت
۸/۳ د داسې پراختیایي پالیسیو ایجاد چې د تولیدي فعالیتونو، د مناسبې کارموندنې ایجاد، او مالي خدمتونو ته لاسرسی د لاړې د کوچنیو تشبثاتو رسمیت، خلاقیت او نوښت ملاتړ کوي.	۸،۳،۱ د کرنې له سکتور پرته په نورو سکتورونو کې د غیر رسمي استخدام ونډه په تفکیک د: ۰۱ د دواړو جنسونو مجموع الف. نارینه ب. ښځینه	د سوداګرۍ او صنایعو وزارت
۸/۵ تر ۲۰۳۰ کال پورې، د بشپړ او تولید کوونکي بوختیا تامین، او د ټولو ښځینه، نارینه، معلولینو، ځوانانو لپاره د داسې مناسبو دندو پیدا کول چې ښه او د دوی له مسوولیت سره سم مناسبه او عادلانه تنخوا و لري.	۸/۵/۱ په ساعت واره توګه د کارمندانو د عاید اوسط په تفکیک د: ۰۱ شغل ۰۲ د عمر په اساس ګروپ ۰۳ معلولیت ۰٤ نارینه ۰٥ ښځینه	د کار ټولنیزو چارو، شهیدانو او معلولینو وزارت
	۸/۵/۲ د بېکارۍ میزان په تفکیک د: ۰۱ نارینه ۰۲ ښځینه	د کار ټولنیزو چارو، شهیدانو او معلولینو وزارت
۸/٦ تر ۲۰۳۰ کال پورې د هغو ځوانانو د پام وړ شمېر کمول چې د کار، ښوونځي یا روزنیزو برنامو ساحې ته شامل شوي نه دي.	۸/٦/۱ د (۱۵-۲٤) کلونو تر منځ ځوانانو په منځ کې د بېسوادۍ او بېکارۍ میزان: ۰۱ بیسوادي ۰۲ بیکاري	د کار ټولنیزو چارو، شهیدانو او معلولینو وزارت

تارګیټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
۸/۷ د جبري کارونو د محو کولو لپاره د بیړنیو او اغیزمنو اقداماتو تر لاس لاندې نیول څو مدرنه غلامي او د انسان قاچاق په بشپړه توګه له منځه ولاړ شي. همدارنګه له دې څخه ډاډ تر لاسه کول چې د ماشومانو د کار بدترین شکل محو شوی او د سرتېرو په توګه د ماشومانو استخدام پای ته رسېدلی دی. تر ۲۰۲۵ کال پورې د ماشومانو د کار ټول ډولونه ختم شوي دي.	۸/۷/۱ د ۵-۱۷ کلونو تر منځ د ماشومانو کاریګرو سلنه په تفکیک د عمر د ګروپ: ۱. د ۵-۱۱ کلونو تر منځ ۲. د ۱۲-۱۴ کلونو تر منځ ۳. د ۱۵-۱۷ کلونو تر منځ	د کار ټولنیزو چارو، شهیدانو او معلولینو وزارت
۸/۸ د کار د ځواک له حقونو څخه ملاتړ او د ټولو کارګرانو لپاره ډاډمن او له امن څخه ډک کاري چاپېریال رامنځته کول د هغو کارګرانو په شمول د مهاجرو، ښځینه وو او ناتوانه کسانو په شمول.	۸/۸/۱ د وخیمو او غیر وخیمو کاري ټپونو د پېښو میزان	د کار ټولنیزو چارو، شهیدانو او معلولینو وزارت
	۸،۸،۲ د کار د نړیوال سازمان له اساسي کنسوانیونونو سره الحاق	د کار ټولنیزو چارو، شهیدانو او معلولینو وزارت
	۸،۸،۳ د هغو اشخاصو (کارګرانو) شمېر چې د منظمو قانوني لارو او د کار د دوه اړخیز تړون (BLAs) په اساس بهرنیو هېوادونو (هغو هېوادونو ته چې د کارګرو غوښتنه یې کړې وي) لېږل کېږي.	د کار ټولنیزو چارو، شهیدانو او معلولینو وزارت
۸/۹ تر ۲۰۳۰ کال پورې د بنسټیز ګرځندوی د پراختیا لپاره د پالیسۍ طرح او عملي کول چې د کار د پیدا کولو، د کلتور د ترویج او محلي محصولاتو د پلورلو سبب شي.	۸/۹/۱ په ناخالص کورني تولید کې د ګرځندوی ونډه.	د اطلاعاتو او فرهنګ وزارت
	۸/۹/۲ د بوختیا له مجموعې څخه د ګرځندوی په صنعت کې د کسب د ونډې نسبت په تفکیک د: الف. نارینه ب. ښځینه	د اطلاعاتو او فرهنګ وزارت
۸/۱۰ د بانکوالۍ د پراختیا لپاره د لاسرسي، بیمې او د ټولو لپاره د مالي خدمتونو د وړاندې کولو په موخه د کورنیو مالي بنسټونو د ظرفیت لوړوالي او تقویه کول	۸/۱۰/۱ د هرو سل زره کسانو لپاره د سوداګریزو بانکونو د څانګو شمېر	دافغانستان بانک
	۸،۱۰،۲ د هغو کسانوشمېر چې (۱۵ کلن وي یا له هغه څخه پورته عمر ولري) او په هرو سل زره کسانو کې د بانکي حسابونو درلودونکي وي.	دافغانستان بانک

تارگیټ	شاخص	د رهبری واحد
	۸,۱۰,۳ د ATM یا د صرافی د اتومات ماشینونو زیاتوالی د هرو سل زره کسانو پر سر	د افغانستان بانک
۸.ب تر ۲۰۲۵ کال پورې، د ځوانانو لپاره د بوختیا د ستراتیجی انکشاف او اجرايي ګرځول او د بوختیا لپاره د کار د نړیوال سازمان د تړون تطبیق.	۸.ب.۱ د ملي بودجې سره په تناسب د ټولنیز خوندیتوب او کارموندنې په برنامو کې د دولت د مجموعي لګښت سلنه	د کار ټولنیزو چارو، شهیدانو او معلولینو وزارت
نهمه موخه: د ځواکمنو زیربناوو ایجاد، د اساسي او ټولشمول صنعت پیاوړتیا او د نوښتونو هڅول		
۹/۱ د ښه کیفیت، اعتماد وړ، بنسټیز او مقاومت درلودونکو زیربناوو ایجاد د هغو زیربناوو په شمول چې له سرحدونو څخه بهر وي څو د اقتصادی پراختیا ملاتړ او بشري هوساینې له ځان سره و لري او هغه ته د ټولو داسې لاسرسی موجود وي چې په توان یې پوره وي.	۹/۱/۱ د هغه کلیوالي نفوس سلنه چې د یو عمومي سړک په ۲ کیلومتری کې قرار و لري.	د کلیو د احیا او پراختیا وزارت
۹/۲ تر ۲۰۳۰ کال پورې، د بنسټیز او ټولشمول صنعت تشویق، په ناخالص داخلي تولید او استخدام کې د صنعت د پراخې ونډې داسې زیاتوالي چې د هیواد ملي وضعیت سره سمون و لري او د صنعت ونډه دوه برابره کړي.	۹/۲/۱ د صناعتي فابریکو د تولیداتو ارزښت (Manufacturing value added) په تناسب د: الف. نا خالص داخلي تولیدات ب. سرانه (Per Capita)	د سوداګری او صنایعو وزارت
	۹/۲/۲ د مجموع اشتغال په نسبت د صنعت د بوختیا سلنه	د سوداګری او صنایعو وزارت
۹/۳ په هیواد کې په ارزانه ربح سره کوچنیو صایعو، کسبونو او کارونو ته د لاسرسي زیاتوالي او ارزښت له ځنځیر او مارکېټونو سره د هغه یو ځای کېدل	۹/۳/۱ د ټولو صایعو په زیات شوي ارزښت د کوچنیو صنایعو سلنه	د سوداګری او صنایعو وزارت
	۹/۳/۲ په پور سره د کوچنیو صنایعو سلنه	د سوداګری او صنایعو وزارت
۹.الف په هیواد کې د مالي، تکنالوجي او فني ملاتړ د زیاتوالي له لارې د بنسټیز انکشاف او مقاومت درلودونکو زیربناوو آسانه کول.	۹.الف.۱ زیربنا. د زیربناوو د سکتور لپاره د رسمي نړیوالو مرستو سلنه	د مالیې وزارت
	۹.ج.۱ د هغه نفوس سلنه چې د مبایل لېږدونکي تلفون لري په تفکیک د: ۱. تکنالوژي	د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجی وزارت

تارگیټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
۹.ج تر ۲۰۳۰ کال پورې معلوماتي او مخابراتي ټکنالوجي ته د پام وړ لاسرسی او د داسې انټرنټ آسانتیاوو ته لاسرسی چې بیه یې ډېره لوړه نه وي.		
لسمه موخه: په ملي او نړیواله کچه د نابرابرۍ کموالی		
۱۰/۱ تر ۲۰۳۰ کال پورې په ملي سطح د عاید د لوړ میزان اوسط کچې ته په تدریجي او بنسټیزه توګه د ۴۲٪ سلنه هغه نفوس رسول چې لږ عاید لري	۱۰/۱/۱ الف. د سرانه عاید وده ب. د ۲۵٪ نفوس په کمترینه اندازه کې د عاید وده.	د اقتصاد وزارت
۱۰/٤ د مختلفو پالیسیو په ځانګړې توګه د مالي، اجرې، ټولنیز خوندیتوب پالیسیو تدوین په پام کې نیول او عملي کول او په تدریجي توګه مساویانه تقسیم ته لاسرسی	۱۰/٤/۱ د کار د ګډون میزان په تفکیک د: ۱. نارینه ۲. ښځینه	وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین
۱۰. د منظمو، ډاډمنو او مصؤونو مهاجرتونو آسانه کول، او د مهاجرت د منظمو او مدیریت شوو پالیسیو له لارې د کډوالو لېږد را لېږد.	۱۰/۷/۱ د هغو مهاجرینو سلنه چې په کوربه هېوادونو کې راجستر دي او د هستوګنې لپاره د اقامت اسناد په لاس کې لري: ۱. پاکستان ۲. ایران	د راستنېدونکو او مهاجرینو چارو وزارت
	۱۰/۷/۲ د هغو بېرته راستنېدونکو شمېر چې د راستنېدو پر مهال د بشردوستانه مرستو څخه په یو کال کې ګټه اخلي.	د راستنېدونکو او مهاجرینو چارو وزارت
	۱۰,۷,۳ په هر کال کې د بېځایه شوو کورنیو د بنسټیز استقرار او ځای پر ځای کېدو شمېر.	د راستنېدونکو او مهاجرینو چارو وزارت
	۱۰,۷,٤ د مهاجرینو د هغو ښارګوټو سلنه چې په اساسي او زیربنایي خدمتونو سمبال کېږي.	د راستنېدونکو او مهاجرینو چارو وزارت

تارګیټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
	۱۰/۷/۵. د هغو بېځایه شوو او راستانه شوو کسانو سلنه چې د شغلي او معیشتي فرصتونو څخه برخمن شوي وي.	د راستنېدونکو او مهاجرینو چارو وزارت
۱۰.ج تر ۲۰۳۰ کال پورې، یوازې ۳٪ سلنې ته د مهاجرینو د تادیاتو را کمول او په تادیاتو کې د هغو دهلېزونو حذف کول چې له ۵ سلنې څخه زیات وي.	۱۰.ج.۱ حواله شوي ملبغ مجموعې ته په کتنې سره د حوالې د لېږلو د لګښت سلنه	د راستنېدونکو او مهاجرینو چارو وزارت
یوولسمه موخه: د ټولشمولو مصئونو، مقاومت لرونکو او بنسټزو ښارونو او ښارګوټو جوړول		
۱۱/۱ تر ۲۰۳۰ کال پورې له دې څخه ډاډ حاصلول چې مناسب، ډاډمن، د توانایي وړ او لومړنیو خدمتونو درلودونکي هستوګنځې ته لاسرسی عام شکل غوره کړي او د فقیر میشته ساحو کې ښه والی راغلی دی.	۱۱/۱/۱ د هغه هستوګنځي نفوس نسبت چې په غیر پلاني سیمه او نا مناسب شکل ژوند کوي.	د ښار جوړولو او مسکن وزارت
۱۱/۲ تر ۲۰۳۰، پورې د ټولو لپاره د لېږد را لېږد مصؤن، ارزان، بنسټیز او د ډاډ وړ سیستم رامنځته کول. د سړکونو د خوندیتوب ښه کول او په ځانګړې توګه د عامه انتقالاتو پراخوالی په داسې توګه چې زیان منونکو، ښځینه وو، ماشومانو، معلولینو او عمر خوړلو کسانو اړتیاوو ته پاملرنه پکې شوې وي.	۱۱/۲/۱ د وګړو د هغې مجموعې نسبت چې عامه (دولتي) ترانسپورت خدمتونو ته لاسرسی لري.	د ترانسپورت او ملکي هوا نوردۍ وزارت
۱۱/۳ تر ۲۰۳۰ کال پورې په ټولشموله او بنسټیزه توګه په ښاري سیمو کې د وګړو مېشت کول او په داسې توګه په هېواد کې د ښارګوټو د جوړولو د ظرفیت لوړول چې ښه مدیریت شوي وي، بنسټیزه او مشارکتي بڼه و لري.	۱۱/۳/۲ د هغو ښارونو سلنه چې د هغه په برنامه کې د مدني ټولنې جوړښت لاس و لري او د هغه مدیریت په منظم او دیموکراتیک شکل صورت موندلی وي.	د ښار جوړولو او مسکن وزارت
۱۱/٤ د طبیعي او فرهنګي میراثونو د ساتنې او خوندیتوب لپاره د هڅو زیاتوالی	۱۱/٤/۱ د ملي بودجې هغه سهم چې د طبیعي او کلتوري میراثونو او همدارنګه د نړیوال میراث سایټونو ته اختصاص ورکړل شوی دی.	د اطلاعاتو او فرهنګ وزارت

تارګیټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
۱۱/۵ تر ۲۰۳۰ کال پورې، د متضررینو په مړینه کې د پام وړ کموالی راوستل، او په ناخالص تولید د هغو اړوندو مستقیمو زیانونو کمول چې د ناوړه اوبیزه او داسې نورو پیښو څخه رامنځته کیږي او د بېوزله او زیان منونکو څخه په ملاتړ تمرکز کول.	۱۱/۵/۱ په هرو سل زره کسانو کې د وژل شوو، بېځایه شوو، ورک شوو او په پیښو کې د متضررینو کسانوشمېر په تفکیک د ۰۱ مړینه ۰۲ بېځایه کېدل او ورکېدل ۰۳ متضررین	له پیښو سره د مبارزې اداره
۱۱,٦ تر ۲۰۳۰ کال پورې، په ښارونو کې د چاپېریال د نامطلوبو اغیزو کمول، د هوا څرنګوالي، د ښاروالۍ مدیریت او د چټلیو پاکوالي ته ځانګړې پاملرنه کول.	۱۱/٦/۱ د ټولو تولید شوو کثافاتو څخه د ښاري کثافاتو میزان: الف. چې په منظمه توګه را ټول شوي وي ب. د راټولېدو وروسته په نهایي توګه تخلیه شوي وي	کابل ښاروالي
	۱۱/٦/۲ د په ښارونو کې د معلقو ذراتو کلنۍ اوسط(د مثال په ډول PM ۲,۵ او PM۱۰).	د چاپېریال ساتنې ملي اداره
۱۱/۷ تر ۲۰۳۰ کال پورې، عامه محلاتو او پارکونو ته د ټولو د لاسرسی آسانتیا رامنځته کول په داسې توګه چې ډاډمن، ټولشموله، زرغونه او د لاسرسۍ وړ وي. په دې برخه کې ښځو، ماشومانو، عمر خوړلو او معلولو طبقاتو ته ځانګړې پاملرنه کول.	۱۱/۷/۲ تعداد افرادیکه مورد آزار و اذیت فزیکي یا جنسی در ۱۲ ماه گذشته قرار گرفته باشند. د هغو کسانوشمېر چې په تېرو ۱۲ میاشتو کې له فزیکي یا جنسي آزار سره مخ شوي وي په تفکیک د: ۰۱ د دواړو جنسونو مجموع الف. نارینه ب. ښځینه	د کورنیو چارو وزارت
۱۱.الف د ملي او سیمه ییز انکشاف د برنامو د تقویت له لارې د ښارونو، د ښارونو د څنډو، او کلیوالي سیمو تر منځ د مثبتو اقتصادي، ټولنیزو او چاپېریال ساتنې د اړیکو ملاتړ کول.	۱۱الف.۱ په هغو ښارونو کې د مېشت شوي نفوس نسبت چې په هغه کې ښاري او سیمه ییز پلانونه د د پېشبیني شوي نفوس د اړتیاوو پر بنسټ سرچینو او پراخوالي په نظر کې نیولو سره سم تطبیق کېږي.	د ښار جوړولو او مسکن وزارت
۱۱.ب تر ۲۰۳۰ کال پورې د داسې ښارونو او ښارګوټو د اعمار په شمېر کې د پام وړ زیاتوالي راوستل چې د متحد پلان او پالیسۍ له مخې جوړ	۱۱.ب.۱ د هغو سیمه ییزو ادارو سلنه چې په هغه کې د خطرونو د کموالي ستراتیژۍ د (Sendai) د چوکاټ سره سم منل شوې او تطبیق کېږي.	له پیښو سره د مبارزې اداره

تارګیټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
شوي وي، د سرچینو موثره لاسته راوړنه و لري، د اقلیمي بدلولونو سره عیار او د طبیعي پیښبو په وړاندې مقاومت و لري. داسې انکشاف ورکړل شوی وي چې د پیښبو د مدیریت چوکاټ یې د " Sendai په سیستم برابر وي او ۲۰۱۵-۲۰۳۰" کلونو پورې د پیښبو په وړاندې مقاومت لري..		
دولسمه موخه: د بنسټیز تولید او لګښت د مېتودونو څخه ډاډ حاصلول		
۱۲/۳ تر ۲۰۳۰ کال پورې تر ۵۰٪ سلنه پورې به د هغو سرانه غذایي مواد په ضایعاتو کې کموالی صورت مومي چې د عرضه کوونکي او مصرف کوونکي تر منځ په مختلفو سطحو کې واقع کېږي او همدارنګه د تولید په ځنځیره یې اوړدوالي کې به هم د غذایي موادو په ضایعاتو کې کموالی راځي.	۱۲/۳/۱ فیصدی ضایعات گندم و برنج درجریان تولید در سال. په کال کې د وریجو او غنمو د تولید د ضایعاتو سلنه په تفکیک د: الف. غنم ب. وریجې	د کرنې، اوبو لګولو او مالدارۍ وزارت
۱۲/٤ تر ۲۰۳۰ کال پورې به، د کیمیاوي موادو او کثافاتو لپاره به داسې مناسب مدیریت منځته راځي چې د نړیوال تړون په چوکاټ کې پرې موافقه شوي ده. همدارنګه اوبو، هوا، خاورې، ځمکې د انسانانو روغتیا او د ژوند چاپیریال ته به د هغه د نامطلوبو اغیزو د کموالي لپاره هڅې کېږي.	۱۲/٤/۱ د ژوند د چاپیریال لپاره د خو اړخیزو شپږو نړیوالو تړونونو د عملي کولو لپاره د ملي عمل پلان ایجادول او تطبیق کول. دغه نړیوالو پلانونه عبارت دي له د ستاکهلم، ویانا، میناماتا، باسیل، روتردام او منترپال له کنسوانسیونونو څخه چې د کېمیاوي او خطرناکو موادو په هکله دي او د دې تړونونو د تطبیق په وړاندې د افغانستان د مسوولیتونو او پلانونو په هکله د اړتیا وړ او لازم اطلاعات برابرول.	د چاپېریال ساتنې ملي اداره
۱۲/٦ د داخلي او بهرنیو شرکتونو هڅول څو د بنسټیز تولید مېتودونه و کاروي او په خپلو ګزارشونو کې یې توحید کړي.	۱۲/٦/۱ د هغو شرکتونو شمېر چې د ګزارش د بنسټیز انتشار مسوولیت اخلي.	د سوداګرۍ او صنایعو وزارت
۱۲.الف د بنسټیز تولید او لګښت د مېتودونو د تطبیق لپاره د پرمختللو هېوادونو د مرستو جلب او د هغوی ملاتړ حاصلول څو په دې برخه کې علمي او تکنالوجیکي ظرفیتونه لوړ او ځواکمن شي.	۱۲.الف.۱ ځان بسیانې ته د رسېدو، د داخلي تولیداتو د یاتوالي، پاکې انرژۍ، د چاپېریال پاک ساتلو څخه د حفاظت په منظو د علمي تحقیقاتو سر ته رسول.	د علومو اکاډمي

تارګیټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
۱۲. د داسي اسبابو او لارو چارو انکشاف او تطبیق چي د ګرځندوی د بنسټیزو فعالیتونو څخه څارنه وکړي چي د سیمه ییزو محصولاتو او کلتور د ترویج سبب شي.	۱۲.ب. د بنسټیز ګرځندوی لپاره د هغو پالیسیو او ستراتیژیو شمېر چي له ځان سره تطبیقي پلانونه او د څارني وسایل هم و لري.	د اطلاعاتو او فرهنګ وزارت
دریارلسمه موخه: د اقلیمي بدلونونو او د هغه د اغیزو سره د مبارزې په موخه د بیړنیو اقداماتو سر ته رسول		
۱۳/۱ د اقلیمي خطرونو او طبیعي پېښو په مقابل کي د داسي ظرفیتونو ځواکمن کول چي انعطاف منونکي او پیاوړي وي.	۱۳/۱/۱ د ولسوالیو او کلیو په کچه د خطرونو او طبیعي پېښو د کموالي د ستراتیژیو د انکشاف سلنه.	له پېښو سره د چمتوالي او مبارزې ملي اداره
۱۳/۲ په ملي پالیسیو او ستراتیجیو کې د اقلیم د بدلون په هکله د اقداماتو شمولیت او ادغام	۱۳/۲/۱ د پرمختګ هغه سلنه چي په دې برخه کې د ستراتیژیو او پالیسیو د علمي کولو په پایله کې یې د افغانستان د ځواکمنتیا سره سره مرسته کړې ده چې د ناولو اوبو او هوا د بدلون په سبب د نامطلوبو اثراتو سره موثره مبارزه وکړي. همدارنګه ګلخانه یي ګازونه یې په داسي ډول کم کړي چي غذایي تولید ته زیان و نه رسوي. (د NAP د ملي جوړښت د برنامې، د NDC مشارکتي ونډې د NC ملي ګزارشونو، د BUR دوه کلنو تجدید شوو ګزارشونو او داسي نورو په شمول).	له پېښو سره د چمتوالي او مبارزې ملي اداره
پنځلسمه موخه: د ایکو ځمکي سیستمونو حفاظت، بیارغونه او بنسټیزه استفاده، د ځنګلونو اساسي مدیریت، د ځمکي له صحرایي کېدو سره مبارزه، د ځمکي د تخریب درول او د ژوند د تنوع د ضایعاتو مخنیوی		
۱۵/۱ تر ۲۰۳۰ کال پورې، د ځمکي پر سر او تر ځمکه لاندي د خوږو اوبو د ایکو سیستمونو او د هغه له خدمتونو څخه د ساتني، احیا او غوره استفادې څخه د ډاډ حصول. په ځانګړې توګه ځنګلونه، مرطوبې ساحې، غرونه، وچي ځمکي او داسي نور باید د نړیوالو تړونونو او ژمنو سره سم و ساتل شي.	۱۵/۱/۱ د هیواد د ټولي ځمکي په پرتله د ځنګلونو د مساحت تناسب.	د کرنې، اوبو لګولو او مالدارۍ وزارت

تارګیټ	شاخص	د رهبری واحد
۱۵/۲ تر ۲۰۳۰ کال پورې، د ځنګلونو د انواعو څخه ساتنه او د بهبود لپاره یې د ښه مدیریت تطبیق، د ځنګلونو د پرې کولو پروسې ته خاتمه ورکول او د ځنګلونو بیا احیا کول او انکشاف.	۱۵/۲/۱ تر بنسټیز مدیریت لاندې د ځنګلونو د پوښښ سلنه	د کرنې، اوبو لګولو او مالداری وزارت
۱۵/۳ تر ۲۰۳۰ کال پورې، د ځمکې د صحرایي کېدو په وړاندې مبارزه، د تخریب شوې ځمکې بېرته جوړول او احیا د هغو ځمکو په شمول چې د وچکالۍ یا سیلابونو له کبله اغېزمنه شوې وي او داسې نړۍ ته د رسېدو هڅه کول چې هېڅ ډول تخریب شوې ځمکه هلته شتون و نه لري.	۱۵/۳/۱ د ځمکې د هغو ساحو مساحت چې تحکیماتو ته اړتیا لري(د سیلابونو په وسیله د ځمکې مساحت د ټولې ځمکې په پرتله چې د دریابونو، اوبیزه مجراوو او داسې نورو ساحاتو کې واقع وي او ساختماني تدابیرو ته اړتیا لري)	د اوبو او انرژی وزارت
۱۵/٤ تر ۲۰۳۰ کال پورې، د غرونو د ایکو سیستم له ساتنې څخه ډاډ تر لاسه کول د ژوند د تنوع په شمول څو د هغه ظرفیت لوړ شي او د بنسټیز انکشاف د تحقیق لازمي ګټې څرګندې کړې.	۱۵/٤/۱ د هغو ساحاتو سلنه چې د ژوند مهم غرنې تنوع پکې وي او د حفاظت شوو سیمو تر پوښښ او عنوان لاندې راځي.	د چاپېریال ساتنې ملي اداره
۱۵/۵ د طبیعي هستوګنځیو د تخریباتو په وړاندې د بېړنیو اقداماتو سر ته رسول څو مخه یې و نیول شي، د ژوند د تنوع له ضایعاتو څخه مخنیوی او تر ۲۰۳۰ کال پورې د هغو بوټو او حیواناتو د ضایع کېدو مخنیوی چې د ورکېدو له خطر سره مخ دي.	۱۵/۵/۱ د سره لیست شاخص (د هغو انواعو لیست چې له طبیعت څخه د ساتنې د نړیوالې اتحادیې IUCN د معیارونو مطابق وي)	د چاپېریال ساتنې ملي اداره
۱۵/۷ د غیر قانوني ښکار، د ساتل شوو ځارویو او بوټو د قاچاق او د وحشي ژوو د غوښتنې او عرضې څخه مخنیوی او په دې هکله د بېړنیو اقداماتو سر ته رسول	۱۵/۷/۱ د هغو وحشي ژوو او محصولاتو د سوداګری تناسب چې په غیر قانوني توګه ښکار او قاچاق شوي دي.	د چاپېریال ساتنې ملي اداره
۱۵/۸ تر ۲۰۲۵ کال پورې داسې بېړنې اقدامات کول چې د ځمکې په وړاندې د ناسمو بریدونو مخنیوی و شي او د ځمکې پر مخ د اوبو د ایکو سیستمونو پر مخ د هغه د تاثیراتو اندازه کمه شي.	۱۵/۸/۱ د پردیو د مختلفو انواعو بریدونو او تهاجم څخه د کنټرول او مخنیوې په موخه د ملي قوانینو تصویب.	د چاپېریال ساتنې ملي اداره

تارګیټ	شاخص	د رهبری واحد
۱۵/۹ تر ۲۰۳۰ کال پورې، د فقر د لړوالي په ستراتیژي، پراختیايي پروسه، ملي او محلي پلانونو کې د ژوند د تنوع او یکوسیستم د ارزښتو شاملول او ادغام.	۱۵/۹/۱ له ۲۰۱۱ څخه تر ۲۰۲۰ کال پورې د تعین شوو ملي موخو په طرف وړاندې تګ څو د ژوند د تنوع ستراتیجیک پلان علمي شي.	د چاپیریال ساتنې ملي اداره
۱۵.الف د ایکوسیستم او د ژوند د تنوع د بنسټیزې استفاده د ساتنې په موخه د مالي سرچینو زیاتوالي او تنظیم.	۱۵.الف.۱ د ایکو سیستمونو او د ژوند د بنسټیز تنوع څخه د ګټې اخیستنې په پار د عامه پراختیایي مرستوو او لګښتونو د مرستو ونډه.	د چاپیریال ساتنې ملي اداره
شپاړسمه موخه: د بنسټیزې پراختیا لپاره د سوله پالو او ټولشموله ټولنو ترویج، د ټولو لپاره عدالت ته د لاسرسي ایجاد او په ټولو سطحو کې د موثرو او حساب ورکوونکو نهادونو تشکیل،		
۱٦/۱ په ټولو ځایونو کې او په ټولو اشکالو د تاوتریخوالي او د هغه د اړوندو مړینو د پام وړ کموالی	۱٦/۱/۲ په هرو سل زره کسانو کې د جنګ له کبله د مرګ ژوبلې سلنه: ۱. د پېژندل شوو او خبن شوو ماینونو له کبله ۲. د فشاري پلېټ سره یو ځای د شیندل شوو انفجاري موادو له کبله ۳. د جګړې د پاتې شوو مهماتو له کبله	له پېښو سره د چمتوالي او مبارزې ملي اداره
	۱٦/۱/٥ د هغې ځمکې سلنه چې له ماینونو او چاودېدونکو توکو څخه پاکه شوې وي	له پېښو سره د چمتوالي او مبارزې ملي اداره
۱٦/۲ د ماشومانو په وړاندې د هر ډول تاوتریخوالي له منځه وړل لکه سؤ استفاده، قاچاق، استثمار او ځورول.	۱٦/۲/۱ د هغو ماشومانو نسبت چې د ۱-۱۷ کلونو تر منځ عمرونه و لري چې په تېره میاشت کې له څارونکې فزیکي یا رواني تاوتریخوالي سره مخ شوي وي.	د کار، ټولنیزو چارو، شهیدانو او معلولینو وزارت
	۱٦/۲/۲ په هرو ۱۰۰ سل زره انسانانو په ټولې کې د قاچاق د قربانیانو شمېر په تفکیک د. ۱. دواړه جنسیتونه الف. نارینه ب. ښځینه	د عدلیې وزارت
۱٦/۳ په ملي او نړیواله کچه د قانوند حاکمیت د سطح لوړوالي او عدالت ته د ټولو د لاسرسی څخه د ډاډ حاصلول.	۱٦/۳/۱ د هغو کسانوشمېر چې په تېرو ۱۲ میاشتو کې د فزیکي، رواني یا جنسي تاوتریخوالي سره مخ شوي وي او اړوندو ارګانونو ته یې مراجعه کړې	د کورنیو چارو وزارت

تارګیټ	شاخص	د رهبری واحد
	وي په تفکیک د: ۱. دواړه جنیستونه الف. نارینه ب. ښځینه	
	۱٦/۳/۲ د ټولو زندانیانو له جملې څخه د بې برخلیکه زندانیانو نسبت په تفکیک د: ۱. د دواړو جنسیتونو مجموع الف. نارینه ب. ښځینه	د کورنیو چارو وزارت
	۱٦/۳/۳ عدالت ته د لاسرسي په موخه د هغو کساو شمېر چې د حقوقي مرستو څخه يې استفاده کړې وي.	د عدلیې وزارت
۱٦/٤ تر ۲۰۳۰ کال پورې، د هغو غیر قانوني، مالي او وسله والو جریانونو په شمېر کې د پام وړ کموالی، د غلا شوو پانګو بېرته حصول او استرجاع او د ټولو سازمان شوو جرایمو په وړاندې مبارزه،	۱٦/٤/۱ د هېواد په داخل او بهر کې د غیرقانوني پیسو ارزښت	د کورنیو چارو وزارت
	۱٦/٤/۲ د هغو کوچنیو وسلو نسبت چې کشف او ضبط شوې او د نړیوالو نورمونو او قانون له مخې يې څارنه شوې وي.	د کورنیو چارو وزارت
۱٦/۵ د رشوت او اداري فساد په ټولو اشکالو کې د پام وړ کموالی راوستل	۱٦/۵/۱ د هغو اشخاصو نسبت چې لږ تر لږه له یو رسمي کارمند سره په اړیکه کې وي او د تېر کال په جریان کې يې یو دولتي کارمند ته رشوت ورکړې وي یا ورڅخه رشوت غوښتل شوي وي په تفکیک د: ۱. مجموع الف. نارینه ب. ښځینه	لوی څارنوالي
	۱٦/۵/۳ د هېواد د نافذه قوانینو د پېشبینۍ له مخې د دولت د لوړ پوړو چارواکو د پانګې د ثبت، تدقیق او ارزونې سلنه.	د چارو اداره

تارگیټ	شاخص	د رهبرۍ واحد
۱٦/۸ د نړیوالې حکومتولۍ په بنسټونو کې په پراخه او ځواکمنه توګه د افغانستان د ګډون پراخوالی	۱٦/۸/۱ په نړیوالو بنسټونو کې د افغانستان د رایې ورکولو حق او د غړیتوب نسبت په تفکیک د: ۰. نړیوال بنسټونه	د کورنیو چارو وزارت
۱٦/۹ تر ۲۰۳۰ کال پورې، د زیږېدلو د نیټې د ثبت نبه شمول د ټولو لپاره د قانوني او حقوقي هویت تهیه کول	۱٦/۹/۱ د ثبت شوو زیږونونو شمېر.	د نفوسو د ثبت او احوال ملي اداره
۱٦/۱۰. اطلاعاتو ته د عامو وګړو د لاسرسي څخه ډاډ حاصلول، د ملي قوانینو او نړیوالو تړونونو سره سم د اساسي آزادیو څخه ملاتړ.	۱٦/۱۰/۱ په تېرو ۱۲ میاشتو کې د ژورنالېستانو، د خبري رسنیو د کارمندانو، د سوداګرو او د بشر د حقوقو د اتحادیو د غړو د قتل، برمته کولو، اجباري ورکېدو، په خپل سر نیولو او ځورولو د پېښو شمېر.	د اطلاعاتو او فرهنګ وزارت
	۱٦/۱۰/۲ د هغو قوانینو، مقررو او پالیسیو شمېر چې اطلاعاتو ته عمومي لاسرسی تضمین کوي، کار ورڅخه اخیستل شوی او تطبیق شوي دي.	د اطلاعاتو او فرهنګ وزارت
۱٦.الف د نړیوالو همکاریو په وسیله په ټولو سطحو کې د ظرفیتونو د لوړوالي په شمول د ملي بنسټونو ځواکمنتیا ، څو له تاوتریخوالي څخه مخنیوی شوی وي، د ترهګرۍ او منظمو جرمونو په وړاندې مبارزه شوې وي	۱٦.الف.۱ د پاریس د پېژندلو شوو قواعدو سره سم د بشري حقوقو د خپلواکو بنسټونو موجودیت.	د کورنیو چارو وزارت
اوولسمه موخه: د بنسټیز انکشاف لپاره د تطبیقي وسایلو پیاوړتیا، او د نړیوال مشارکت احیا کول		
۱۷/۱ د مالیاتو او عوایدو د راټولولو په برخه کې د نړیوال ملاتړ او داخلي ظرفیت د لوړوالي څخه په استفاده سره د داخلي سرچینو پیاوړتیا او منظم کول.	۱۷/۱/۱ پر ناخالص تولید باندې د داخلي عوایدو نسبت	د مالیې وزارت
	۱۷/۱/۲ له ملي عوایدو څخه د ملي بودجې د تمویل تناسب	د مالیې وزارت
۱۷/۳ له مختلفو سرچینو څخه د هیواد لپاره د زیاتو مالي منابعو تنظیمول	۱۷/۳/۱ د ناخالصو داخلي تولیداتو څخه د مستقیمې بهرنۍ پانګونې ونډه	د سوداګرۍ او صنایعو وزارت
۱۷/٦ د ساینسي علومو، ټکنالوجۍ، نوښتونو او د متقابلو توافق شوو شرایطو په اساس د معلوماتو شریکولو په موخه د شمال جنوب، جنوب شمال د درې اړخیزه	۱۷/٦/۲ په هرو سل نفرو هستوګنو کې د ثابت انټرنټ د ګډونوالو سلنه په تفکیک د:	د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجۍ وزارت

تارګیټ	شاخص	د رهبری واحد
همکاریو زیاتوالی. همدارنګه په موجودو میکانیزمونو کې د غوره همغږۍ په شمول څو په نړیواله کچه د نړیوالې ټکنالجۍ میکانیزمونه آسانه کړي.	۰۱ سرعت	
۱۷/۸ تر ۲۰۳۰ کال پورې د ټکنالوجۍ او ساینس د بانک فعال کول او د هغو ظرفیتونو جوړول چې له معلوماتي او مخابراتي ټکنالوجۍ څخه د استفادې ورتیا لورو‌ي.	۱۷/۸/۱ د هغه نفوس نسبت چې له انټرنټ څخه ګټه اخلي	د مخابراتو او معلوماتي ټکنالوجۍ وزارت
۱۷/۱۱ تر ۲۰۳۰ کال پورې د نړیوالو صادراتو په ډګر کې د هېواد د صادراتو د کچې لوړول او د افغانستان د صادراتو د ونډې دوه برابره کول.	۱۷/۱۱/۱ د نړیوال د ټولو صادراتو په مجموعه کې د افغانستان د صادراتو ونډه	د سوداګرۍ او صنایعو وزارت
۱۷/۱۳ د پالیسو د همغږي کولو او نظم په وسیله د ملي اقتصاد څواکمن کول	۱۷/۱۳/۱ ناخالص داخلي تولید (ملیارډ امریکایي ډالر)	د مالیې وزارت
۱۷/۱۷ د ستراتیجیک ګډون د تجربو او سرچینو څخه په استفادې سره د عامه، عامه ـ خصوصي او مدني مشارکت هڅول او بهتره کول.	۱۷/۱۷/۱ د هغو پیسو مقدار چې عامه او خصوصي مشارکت ته تخصیص شوې دي (میلیون امریکایي ډالر)	د مالیې وزارت
۱۷/۱۸ تر ۲۰۲۰ کال پورې، د ظرفیتونو د لوړولو د ملاتړ د پروسې ګړندي کول څو په ټولو برخو کې له کیفیت، ډاډ او موقع سره سم مثبتې شمېرې لوړې شي لکه عاید، جنسیت، عمر، نژاد، قومیت، د مهاجرینو وضعیت، معلولیت، جغرافیایي موقعیت او داسې نور چې له ملي خصوصیت سره تړاو و لري.	۱۷/۱۸/۱ د هغو شاخصونو نسبت چې د جریباتو په تفکیک سره په ملي کچه تولید شوي، له مقاصدو سره سر لګوي او د رسمي احصاییو د اساسي پرنسیپونو سره سم په احصاییوي شمېرو کې شامل شوي دي.	د احصایې او معلوماتو ملي اداره
	۱۷/۱۸/۲ د هغو هېوادونو شمېر چې د ملي احصاییې قانون یې د احصایې په اساسي او رسمي پرنسیپونو کې شامل دی	د احصایې او معلوماتو ملي اداره
۱۷/۱۹ تر ۲۰۳۰ کال پورې د هغو موجودو نوښتونو څواکمنتیا چې د بنسټیز انکشاف پراختیا اندازه کړي او مخ پر وده هېوادونو کې د ناخالص داخلي تولید لپاره متمم وي او د ظرفیتونو د لوړولو ملاتړ وکړي.	۱۷/۱۹/۱ د هغو ټولو سرچینو ډالري ارزښت چې مخ پر وده هېوادونو کې د ظرفیت د لوړوالي لپاره تخصیص ورکړل شوی دی.	د احصایې او معلوماتو ملي اداره
	۱۷/۱۹/۲ د هغو هېوادونو نسبت (الف) چې په تېرو لسو کلونو کې یې د نفوس او هستوګنځي سرشماري شوې وي (ب) ۱۰۰ سلنه د زېږون او ۸۰ سلنه د وفیاتو ثبت و لري.	د احصایې او معلوماتو ملي اداره

سرچيني او مأخذونه

- دافغانستان دخلکو د ژوندانه دوضیعت سروی /۲۰۱۷-ALCs دملی احصائی اومعلوماتی اداره
- دافغانستان دملی اولویتونو دبرنامو لندیز NPPs – دمالي وزارت دسمبر ۲۰۱٦
- دولایتی بودجی پروفایل – دولایتی بودجه جوړولوی ریاست – دمالي وزارت ۱۳۹۷ کال
- داقتصادی ودی په موخه دولایتونو زراعتی طرحی او دولایتونو موجوده بلقوه ظرفیتونه – داقتصاد وزارت ۱۳۹۷ کال
- د افغانستان د سولي او پرمختگ ملي جوړښت ANPDF – دمالي وزارت او داقتصاد وزارت ۱۳۹۵-۱٤۰۰
- په ملی کچه داحصاییوی مهمو شاخصونوپیژنده - داقتصاد وزارت ۱۳۹۷
- د افغانستان د پایښت پرمختیا موخي A-SDGs - داقتصاد وزارت ۲۰۱۵ -۲۰۳۰

دولایت په کچه :

- د کرهنې مالداری او اوبو لگولو ریاست
- اقتصاد او خصوصی سکتور
- احصایی ریاست
- اطلاعاتو او فرهنگ ریاست
- بریښنا او انرژی ریاست
- دولتی پوهنتون ریاست
- خصوصی پوهنتونونو ریاستونه
- مستوفیت ریاست
- صنعت او سوداگری ریاست
- عدلی ریاست
- مخابراتو او تیکنالوژی ریاست
- کار ټولنیزو چارو او معلولینو او شهیدانو ریاست
- کوچیانو ریاست
- ورزشی امریت
- ښځو چارو ریاست
- کانونو او معدن ریاست
- سوداگری او صنایعو خونه
- گمرک ریاست
- دافغانستان بانک ریاست
- کلیو او پراختیا ریاست
- طبیعی پیښو پروړاندی دمبارزی ریاست
- ارشاد حج او اوقافو ریاست

Development and printing of this Provincial Socio-Economic Profile is made possible through the support of USAID Initiative to Strengthen Local Administrations and in partnership with the Ministry of Economy. Contents of this documents are the sole responsibility of Government Islamic Republic of Afghanistan and do not necessarily reflect the views of USAID or the United States Government.

تهیه و چاپ این رُخنامهٔ اجتماعی-اقتصادی ولایتی با حمایت مالی و تخنیکی برنامهٔ ابتکار تقویت ادارات محلی – اداره انکشاف بین المللی ایالات متحده آمریکا (**USAID**) و در مشارکت به وزارت اقتصاد جمهوری اسلامی افغانستان صورت گرفته است. مسوولیت محتویات سند هذا از آن دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد و دیدگاه ادارات انکشاف بین المللی آمریکا و دولت این کشور را منعکس نمی سازد.

وزارت اقتصاد

آدرس: چهارراهی انصاری، شهرنو، کابل افغانستان

ایمیل آدرس: info@moec.gov.af

شماره تماس: ۰۷۵۲۱۱۶۰۷۵

اُرُزگان
کاکَر
دایچوپان
اَرغَنداب
شاه‌جوی
غزنی
زابل
قَلات
میزان
نوبهار
تَرَنگ و جَلدک
شینکَی
شمَلزائی
اَتغَر
قندهار
پکتیکا
پاکستان

د زابل ولایت د اقتصاد ریاست

زابل ولایتي پروفایل

وری ۱۳۹۸